

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra primární a preprimární pedagogiky

Diplomová práce

Michaela Vrubelová

Regionální vlastivěda a její využití v primární škole – Holešov

Olomouc 2019

vedoucí práce: Mgr. Alena Vavrdová, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedené prameny, literaturu a internetové zdroje.

V Olomouci dne 9. 4. 2019

.....

Michaela Vrbelová

Poděkování

Děkuji své vedoucí práce Mgr. Aleně Vavrdové, Ph. D., za odborné vedení, cenné rady a připomínky k mé diplomové práci. Dále děkuji školám, které mi umožnily realizaci výzkumného šetření.

OBSAH

ÚVOD	7
TEORETICKÁ ČÁST	9
1 Vlastivěda a její postavení v RVP ZV	9
1.1 Cíle základního vzdělávání	10
1.2 Klíčové kompetence.....	10
1.3 Vzdělávací oblasti.....	10
1.4 Průřezová témata	13
1.5 Vlastivěda jako vyučovací předmět na ZŠ.....	14
1.6 Metodika vyučování vlastivědy.....	15
1.6.1 Organizační formy	15
1.6.2 Vyučovací metody	18
1.6.3 Vyučovací pomůcky a prostředky ve vlastivědě	21
2 Regionální vlastivěda.....	24
2.1 Region	24
2.2 Pojmy související s tematikou regionu	25
2.3 Regionální dějiny a vlastivěda.....	25
2.4 Historie obcí a měst	25
3 Charakteristika regionu Holešov	27
3.1 Fauna a flóra	27
3.2 Etnografická oblast Hané	28
3.3 Zvyky a tradice	29
3.4 Historie.....	29
3.4.1 Židé v Holešově.....	30
3.4.2 Původ názvu města	30
3.5 Významné osobnosti města Holešov	30

3.6	Symboly města	34
3.7	Památky.....	35
3.7.1	Zámecký areál	35
3.7.2	Církevní památky	38
3.7.3	Židovské památky.....	42
3.7.4	Sochařská tvorba.....	43
3.7.5	Přírodní památky regionu.....	44
3.7.6	Tvrze na Holešovsku	45
3.7.7	Památné domy	45
3.7.8	Ostatní památky	46
3.8	Vodní mlýny	47
3.9	Průmysl a hospodářství na Holešovsku	48
3.10	Spolky v Holešově	49
EMPIRICKÁ ČÁST		52
4	Metodologie výzkumu	52
4.1	Charakteristika výzkumného šetření.....	52
4.2	Cíle výzkumného šetření a stanovení předpokladů	52
4.3	Výzkumná metoda	53
4.4	Výzkumný vzorek.....	54
4.5	Charakteristika škol	56
4.6	Předvýzkum.....	56
4.7	Průběh výzkumného šetření	57
5	Vyhodnocení didaktického testu	58
5.1	Vyhodnocení jednotlivých položek didaktického testu	63
6	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A PLATNOST STANOVENÝCH PŘEDPOKLADŮ	80
6.1	Diskuze a navržená doporučení.....	82

ZÁVĚR	84
POUŽITÁ LITERATURA A OSTATNÍ ZDROJE	85
Seznam tabulek	89
Seznam grafů	90
Seznam obrázků	92
SEZNAM PŘÍLOH.....	93
Příloha č. 1: Didaktický test.....	94
ANOTACE.....	98

ÚVOD

Diplomová práce se zabývá tematikou regionu v rámci kontextu učiva 1. stupně primární školy. V práci vycházíme z regionu, ve kterém žije autorka práce a kde také navštěvovala základní školu, a tím je město Holešov.

Téma diplomové práce bylo zvoleno na základě vztahu autorky ke své domovině a zdůraznění toho, že poznání svého bydliště, či okolí školy je velmi důležité a žáci by se o něj měli zajímat. Domníváme se, že pokud člověk nemá vybudovaný kladný vztah ke svému regionu, městu anebo obci, žije se mu na tomto světě mnohem hůře.

Je velmi důležité pěstovat u dětí kladný vztah ke svému regionu a to už od raného dětství, zvláště pak po nástupu do základní školy, kde se mají možnost setkat právě s předmětem, který dané téma naplňuje, a tím je vlastivěda. V mladším školním věku jsou děti velmi zvědavé, a proto bychom měli využít toho, že u nich budeme rozvíjet přirozenou touhu po poznání.

Dnešní děti tráví velké množství času na počítačích, tabletech a mobilních telefonech, a tím se také zkracuje jejich čas strávený venku a ochuzují se tak o zajímavosti, které by mohly poznat při pobytu venku. V tomto případě se ještě více klade důraz na školu, kdy alespoň zde by se děti měly seznamovat s okolím, kde vyrůstají či chodí do školy.

Regionální učivo spadá do vyučovacího předmětu vlastivěda, který se na našich školách vyučuje od čtvrtého ročníku, avšak s tématem regionu se žáci setkávají již mnohem dříve, a to v předmětu prvouka.

Myslíme si, že učitelé, kteří žijí a vyučují v místě svého bydliště, dokáží žákům zprostředkovat regionální učivo o něco lépe než ti, kteří znají město či vesnici, ve které pracují, jen z povídání svých kolegů nebo informací na internetu.

Region vymezuje širokou oblast poznání. Při sdělování poznatků není rozdíl v tom, zda se škola nachází na vesnici, či menším nebo větším městě. V každém případě i v té nejmenší obci se zcela jistě najdou nějaké zajímavosti, které mohou regionální učivo obohatit.

Z následujících faktů vyplývá také celý obsah a zaměření diplomové práce. V teoretické části práce jsme se zaměřili na ukotvení regionální vlastivědy v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání, způsoby organizace a metody výuky, které jsou důležité při plánování vyučovací hodiny, která by neměla být stereotypní. Právě regionální učivo nám

umožňuje v co možná největší míře zařadit do výuky poznání přírodních a společenských jevů v jejich přirozeném prostředí, a to prostřednictvím vycházek či exkurzí. Zcela jistě bude pro žáky zajímavější a atraktivnější seznámit se s danou památkou, když si ji budou moci na vlastní oči prohlédnout, než to, že si o ní pouze přečtou v učebnici. To, že žáci mohou daný objekt vidět v přirozeném prostředí, také vede k trvalému zapamatování.

Dále jsme vymezili region a jednotlivé pojmy, které se k němu vztahují, a jeho jednotlivé prvky. Poslední kapitolu teoretické části jsme věnovali regionu Holešov. V kapitole je obsažena celková charakteristika regionu, jeho historie, důležité památky, které se nachází jak ve městě, tak v jeho okolí a také významné osobnosti, které z města Holešov pochází nebo zde dlouhou dobu působily.

Neméně důležitou součástí diplomové práce je její empirická část, kde jsme zkoumali znalosti žáků o regionu Holešov, v pátých ročnících základních škol v Holešově, a to formou didaktického testu, který jsme sestavili. Jako hlavní cíl jsme si stanovili zjištění míry znalostí žáků pátých ročníků v Holešově o svém regionu. Znalosti jsme zjišťovali na dvou základních školách v tomto městě a zajímalo nás také to, zda se znalosti jednotlivých škol liší a do jaké míry. Jednotlivé položky didaktického testu byly zaměřeny na základní znalosti, které by měli žáci znát. Jsou zde uvedeny položky týkající se začlenění města do příslušného kraje, významné osobnosti, památky a také historie města.

V diplomové práci jsme se snažili obsáhnout informace, které jsou důležité jak pro žáky, tak i pro učitele, jejichž úkolem je jim je předat.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Vlastivěda a její postavení v RVP ZV

Rámcový vzdělávací program představuje základní rámec vzdělávání pro jednotlivé stupně škol (předškolní, základní a střední). Jedná se o závazný kurikulární dokument, prostřednictvím kterého je garantována úroveň vzdělávání v České republice. Kurikulární dokumenty jsou definovány na úrovni školní a státní. Státní úroveň představuje Národní program vzdělávání a rámcové vzdělávací programy. Školní úroveň si poté zajišťuje každá škola sama a vytváří si své školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP), podle kterých je realizováno vyučování na konkrétní škole. Rámec základního vzdělávání je stanoven v Rámcovém vzdělávací programu pro základní vzdělávání (dále jen RVP ZV).

RVP ZV navazuje na rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (dále jen RVP PV). Základem RVP jsou klíčové kompetence, které jsou nezbytné pro uplatnění získaných vědomostí a dovedností jedince v praktickém životě. Je zde stanoven očekávaný rozsah vzdělání, kterého musí žák dosáhnout na konci vzdělávacího období. RVP ZV stanovuje úroveň klíčových kompetencí, obsah vzdělávání, standardy pro základní vzdělávání. Umožňuje uzpůsobení vzdělávacího obsahu pro různé žáky – mimořádně nadané nebo se speciálními vzdělávacími potřebami. V jeho obsahu jsou zastoupena průřezová témata, která mají přispět k utváření osobnosti žáka.

Jedná se o dokument, který neustále podléhá úpravám, je inovován na základě měnících se podmínek společnosti, individuálních potřeb žáků a zkušeností učitelů.

RVP ZV klade důraz na:

- individuální přístup k žákům;
- různou organizaci výuky;
- širokou nabídku volitelných předmětů;
- pozitivní klima;
- širší spektrum hodnocení (individuální hodnocení, slovní hodnocení);
- spolupráci se školským poradenským zařízením, zákonnými zástupci žáků.

(RVP ZV, 2017 [online])

1.1 Cíle základního vzdělávání

Přechod žáků z předškolního vzdělávání je podmíněn respektováním individuálních potřeb a možností každého žáka. Mezi důležité cíle základního vzdělávání patří:

- motivovat a podporovat žáky k celoživotnímu učení;
- vést žáky k rozvoji tvořivého a logického myšlení;
- poskytování možností k všestranné komunikaci;
- vést je k zodpovědnosti;
- rozvíjet jejich vztah k přírodě, společnosti, k lidem;
- vést je k ochraně svého zdraví;
- respektování jiných kultur;
- uplatňování získaných vědomostí a dovedností.

Hlavním cílem je vybavit žáky souborem klíčových kompetencí, které jsou důležité pro jejich uplatnění ve společnosti. (RVP ZV, 2017 [online])

1.2 Klíčové kompetence

Hlavním cílem základního vzdělávání je, aby si žáci osvojili jednotlivé klíčové kompetence, které jsou v RVP definovány a dále rozpracovány. „*Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti.*“ (RVP ZV, 2017, s. 10 [online])

Pro základní vzdělávání jsou definovány následující klíčové kompetence:

- kompetence k učení;
- kompetence k řešení problémů;
- kompetence komunikativní;
- kompetence sociální a personální;
- kompetence občanské;
- kompetence pracovní. (RVP ZV 2017, 2017, s. 10 – 13 [online])

1.3 Vzdělávací oblasti

V RVP ZV je vymezeno devět vzdělávacích oblastí, které svým obsahem odpovídají konkrétním vyučovacím předmětům nebo oborům.

Primární vzdělávání zahrnuje tyto vzdělávací oblasti:

- Jazyk a jazyková komunikace (Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, další cizí jazyk);
- Matematika a její aplikace (Matematika a její aplikace);
- Informační a komunikační technologie (Informační a komunikační technologie);
- Člověk a jeho svět (Člověk a jeho svět);
- Umění a kultura (Hudební výchova, Výtvarná výchova);
- Člověk a zdraví (Výchova ke zdraví, Tělesná výchova);
- Člověk a svět práce (Člověk a svět práce). (RVP ZV 2017, s. 14 [online])

Každá vzdělávací oblast je zde krátce charakterizována a má vymezené cíle, ke kterým směřuje. Obsahem jednotlivých vzdělávacích oborů se rozumí souhrn očekávaných výstupů, kterých by měl každý žák na konci vzdělávacího období dosáhnout. Vzdělávání na 1. stupni je rozděleno do dvou vzdělávacích období – první vzdělávací období (1. až 3. ročník) a druhé vzdělávací období (4. až 5. ročník). Toto základní rozdělení má napomáhat učitelům ke snadnějšímu zařazení učiva do jednotlivých ročníků. Očekávané výstupy jsou činnosti, které můžeme prakticky využít v každodenním životě.

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět

Vlastivědné vyučování je zařazeno do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět. Jedná se o jedinou oblast, která obsahem svého učiva je určena pouze pro 1. stupeň ZŠ. V této vzdělávací oblasti je integrováno široké spektrum témat, kterými se zabývá, a to od rodiny přes vlast až po zdraví. Žák si osvojuje nové vědomosti a dovednosti, které dále rozvíjí. Učí se pozorovat, orientovat se v čase, vnímat situace a věci, které ho obklopují a vytváří si svůj vlastní pohled na svět. Seznamuje se se vztahy ve společnosti, způsobem života lidí včetně problémů, které lidstvo provází. Při osvojování učiva z této vzdělávací oblasti je důležité, aby měli žáci možnost vycházet z praktických situací popř., aby jim byl umožněn vlastní prožitek či vhodný příklad. (RVP ZV, 2017 [online])

Obsahově je vzdělávací obsah oblasti Člověk a jeho svět koncipována do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme;
- Lidé kolem nás;
- Lidé a čas;
- Rozmanitost přírody;
- Člověk a jeho zdraví. (RVP ZV, 2017, s. 42 – 43 [online])

Místo, kde žijeme

Tento tematický okruh je zaměřen na poznávání nejbližšího okolí žáků, uzpůsobení života v rodině, ve škole, v obci, ve společnosti. Vzdělávací obsah je zaměřen na poznávání regionálních a místních prvků. Hlavním cílem je u žáků probudit kladný vztah k místu svého bydliště, později ke své vlasti. Žák je schopen zařadit svou obec do příslušného kraje a dokáže pozorovat a popsat prostředí, ve kterém žije, vyhledat zvláštnosti regionu. Pro žáky je důležité, aby znali místo svého bydliště – prostředí domova, ale také školy a dokázali se v něm zorientovat. Tento tematický okruh má k poznání regionu nejbližší, což odpovídá očekávaným výstupům, kterých by měl dosáhnout. Jedním z nich je např. vyznačení místa svého bydliště v plánu, rozpoznání přírodních a umělých prvků v okolí, vyhledávání typických regionálních zvláštností, hospodářství a kultura regionu. Jedním z významných očekávaných výstupů je také to, že žák sám se stává zprostředkovatelem vlastních zážitků a zajímavostí svého okolí, které sdělí ostatním. Poznává okolní krajinu, zemský povrch, vodstvo, vyskytující se rostliny a živočichy, orientační body.

Lidé kolem nás

Žáci si prohlubují a upevňují poznatky o vhodném chování a jednání mezi lidmi. Vnímají důležitost pomoci, solidarity a vzájemné úcty mezi lidmi. Jsou obeznámeni se základními právy a povinnostmi, s problémy soužití lidí a celé společnosti, které ji obklopují. Důraz je kladen na výchovu demokratického občana státu. Regionální tematika se v tomto tematickém okruhu vyskytuje v rámci soužití lidí v obci či městě. Žák na základě poznání společenského a přírodního prostředí školy a okolí svého bydliště rozpozná určité problémy týkající se např. životního prostředí v obci a navrhne způsoby jeho zlepšení. Součástí okruhu je také soužití lidí v obci – místní obchody, firmy, církve, zájmové spolky aj.

Lidé a čas

Žáci jsou vedeni k orientaci v čase pro pochopení historie a dějinných souvislostí. Žáci se učí, jak se čas měří, jak se jednotlivé věci v jeho průběhu vyvíjejí. Hlavním úkolem je probudit u žáků zájem o minulost, historii naší země či regionu. K tomu velkým významem přispívá poznávání památek, návštěva muzeí, získávání informací od lidí ze svého okolí. Jedním z očekávaných výstupů této tematické oblasti je, že žák dokáže pojmenovat některé rodáky, památky či události týkající se jeho regionu. Žáci jsou vedeni k poznání jak minulosti, tak i současnosti svého kraje. Pro pochopení minulosti místa bydliště či regionu jsou vhodné exkurze do knihoven, muzeí či galerií a návštěva konkrétních památek. Regionální tematika

zahrnuje také poznání způsobu života a práce svých předků s využitím regionálních zvláštností. Poznává rozdíly mezi předměty a jevy z minulosti a současnosti, seznamuje se s regionálními památkami a s péčí o ně. Velmi důležitou součástí pro pochopení významu regionu jsou báje a pověsti dané oblasti, předků či kraje.

Rozmanitost přírody

Žáci se seznamují s planetou Země, s živou i neživou přírodou, která nás obklopuje, a kterou může člověk svým chováním a jednáním snadno narušit. Významným prvkem je poznávání okolní krajiny a přírody. Žáci jsou vedeni k jejich ochraně a ke zlepšení životního prostředí. V souvislosti s regionem jsou schopni uvést příklady rostlin a živočichů, které se nachází v dané oblasti, a zkoumat jednotlivé lokality regionu.

Člověk a jeho zdraví

Žáci se seznamují s vývojem člověka od narození až po stáří, se svými fyzickými a psychickými potřebami. Získávají informace o správných návycích, denním režimu a hygieny, o zdraví a nemocech a o důležitosti poskytování první pomoci. (RVP, ZV 2017 [online])

Mezi hlavní cíle vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět patří:

- vytváření pracovních návyků;
- vnímání a respektování rozdílů mezi lidmi;
- vytváření kladného vztahu k přírodě;
- orientace v oblasti peněz;
- orientace v čase a historii.

Učivo regionu je zastoupeno téměř ve všech tematických okruzích vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a proto je třeba mu věnovat náležitou pozornost.

1.4 Průřezová témata

Průřezová témata jsou povinnou součástí základního vzdělávání a podílí se na rozvoji osobnosti žáka. Svým obsahem jsou zpracovány do jednotlivých tematických okruhů a jsou přístupné všem vzdělávacími oblastmi. Povinností školy je žákům nabídnout a zařadit v průběhu jejich vzdělávání do výuky všechna průřezová témata dle RVP ZV. To, jakým způsobem budou realizována, se odvíjí ze ŠVP. Do výuky mohou být zařazena v rámci běžné vyučovací hodiny nebo jako projekty či semináře.

V RVP ZV jsou definována tato průřezová témata:

- Osobnostní a sociální výchova – v rámci vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět se uplatňuje jako prostředek k udržení psychického zdraví, sebepoznání, sebepojetí, komunikaci a rozvoji mezilidských vztahů.
- Výchova demokratického občana – ze vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět sem spadají témata týkající se vztahu k domovu a vlasti, čímž má nejbliže k regionální vlastivědě. Zaměřuje se na hodnocení společenských jevů a událostí, vede k toleranci odlišností, pochopení pravidel a řádu společnosti.
- Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – zaměřuje se na poznatky žáků z každodenního života a mimořádných událostí v rodině a okolí.
- Multikulturní výchova – týká se mezilidských vztahů, pochopená rozdílů mezi různými kulturami, uvědomování si svého vlastního já.
- Environmentální výchova – zahrnuje poznání okolní přírody a prostředí a to zejména na základě přímého kontaktu. Žáci se učí pozorovat a vnímat, jaké má jednání lidí dopad na prostředí. K regionálnímu učivu má nejbliže tematický okruh Vztah člověka k prostředí, který se zaměřuje na naši obec, a to zejména na vztah člověka k prostředí, přírodu a kulturu obce, životní styl, současné ekologické problémy aj.
- Mediální výchova – hlavním cílem je poskytnout žákům určitou úroveň mediální gramotnosti. (RVP ZV, 2017, str. 126 – 140 [online])

1.5 Vlastivěda jako vyučovací předmět na ZŠ

Vlastivěda je vyučovacím předmětem na 1. stupni ZŠ. Nemá definovaný předmět zkoumání, ale zahrnuje široké spektrum poznatků z různých oblastí (historie, geografie, etnografie, folkloristika...). Je také propedeutikou pro 2. stupeň ZŠ, kde na ni navazují další vyučovací předměty jako zeměpis, dějepis, občanská nauka, přírodopis.

Vlastivěda plní několik funkcí ve vzdělávání:

- společenské (problémy společnosti, život ve škole, kultura, funkce základních objektů v obci, společenská pravidla, normy, sousední státy, hranice, státní symboly apod.);
- didaktické (motivace – zájem žáka o učivo);
- formativní (široké zaměření – region, vlastenectví, environmentální výchova, etická výchova, dopravní, technická, zdravotní, multikulturní). (Korim a Gašparová, 2003)

Vyučovací předmět vlastivěda se poprvé objevuje v roce v roce 1915 v obecné škole a navazuje na věcné učení. Jako vyučovací předmět by měla vést žáky k poznání své vlasti, historii kulturního a společenského dění. Hlavním cílem je vybudovat u žáků vztah a lásku jak k domovu, tak i k celé vlasti.

Z cílů vlastivědného vyučování vychází jednotlivé úkoly z výchovy rozumové, polytechnické, pracovní, mravní, estetické a tělesné. Vlastivědné vyučování by mělo plnit řadu dalších dílčích úkolů jako je rozvoj duševních schopností žáků – vnímání, pozorování, abstraktní myšlení. Žáci mají možnost přímo nahlédnout do přírodního a společenského prostředí skrze vycházky a exkurze, čímž získávají také informace o výrobním procesu. Seznamují se s prací lidí a jejich manipulací s různými nástroji a stroji a získané vědomosti uplatňují při výchově polytechnické a pracovní.

Vyučovací proces odráží výchovně vzdělávací cíle vlastivědného vyučování a je zpracován v dílčích tématech. Učitel analyzuje učivo a volí vhodné vyučovací metody a prostředky tak, aby žáky dovedl ke stanovenému cíli.

1.6 Metodika vyučování vlastivědy

Zajímá se o otázky způsobu realizace vlastivědného vyučování, podmínky, kterými jsou naplňovány výchovně vzdělávací cíle. Zahrnuje také vyučovací metody, organizační formy a obsah vlastivědného vyučování. Zahrnuje poznatky o naší vlasti, ale také o přírodních a společenských jevech. Na učební předmět vlastivědy později navazují další předměty jako dějepis, zeměpis, občanská výchova. (Mejstřík, 1964)

1.6.1 Organizační formy

Organizační formy vyučování představují činnosti učitele a žáků, které probíhají podle předem definovaného pořádku. Jedná se o vnější uspořádání podmínek vyučování, ve kterých se realizuje výchovně vzdělávací proces. (Opatřil a kol., 1985)

Význam organizačních forem vyučování nebyl v didaktice přesně zakotven a neustále se vyvíjí. Skrze organizační formy vyučování dochází k realizaci vyučování za současného předpokladu uplatňování vyučovacích metod, prostředků a zásad.

Organizační formy vyučování se vyvíjejí spolu s vyučovacími metodami, vycházejíc z formální stránky vyučování, ve které interakce mezi učitelem a žákem probíhá na základě předem uspořádaných vnějších organizačních podmínek, které musí odpovídat cíli a obsahu

vyučování. Vyučovací formy od sebe odráží nové přístupy dané vývojem školství. Můžeme se setkat s různou klasifikací vyučovacích forem.

Z hlediska řízení činnosti žáků můžeme vymežit tyto organizační formy:

- vyučování individuální (učitel vyučuje jednoho žáka, žáci vzájemně nespolupracují);
- vyučování hromadné (řízení činnosti větší skupiny žáků stejného věku jedním učitelem);
- vyučování individualizované (učitel zde vystupuje jako poradce, žáci jsou v procesu tzv. samoučení);
- systém vzájemného vyučování (starší žáci pomáhají mladším spolužákům);
- vyučování diferencované (rozdílné přístupy vyučování k žákům s různou úrovní schopností);
- vyučování skupinové (základ tvoří spolupráce mezi žáky);
- vyučování týmové. (Nelešovská a Spáčilová, 2003, str. 40 – 41)

Z časového hlediska dělíme organizační formy na:

- vyučovací hodina;
- další typy vyučovacích jednotek (vyučování v laboratoři, dílnách, školní exkurze apod.). (Nelešovská a Spáčilová, 2003, str. 42)

Mezi základní organizační formy patří:

Vyučovací hodina

Organizační forma, která je využívána již od dob J. A. Komenského. Jedná se o práci učitele se skupinou žáků a to ve vymezeném čase, kdy se střídají jednotlivé předměty podle rozvrhu hodin. Po skončení každé vyučovací hodiny je přestávka. Učitel směřuje v hodině k dosažení výukových cílů prostřednictvím organizačních forem a metod výuky. Každá vyučovací hodina má svou strukturu, neměla by být stereotypní a učitel by při ní měl využívat a střídat různé metody a formy práce, čímž předejde stereotypu.

Vycházky a exkurze

Uskutečňují se v přírodním, společenském či výrobním prostředí, kde mají žáci možnost nahlédnout a osvojit si informace přímo. V jejich průběhu dochází k uplatnění různých

vyučovacích metod (pozorování, výklad, beseda apod.). Jsou významnou součástí výchovně vzdělávacího procesu a plní funkce poznávací i výchovné.

Klasifikace dle zařazení do vyučovacího procesu:

- úvodní (základní informace);
- závěrečné (ověření získaných poznatků).

Podle vztahu k obsahu vyučování:

- tématické;
- komplexní jednopředmětové;
- komplexní víceředmětové. (Nelešovská a Spáčilová, 2003, str. 47)

Zařazení vycházek do vyučovacího procesu na 1. stupni ZŠ se nejvíce odráží v předmětech prvouky, vlastivědy a přírodovědy. Žáci mají možnost bezprostředního nazírání prostředí, ve kterém žijí, či ve kterém se nachází jejich škola. Poznávají okolní přírodu, seznamují se se zvyky a tradicemi. (Nelešovská a Spáčilová, 2003)

Vycházky a exkurze jsou náročné na přípravu a plánování, které obsahuje tyto etapy:

1. Příprava učitele (stanovení cíle, příprava pomůcek, seznámení se s místem).
2. Příprava žáků (sdělení cíle a náplně vycházky).
3. Vlastní vycházka (plnění úkolů, závěrečné shrnutí poznatků).
4. Závěrečné zhodnocení a využití výsledků (zpracování materiálů, doplnění poznatků). (Nelešovská a Spáčilová, 2003, str. 47 – 48)

Vyučovací formy ve vlastivědném vyučování

Ve vlastivědném vyučování je třeba brát zřetel na vyučovací formy, které by měl učitel střídat, tak aby jeho výuka nebyla stereotypní. Základem je umožnit žákům bezprostřední nazírání předmětů a jevů. Ve vlastivědném vyučování se můžeme setkat s těmito organizačními formami:

1. hodina základního typu – vyučování ve škole;
2. exkurze a vycházky – vyučování mimo školní budovu.

Vlastivědná vycházka

Vycházka probíhá v přírodním, společenském či výrobním prostředí za účelem získání vědomostí z dané oblasti. Vlastivědná vycházka patří mezi nejnáročnější formy vyučování. U žáků vede k rozvíjení kladného vztahu k přírodě, rozvoji smyslového a estetického vnímání.

Učitel volí vycházku na základě obsahu učiva, místa a trasy, které jsou pro žáky atraktivní. Prostřednictvím vycházky mohou být žáci seznamováni s regionálním učivem.

Tato forma vlastivědného vyučování je velmi náročná na přípravu ze strany učitele, ale také žáků. Učitel by měl před samotnou vycházkou prostudovat mapu a trasu prověřit. Vycházku je důležité začít vhodnou motivací a vzbudit u dětí zájem a touhu po poznání. Žáci jsou seznámeni s cílem vycházky, aby měli možnost se na dané aspekty zaměřit a pozorovat je. Před zahájením vycházky je důležité zkontrolovat vhodné oblečení žáků, seznámit žáky s bezpečností a vhodným chováním v průběhu akce.

Po skončení vycházky je důležité zhodnocení a shrnutí informací, které žáci v jejím průběhu získali. Informace z vycházky jsou dále využívány při probírání nového učiva, opakování, či v jiných vyučovacích předmětech.

Exkurze

Další organizační formou je exkurze. Jedná se o vycházku, při které jsou žáci seznámeni s činností člověka. Ze strany učitele je předpokládáno důkladné naplánování a seznámení se s místem, kde bude exkurze probíhat.

Školní výlet

Hlavním úkolem je poznávání vlasti. Do školní výuky je většinou zařazován jedenkrát ročně. Učitel musí volit vhodnou trasu podle individuálních zvláštností žáků. Motivačně také působí, když s nimi trasu v průběhu školního roku konzultuje. V průběhu školního výletu si žáci osvojují nové poznatky, ale také získávají zážitky, které jim zůstanou trvale v paměti. (Vavrdová, 2009)

1.6.2 Vyučovací metody

Vyučovací metody zprostředkovávají plnění výchovně – vzdělávacích cílů. Je odvozeno z řeckého slova „methodos“ = cesta, postup. Zahrnuje činnosti žáků a učitelů vedoucí k dosažení výchovně vzdělávacích cílů. Definice výukových metod se u jednotlivých autorů do jisté míry liší. V praxi je zakotveno užívání termínu didaktická metoda, jelikož nelze od sebe

oddělit činnosti učitele a žáka, které se navzájem prolínají. Setkáváme se také s různou klasifikací vyučovacích metod.

Nelešovská a Spáčilová ve své publikaci uvádí třídění vyučovacích metod na základě různých kritérií:

- počet žáků při práci s učitelem (metody kolektivní, hromadné, skupinové, individuální);
- na základě postupu při výkladu učiva (metody analytické, syntetické, synkritické, induktivní, deduktivní, genetické, dogmatické);
- podle zdroje poznatků (slovní sdělení, knižní poučení, pracovní, pozorování, slovní, názorné a praktické);
- psychické zvláštnosti (metody vnímání jevů, myšlení, činnostní, memorování);
- samostatnost žáků (heterodidaktické, autodidaktické);
- perspektiva výuky;
- práce učitele a žáka;
- výchovné cíle a úkoly;
- obsahové a metodické zaměření (přírodovědné, jazykové, technické). (Nelešovská a Spáčilová, 2003, str. 10 – 11)

Maňák ve své publikaci uvádí následující členění výukových metod:

- metody slovní (vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor);
- metody názorně – demonstrační (pozorování, předvádění, práce s obrazem, instruktáž);
- metody dovednostně – praktické (vytváření dovedností, napodobování, manipulování, produkční metody);
- aktivizující metody (diskuzní, situační a inscenační, problémové, projektové a didaktické hry);
- komplexní výukové metody (frontální výuka, skupinová, partnerská, individuální a individualizovaná, kritické myšlení, brainstorming, projektová výuka...). (Maňák a Švec, 2003)

Vyučovací metody zahrnují činnosti učitele, které zprostředkovávají žákům učivo nejvhodnějším způsobem. Zahrnují tedy vyučování ze strany učitele a učební činnosti ze strany žáků. Při volbě metod je důležitá interakce mezi učitelem a žákem. Výukové metody plní

několik funkcí - zprostředkování informací, aktivizaci žáka (motivaci), komunikaci mezi učitelem a žákem. Hlavním cílem vyučovacích metod je regulace učení žáků tak, aby výsledkem učení byly získané vědomosti.

Ve vlastivědném vyučování se převážně setkáváme s těmito vyučovacími metodami:

- slovní (monologické – přednáška, výklad, vyprávění, vysvětlování, instruktáž; dialogické – rozhovor, diskuze, dramatizace; metody písemných prací; metody práce s učebnicí a knihou);
- názorně – demonstrační (pozorování, předvádění);
- praktické (praktické dovednosti, žákovské pokusy a laboratorní činnosti, grafické a výtvarné práce). (Vavrdová, 2009)

Důležitou součástí vlastivědného vyučování jsou názorně demonstrační metody:

- **Pozorování**

Pozorování, při kterém mají žáci možnost vidět jevy a děje v přirozeném prostředí. Při pozorování, které se koná v místě školy či bydliště žáků, je uplatňován regionální princip. Žáci mají možnost poznat zajímavosti svého regionu. Postupně jsou vedeni k pořizování jednoduchých zápisů z pozorování, či k jejich výtvarnému ztvárnění. (Vavrdová, 2009)

- **Předvádění**

Metoda výkladu učitele, který je doplněn názornými pomůckami, avšak žáci jsou vedeni k hlubší analýze daného předmětu či jevu. Základní demonstrační pomůckou může být mapa.

Hojně využívané metody v hodinách jsou také metody slovní, prostřednictvím kterých si žáci rozvíjí své vyjadřovací schopnosti, myšlenkové operace:

- **Vyprávění**

Zařazení vyprávění do hodiny vlastivědy může působit na žáky motivačně, podporuje jejich představivost a paměť. Jedná se o sdělení obsahu určité situace, která se stala. Při vyprávění je důležité dodržovat tyto požadavky – srozumitelnost, objektivnost, vysvětlení a objasnění neznámých pojmů, přednášení se zájmem.

- **Popis**

Sdělení spojené s předvedením určitého obrazu či modelu.

- **Vysvětlování**

Objasňuje vzájemné vztahy, uplatňuje se při prezentaci nového učiva. (Nelešovská a Spáčilová, 2003)

- **Rozhovor**

Mezi nejčastěji užívanou metodu ve vlastivědném vyučování patří rozhovor. Při vedení rozhovoru je důležité dodržovat určité podmínky tak, aby byl úspěšný. Mezi tyto podmínky patří – znalost regionu, vytyčení konkrétního cíle, příprava a způsob zapojení žáků do rozhovoru, přiměřenost, využití názorných materiálů, vedení k myšlenkové činnosti žáků).

Podmínkou využití rozhovoru ve vyučovacím procesu je, aby měli žáci přehled, určité vědomosti a zkušenosti s danou problematikou. Důležitou roli hraje schopnost učitele klást otázky, které by měly být promyšlené a logicky uspořádané.

Didaktická hra

Nezbytnou složkou vyučování na 1. stupni jsou didaktické hry, které rozvíjí logické myšlení, činí hodinu atraktivnější, působí motivačně a zvyšují pozornost žáků. Jejich zařazení do vyučování může být různé. Didaktická hra má své požadavky, pravidla a směřuje ke vzdělávacím cílům. Didaktické hry mohou být zařazeny jak ve třídě, tak v terénu, kdy směřují žáky k orientaci v prostoru, práci s mapou či plánem a poznání okolní krajiny.

Části didaktické hry:

1. Didaktický cíl
2. Vymezení pomůcek
3. Stanovení pravidel
4. Obsah hry
5. Způsob hodnocení (Vavrdová, 2009)

1.6.3 Vyučovací pomůcky a prostředky ve vlastivědě

Vyučovací pomůcky ve vlastivědě můžeme rozdělit na bezprostřední pomůcky (živé a neživé přírodniny, hmotné pozůstatky, historické dokumenty) nebo objekty, které mají zprostředkující funkci (modely, filmy, obrazy, nákresy, mapy).

Ve vlastivědném vyučování je vhodné využívat především bezprostřední pomůcky, které umožňují reálné zobrazení skutečného předmětu či jevu. Vlastivěda zahrnuje poznatky

z oblasti přírodovědy, dějepisu a zeměpisu. Při výkladu přírodovědného učiva bychom měli využívat zejména reálné předměty, které můžeme aplikovat při různých pokusech či pozorováních. Naopak dějepisná a zeměpisná složka vlastivědného učiva vyžaduje spíše práci s obrazy, modely apod.

Klasifikace vyučovací pomůcek:

- 1) bezprostřední
  - a) přírodovědné (nerosty, horniny, rostliny, aj.);
  - b) společenskovedné (archeologické vykopávky, stavby, dokumenty, aj.);

- 2) zprostředkující
  - a) zrakové a zrakově sluchové (modely, odlitky, mapy, fotografie, diapozitivy, obrázky v učebnicích, aj.);
  - b) sluchové (rozhlas, magnetofonové pásky, aj.);
  - c) literární (učebnice, aj.);

- 3) přístroje a nářadí (promítací přístroje, gramofon, aj.). (Mejstřík, 1964)

Ve vlastivědném vyučování často také využíváme demonstrační pomůcky. Mezi ně patří např. mapa, která poskytuje základní charakteristiku území, dále modely, filmy apod.

Práci s mapou a plánem řadíme k metodám praktickým. Za základní cíl vyučování považujeme naučit žáky s mapou pracovat. Před zahájením této práce, je nezbytné věnovat čas přípravě žáků na využívání mapy. Žáci jsou seznámeni s vysvětlivkami, se světovými stranami, barvami na mapě a jejím měřítkem. Žáci se učí číst z mapy, určovat polohu regionů či měst, vytváří si představu o sousedních státech. Mapa je abstraktní pomůcka a práci s ní zařazujeme do každé hodiny. Na základě práce s plánem žáci poznávají polohu obce, základní orientační linie apod.

Základní pomůckou pro učitele a žáky je učebnice. Učebnice blíže specifikuje učivo vycházející z učebních osnov. Je však doplněna poznatky ze strany učitele a to právě zejména o aktuality a zvláštnosti regionu. Učebnice jsou často vedeny spolu s pracovními sešity, které se mohou týkat jednoho tématu – např. region – nebo všech témat.

Mezi další pomůcky patří reliéfy a plastické mapy, které využíváme při navození představ o území. (Vavrdová, 2009)

Využití názorně – demonstračních pomůcek při objasňování regionálního učiva považujeme za zvlášť důležité, což vyplývá také z očekávaných výstupů vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět, na což poukazujeme v kapitole 1.3 Vzdělávací oblasti. (RVP ZV, 2017 [online])

2 Regionální vlastivěda

2.1 Region

Původ slova v latinském jazyce. Rego znamená řídit, vésti, ovládati, spravovati. Význam slova regio se v průběhu let měnil a byl spojen se zeměpisem. V překladu má široký význam a znamená směr, hranice, krajina. Později se již přestal znamenat směr, ale spíše mělo význam označení specifické části, místa, prostoru. Výraz nikdy nebyl spjat s označením celé země či vesmíru. Někdy byla jeho důležitější složka geografická, jindy správní.

V současné době mají pro nás význam slovo region a regionální, které můžeme vidět v románských jazycích. Ve francouzštině, španělštině i italštině znamená slovo la région (v italštině la regione) krajský, krajový, oblastní. Význam slova se liší v různých jazycích. U jazyků s latinským základem má užší význam a směřuje k odbornému pojmenování. Jeho význam se liší taky ve výkladech různých slovníků. Většina z nich se však shoduje v jeho zeměpisném vymezení, tedy označení určitého kraje, či oblasti.

Slovo region má tedy více významů a označuje ohraničenou část určitého území, jeho organizaci a správu. Nejbližším českým ekvivalentem je oblast. Význam slova zahrnuje širokou oblast významu – prostor a územní jednotky. Územní jednotku můžeme chápat jako systém a strukturu určitého území, která má spojitost s přírodním prostředím a společenskými strukturami.

Region má široký význam a proto je třeba ho blíže vymežit pomocí přívlastků (např. správní region, ekonomický region, kulturní region, zeměpisný region) nebo konkrétním názvem (např. valašský region, východoslovenský region, ostravská průmyslová oblast apod.). Region může být různě velký, avšak ve větší míře označuje menší územní celky.

Pojem regionální označuje seskupení několika územních oblastí (např. států) a to jejich společných částí, orgánů apod.

Problematikou regionu, jeho členěním a výzkumem se zabývají různé vědní i praktické disciplíny. Na základě dvojí charakteristiky regionů – homogenost prvků, systémovost vztahů se objevuje dělení regionů na dva typy a to na typ homogenní a typ nodální. U typu homogenního je kladen důraz na stejnorodost prvků, kdežto u typu nodálního jde o polarizovaný systém vztahů mezi jádrem a oblastí, kde působí. (Bartoš, 2004)

2.2 Pojmy související s tematikou regionu

Regionalismus

Slovník cizích slov definuje regionalismus jako úsilí, které směřuje k poznání určitého kraje či jako jev, který se vyskytuje v určité oblasti (jazyk, nářečí). (Klimeš, 1983)

Regionální prvek

Regionální prvek označuje soubor přírodních a společenských jevů, které popisují zvláštnosti určité oblasti. Regionální prvky můžeme členit podle časové posloupnosti na:

- minulost;
- současnost;
- budoucnost.

Nebo podle následujících kritérií na prvky:

- geografické (vodstvo, přírodní útvary, rostliny a živočichové apod.);
- sociální (typické stavby, budovy apod.);
- populační (hustota osídlení, plány a mapy obcí či regionů apod.);
- ekonomické (určují ekonomický potenciál konkrétní oblasti);
- komunikační (týkající se mezilidských vztahů);
- kulturní (zahrnující národní bohatství a kulturu). (Rašková, 2006, str. 46)

2.3 Regionální dějiny a vlastivěda

Vlastivěda je nejen vyučovacím předmětem na školách, ale také existují různé vlastivědné instituce, společnosti, publikace atd. Musíme vnímat rozdíly mezi vlastivědou celostátní, regionální, krajovou a místní. Společným rysem je zaměření na přírodu a společnost, která nás obklopuje. Vlastivěda není samostatná vědní disciplína, ale zahrnuje poznatky o přírodním a společenském prostředí lidí, ve kterém nejen pracují, ale také žijí. (Bartoš, 2004)

2.4 Historie obcí a měst

V současné době vychází stále více publikací zaměřených na dějiny měst, i menších obcí. Je to dáno velkým zájmem čtenářů o tento druh literatury. Lidé mají stále větší zájem pátrat po dějinách jejich rodiště, domova, bydliště apod.

Regionální dějiny zahrnují dějiny obcí. Obce představují územně nejmenší region, ve kterém jsou silné vazby ekonomické, sociální, společenské i politické. Lidé se spolu často stýkají, mají společné zájmy. Dějiny obcí často nevznikají samovolně, ale za nějakým účelem

jako je např. výročí založení obce. Dějiny jsou zpracovávány jak historiky (odborníky), tak amatérskými pracovníky (obyvateli).

Amatérské zpracování dějin se potýká s velkým množstvím nedostatků. Mezi tyto nedostatky patří zejména omezené množství pramenů, ze kterých čerpá. Často se omezuje pouze na místní zdroje a publikace, např. kroniky, noviny, zprávy. Tyto zdroje nebývají často ověřené a mnohdy bývají zkreslené. Zejména kroniky jsou ovlivněny společenskou, kulturní a politickou situací.

Nicméně i přes tyto nedostatky se těší oblibě u velké populace lidí, zejména občanů, kteří mají prostřednictvím nich možnost poznat historii své obce. (Bartoš, Trapl 2004)

3 Charakteristika regionu Holešov

Město Holešov leží na rozhraní Hané a Valašska. Východně od města stoupají Hostýnské vrchy. Město se rozléhá na ploše zhruba 3 395 ha a žije zde téměř 12 tisíc obyvatel, což činí město Holešov druhým největším městem okresu Kroměříž. Mikroregion Holešovsko, jehož centrem je město Holešov, tvoří dvacet obcí, jejichž správu zajišťuje městský úřad v Holešově. (Město Holešov, [online])

Městem protéká řeka Rusava, která je přítokem řeky Moravy. Nachází se zde mnoho rybníků. Okres, ve kterém leží město Holešov, se nachází v mírném podnebí. Oblast, ve které město leží, byla osídlena již v pravěku, o čemž vypovídají archeologické nálezy. (Trébský, 1935)

3.1 Fauna a flóra

Fauna

Zvířectvo, nacházející se v oblasti Holešova, se nijak neliší od ostatních oblastí Moravy. Mezi savce, kteří se zde vyskytují, patří jezevec a vydra či divoká kočka, která byla střelena u Lukova, a ondatra u Fryštáku. V lesích žijí divoká prasata, daňci, jeleni, srny a zajáci. Před dávnými lety se na Lukovsku usadili divocí králíci, na které byly nasazeny lišky. Mezi menší hlodavce, které zde můžeme spatřit, patří polní myši, hraboši a také chráněný křeček polní. Z ptactva můžeme vidět malé dravce, pěvce či holubi. Vzácností je bažant královský. Skupina plazů zahrnuje zmije.

Ze zoologického hlediska je zajímavostí chov zvířat, který byl v holešovské zámecké zahradě. Ve volném prostranství se zde chovali jeleni, srnci, papoušci, mufloni královští, stříbrní a zlatí bažanti a papoušci.

Samozřejmostí je také chov vepřového dobytka, koz a králíků. Dříve se velké oblíbené také těšilo holubářství.

Flóra

Holešovská oblast zahrnuje jak lesy smrkové, jedlové, borové, bukové, tak také lesy smíšené. Nachází se zde rostliny kapradovitě – osladič doubravní, hasivka statná a také další rostliny – přeslička lesní, ostřice měkkoostenná, lilie zlatohlavá, konvalinka, kokořík, zlatobýl, borůvka, šalvěj, violka lesní, sasanka hajní aj. Na stromech můžeme často vidět jmelí a na dubech ochmet.

Mezi málo zastoupené druhy rostlin patří např. plavuň jedlová, ječmenka, podsněžník a třezalka horská. Blízko vodních toků můžeme spatřit např. vraní oko, přesličku obrovskou, řepku klasnatou. Ve vlhkých půdách roste také olše šedá, vrby, topol, bodlák. U krajů lesů – plavuň obecná, jalovec, vřes, pupava obecná. Mezi další rostlinstvo hájí a křovin patří ptačí zob, hloh, třešně, svída. Louky jsou poseté různobarevnými květy rostlin, jako jsou kopretiny, pryskyřníky, zvonky, petrklíče, hořce apod.

Vzácnými druhy rostlin méně se vyskytujícími jsou kostřava různolistá, česnek zubatý, vstavač nachový, bříza pýřitá. (Kvasnička, 1929)

3.2 Etnografická oblast Hané

Město Holešov spadá pod okres Kroměříž, a tudíž převažuje jeho etnografické zařazení do oblasti Hané. Oblast Hané zahrnuje lidovou kulturu, která se projevuje v jejím dialektu, kroji, obydlích, písních, tancích a také při různých zvycích a obřadech. Hlavním znakem hanáckých staveb je jednoduchost, smysluplnost a prosté členění. V Rymicích na Holešovsku se nachází chalupy s doškovými střechami, které patří k typickým objektům hanácké architektury. Hanácký kroj patří mezi jeden z nejvznešenějších na Moravě a je významný tím, že spojuje prvky staroby s bohatstvím. Z lidových tradic se zachovaly – velikonoční zvyky (hanácká výzdoba kraslic), masopustní průvody, dožínky, stavění máje apod. (Machovský, 2006)

Hanácké nářečí se projevuje v záměně ý na é (strýc – stréc, býk – bék), místo ou je ó (nesou – nesó, soud – sód, mouka – móka), za é je í (v létě – v lítě, kolébka – kolíbka).

Mužský hanácký kroj pro všední nošení byl ušit z konopného plátna s límcem, vyšívány konopnými nitěmi, v neděli a ve svátky se nosily košile plátěné. Límce byly zdobeny hedvábnou výšivkou. Pod krkem měli muži uvázanou červenou mašli. Kalhoty byly z ovčí, beraní nebo kozí kůže, která byla červeně barvená. Z každé strany měly kapsu. Místo spodních gatí nosili tzv. vyléčka, která byla ušita z hrubého konopného plátna. Na nohách mívali vysoké boty – holínky. Na košili si oblékali frýdku, která byla zdobena listy a květy. Na hlavě se nosil černý klobouk, který měli svobodní muži ozdobený červenou mašlí. Další část kroje tvořila kordulka.

Ženský hanácký kroj tvořila konopná košile bez rukávů, které nahrazovaly plátěné rukávce. Límce kolem krku a rukávů byly vyšívány černým a žlutým hedvábím. V zimě měly na nohou obuté krbce, což byly vysoké telecí boty, a v létě střevíce. (Kvasnička, 1929)

3.3 Zvyky a tradice

Lidé na Holešovsku a v jeho okolí odedávna dodržovali různé zvyky a tradice, z nichž se některé dochovaly dodnes. Jednou z nich je sv. Mikuláš, který chodí s čertem a andělem a společně nadělují dětem dárky. Štědrý den v sobě nese hned několik zvyků, mezi které patří i držení půstu, kdy se dětem slibuje, že uvidí zlaté prasátko. Další tradicí Štědrého dne je rozkrojení jablíčka, lití olova, či pouštění lodiček po vodě. Mezi již zaniklé tradice patří např. na sv. Štěpána, obcházení domů chudými dětmi, které žebrají o jídlo.

Mezi další dochované tradice patří např. pochod Tří králů, ostatky, které se pojí s voděním medvěda v průvodu masek. Na Smrtnou neděli dívky vynášejí tzv. Mořenu.

K Velikonocům se váže další tradice, která je na vesnicích dochována dodneška a tou je klepání hrkačkami, kdy na Zelený čtvrtek a Velký pátek chodí chlapci a klepají místo bimbání kostelních zvonů. Další dochovaným zvykem je pálení čarodějnic. (Kvasnička, 1929)

3.4 Historie

Počátky osídlení území města zasahují až do pravěku. Nejstarší písemná zmínka o městě je z roku 1134 od olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. Od středověku bylo holešovské panství součástí olomouckého biskupství. Šternberkové byli nejstarším rodem, kterému město patřilo. Poté se v jeho držení vystřídal několik dalších šlechtických rodů (Rottalové, Vrbnové). V období třicetileté války bylo území Holešova znehodnoceno a zámek vypálen Valachy a Švédy. O povznesení panství a vybudování zámku se zasloužil Jan hrabě z Rottalu. Největší rozmach panství nastal v době Františka Antonína Rottala. (Zlínský kraj, 2006)

Po roce 1650 se mění podoba města. Je vybudován zámek, chrám Nanebevzetí P. Marie, Černá kaple, kostel sv. Anny. Po vymření rodu Rottalů byl Holešov v držení rodu Vrbnů, bylo zřízeno okresní hejtmanství. (Machovský, 2006)

V roce 1742 vpadlo na území města pruské vojsko a dalšímu kulturnímu a hospodářskému rozvoji zabránily i Napoleonské války. (Zlínský kraj, 2006)

Na počátku 19. století mělo město kolem 5000 obyvatel. Stalo se ekonomickým střediskem, ve kterém se nacházel velkostatek, byla zde řada obchodnických a řemeslnických živnostníků. Byl zde rozšířen průmysl dřevařský a nábytkářský (výroba ohýbaného nábytku bratrů Thonetů), pletárenský a potravinářský (Kneislova továrna na cukrovinky, pivovar a sladovna). Po skončení 1. světové války v roce 1918 nastal v Holešově protižidovský pogrom. (Machovský, 2006)

Ve 14. století byla v Holešově zřízena škola, kterou navštěvovali slavní holešovští rodáci jako např. Jan z Holešova. Školy byly luterské a bratrské a po jejich zániku byla zřízena škola farní. (Doležal, 1957)

3.4.1 Židé v Holešově

Židé v Holešově tvořili samostatnou náboženskou obec. Jejich hlavním zaměstnáním byl průmysl a obchod. Po roce 1454 přišlo do Holešova nejvíce Židů a to na základě toho, že byli vypuzeni z královských měst. Vchod do Židovského města byl Židovskou branou, která byla v roce 1906 zbořena. Židé měli svého rabína a školu, řídili se starými židovskými řády a zvyky. Židovská osobní jména byla často biblického původu (např. Abrle, Elyse, Lebl) a příjmení byla přidávána buď podle otce nebo podle řemesla (např. Mojžíš, Kramář, Krejčí) či příjmení (např. Bzenecký, Jemnický apod.). (Kvasnička, 1929)

První zmínka o holešovských židech pochází z roku 1560, kdy si vybudovali novou synagogu. V období třicetileté války byla celá obec znovu vypálena a Židé si museli opět zřídit novou synagogu, kterou v roce 1941 opět vypálili nacisté. V době vlády rabína Sabbataje ben Meir-ha Kohena byla v Holešově vystavěna renesanční synagoga, která zde stojí i v současné době. Jedná se o synagogu tzv. polského typu. Spolu s hrobkou rabína patří mezi nejvzácnější holešovské památky. (Machovský, 2006)

3.4.2 Původ názvu města

Název města Holešov vznikl přenesením vlastnického jména na osadu, jejíž zakladatel se nejspíše jmenoval Holeš, Goleš nebo Holeša. Název se během let několikrát změnil na Holzov, Hollysow, Holesav. Na počátku 13. století byla osada zničena vpádem Tatarů. Brzy byla však opět obnovena a povýšena na město, do kterého vedly tři brány – Kroměřížská, Žopská a Židovská. Brány zpomalovaly rozvoj komunikací, a proto byly odstraněny. (Doležal, 1957)

3.5 Významné osobnosti města Holešov

Regionální hudba

Město Holešov skrývá velké množství hudebníků a umělců. V 60. letech 19. století vznikla řada spolků, které se zaměřovaly na hudbu a zpěv. K takovým spolkům se řadil holešovský Podhoran, který v roce 1868 rozšířil svůj hudební zájem o divadelní činnost. V době 1. světové války jeho činnost ustala a obnovila se až v roce 1919, kdy se jeho sbormistrem stal Stanislav Luňáček, a sbor se zařadil mezi nejlepší moravské sbory. V dalších letech se

vystřídala řada sbormistrů a ke sboru přibylo také smyčcové kvarteto. V roce 1945 zazněl Podhoran poprvé v holešovském zámku. V 70. letech jeho činnost však zanikla.

Další hudební vývoj ovlivnilo otevření hudební školy v roce 1948, při které byl zřízen také dětský pěvecký sbor. Tento sbor se brzy vypracoval na profesionální úroveň a řadí se tak k nejlepším dětským sborům v České republice. Holešovský dětský sbor pořádá koncerty jak v České republice, tak i v zahraničí. Sbor nese název „Moravské děti – Holešovský dětský sbor“. Sbor spolupracuje s Filharmonií Bohuslava Martinů ve Zlíně a také s dalšími profesionálními umělci.

Mezi významné osobnosti z hudební oblasti patří:

František Xaver Richter

Hudební skladatel, houslista, pěvec, který se narodil 1. prosince 1709 pravděpodobně v Holešově. O místě jeho narození se vedly spory, jelikož nejsou žádné dochované informace z jeho raného života. Tyto informace pochází od lexikografa Johanna Georga Meusela. (Macek, 1989)

F. X. Richter byl spoluzakladatelem tzv. mannheimské školy. Své hudební vzdělání získal ve Vídni, Itálii, Francii, Holandsku a Anglii. V roce 1737 byl hudebníkem v knížecích službách ve Stuttgartu a Ludwigsburgu. Později se usadil v Ettalu, kde vedl klášterní kapelu a napsal skladbu „Italské oratorium“. Poté se stal kapelníkem ve Švábsku a působil také jako houslista, skladatel a zpěvák v Mannheimské kapele. V roce 1769 působil jako kapelník dómského sboru ve Štrasburku. Skládal symfonie, smyčcová kvarteta, klavírní koncerty, sonáty, tria a dueta. Zemřel 12. září 1789 ve Štrasburku. Při oslavách 250. výročí jeho narození byla v holešovském zámku vystavena jeho busta, kterou vytvořil akademický sochař Jan Habarta.

Obr. č. 1: Richter František Xaver

zdroj: Město Holešov, 2019 [online]

Rafael Jiří Kiesewetter

Hudební historik, zakladatel ruské hudební teorie, který se narodil v Holešově. V průběhu svého života se věnoval hudbě a zpěvu, později byl státním úředníkem ve Vídni. Jeho tvorba zahrnuje rozsáhlou sbírku prací o hudbě a její teorii.

Mirko Očadlík

Profesor, doktor historických věd, který se narodil v Holešově, kde také navštěvoval gymnázium. Při tom také studoval hudbu ve Vídni a hru na klavír v Praze. Napsal několik článků a knih týkajících se hudby. Šířil hudbu jak českých, tak světových hudebníků – Igora Stravinského, Sergeje Prokofjeva, Arnolda Schönberga aj. V roce 1942 vydal dílo Svět orchestru: průvodce českou orchestrální hudbou. Zajímal se o hudební díla Bedřicha Smetany, která také s Věrou Řepkovou inicioval. Jeho zásluhou byla v roce 1959 v Holešově odhalena busta F. X. Richtera.

Jan Schneeweis

Profesor, hudební skladatel, novinář a člen pěveckého sboru Podhoran. Studoval na holešovském gymnáziu, hudbu na Univerzitě Karlově v Praze a také na pražské konzervatoři. Ve svém životě se věnoval sběru lidových písní, působil také jako profesor středních škol,

klavírista a sbormistr. K 700. výročí založení města Holešov, věnoval album „Dvanáct lidových písní z Holešovska“.

Další významné osobnosti:

Ladislav Jaroš

Občan města Holešov, starosta holešovského Sokolu, profesor češtiny a ředitel gymnázia v Holešově, podle něhož je v současné době pojmenováno. Narodil se v roce 1880 v obci Čechy u Přerova. Studoval na Arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži a v Přerově, poté na Univerzitě Karlově v Praze. V letech 1905 – 1939 působil na holešovském gymnáziu, kde se stal také ředitelem. V roce 1941 byl zatčen gestapem a v roce 1942 popraven v Brně na Kounicových kolejích. V roce 1997 mu byla ve vestibulu holešovského gymnázia odhalena pamětní deska.

Jaroslav Pospíšil

Právník a spisovatel, který se zabýval literaturou faktu. Ve svých pracích se věnoval regionální tematice, a to oblastem sv. Hostýna a také publikacím obcí na Holešovsku - Prusinovic, Žeranovic, Mrlínku apod.

Vladimír Kýn

Akademický sochař, který se narodil v Holešově. Studoval na holešovském gymnáziu a na Střední umělecké škole ve Zlíně. Následně se přihlásil na Akademii výtvarných umění v Praze. Je autorem mnoha velkých i menších děl. Pro své rodné město vytvořil sochu houslistky, která se nachází před ZUŠ F. X. Richtera v Holešově, bustu Jiřího Wolkera před holešovským gymnáziem a pamětní medaile k narození a výročí úmrtí F. X. Richtera.

Marta Makovská

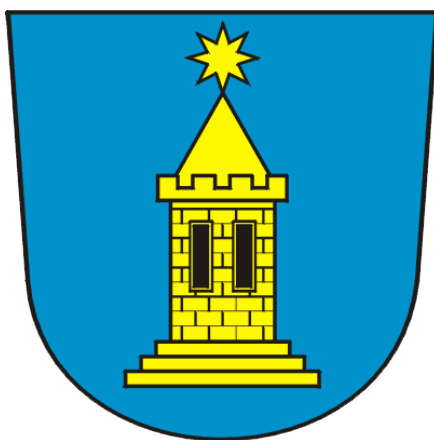
Malířka, která v letech 1918 – 1938 působila v Holešově. Vydala časopis Studánka, který také sama ilustrovala. V průběhu života bydlela také v Praze, ze které se často vracela na Moravu a to zejména do obce Rusava, kde čerpala inspiraci při tvorbě řady svých obrazů. Spolu s Václavem Karafiátem je autorkou knihy „Paleta malířů z krajiny pod Hostýnem.“ (Malý průvodce po historii města Holešova – osobnosti, 2011)

3.6 Symboly města

Znak města

Autorem městského znaku, který byl přijat Zastupitelstvem města Holešov v roce 1972, je akademický sochař A. Vaněk. Znak vychází z městské pečeti, která pochází z doby vlády rodu Šternberků. Šternberkové byli nejdéle vládnoucím rodem, který měl ve svém erbu zlatou osmicípou hvězdu umístěnou v modrém poli. Tato hvězda se odráží i ve znaku města Holešov.

Znak tvoří úzká věž stojící na třístupňovém soklu, má dvě černá obdélníková okna a vrchol věže tvoří cimbuří a kuželová střecha, na které je umístěna osmicípá hvězda. (Město Holešov, [online])

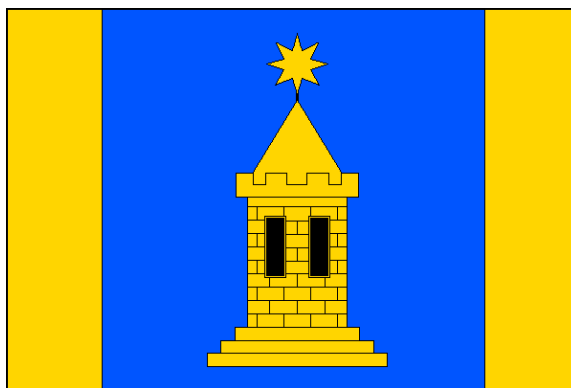

Obr. č. 2: Znak města Holešov

zdroj: (Město Holešov, [online])

Vlajka města

Autorem vlajky města je Mgr. Jan Tejkal. Vlajka vychází ze znaku města a byla udělena městu předsedou Poslanecké sněmovny v roce 2009. (Město Holešov, [online])

Obr. č. 3: Vlajka města Holešov

zdroj: (Město Holešov, [online])

3.7 Památky

Ve městě Holešov se nachází velké množství památek, které si můžete projít i sami bez průvodce. Městský památkový okruh je vyznačen žlutobílým čtverečkem. Tvoří jej tyto památky: Muzeum a galerie, Šachova synagoga, židovský hřbitov, Zemanova kovárna, kostel sv. Anny, zámek a zámecká zahrada, Smetanovy sady a kaple sv. Kříže, kostel Nanebevzetí Panny Marie a Černá kaple. (Město Holešov 2019, [online])

3.7.1 Zámecký areál

Holešovský zámek

Počátek zřízení feudálního sídla v Holešově spadá do roku 1245, kde na holešovské tvrzi sídlil Hugo z Holešova. Tvrz byla v období husitských válek zničena. Po skončení válek nechal vládnoucí rod Šternberků zřídit tvrz novou, která byla obehnaná vodním příkopem a v polovině 16. století bylo přistavěno druhé patro. Jednalo se o gotickou tvrz, která byla po roce 1574 přestavěna na renesanční zámek. Na konci třicetileté války byl zámek vypálen Švédy. V roce 1651 ho koupil Jan hrabě z Rottalu, který zařídil jeho přestavbu. Chtěl vybudovat honosné sídlo, které by reprezentovalo jeho společenské postavení. (Machovský, 2006)

Ve 2. polovině 17. století byl postaven raně barokní zámek s prvky renesance. Italský architekt F. Luchese v polovině 18. století zámek upravil do podoby vrcholného baroka. Holešovský zámek představuje jednu z nejvýznamnějších raně barokních staveb zámeckého italského typu na Moravě. (Zlínský kraj, 2006)

Stavbu zámku na místě bývalého, vypáleného lobkovického zámku, uskutečnil v roce 1651 Jan hrabě z Rottalu a na něj poté navázal jeho syn František Antonín hrabě z Rottalu. (Památky Holešova, 1990)

Okolo zámku se rozprostírá rozsáhlý park francouzského typu, který zdobí sochařská díla a síť vodních kanálů, která má tvar Neptunova trojzubce. (Zlínský kraj, 2006)

Hlavní vstupní brána do zámku vede z náměstí. Celá budova zámku je obklopena příkopem, přes který vedly zděné mosty. Nádvoří zámku, v jehož středu se nachází nádrž s vodotryskem, je obklopeno otevřeným arkádovým podloubím. V zámku se nachází sál *salla terrena*, který je bohatě zdoben štukovým dekorem a nyní slouží jako obřadní síň. Dále zámek vede arkádová chodba, reprezentační sál, který sloužil pro divadelní, operní, hudební účely a později také jako zimní zahrada. Nyní slouží občanům města jako společenský sál. Dodatečně byla vybudována zámecká kaple. (Památky Holešova, 1990)

obr. č. 4: Zámek Holešov

zdroj: autorky

Zámecká zahrada

K zámku přiléhá rozsáhlá zámecká zahrada, jejíž součástí je vodní systém – Neptunův trojzubec. (Památky Holešova, 1990)

Jedná se o francouzskou zahradu, která vznikla na základě projektu F. Luchese. (Historické zahrady Kroměříž, 1999)

Zmínka o vodním systému ve tvaru Neptunova trojzubce je z poloviny 18. století, kdy byla vyznačena na plánu Františka Antonína z Rottalu. V této době měla zahrada a celý zámecký areál rozlohu 40 ha. Budova zámku byla spojena se zahradou mostem přes vodní příkop. (Město Holešov 2019, [online])

obr. č. 5: Zámecká zahrada

zdroj: autorky

Zemanova kovárna

Od poloviny roku 2012 se kovárna stala cílem trasy turistů, jako muzeum se stále funkčním vybavením. Stará panská kovárna byla vybudována v 16. století. Její název Zemanova kovárna je odvozen od rodu Zemanů, který ji vlastnil desítky let. Kovárna nabízí stále prohlídky, ale také tematické výstavy. (Město Holešov 2019, [online])

Vznikla v době vlády rodu Rottalů. V kovárně je zachováno původní vybavení – kovářina, výheň, dmychadlo, jednoduché stroje a další nářadí. Je zde místnost, která dříve sloužila jako byt kováře. (Machovský, 2006)

Hvězdárna

V zámecké zahradě se nachází také hvězdárna, která slouží nejen k pozorování hvězd, ale součástí bývalo také promítání filmů a přednášky o astronomii. S myšlenkou výstavby hvězdárny v Holešově přišel František Soják a Bohumil Nábělka v roce 1951. Hvězdárna byla umístěna do Růžové zahrady zámeckého parku a zhotovení její úpravy vypracoval architekt Matuška. Státní památková správa přeměnu altánku ve hvězdárnu zamítla, protože nespĺňovala charakter tehdejší doby. Další plán na vybudování hvězdárny vypracoval Miroslav Dinybl a na základě doporučení ostatních hvězdáren a předložení dokumentace bylo vydáno povolení od Státní památkové správy k přestavbě altánku. Výstavba hvězdárny započala v červenci roku

1957 a v říjnu 1959 byla slavnostně otevřena. V roce 1987 hvězdárna na několik let zanikla. Až v roce 2006 byla obnovena funkčnost kopule a o tři roky později byla zrekonstruována a stala se součástí prohlídky městského památkového okruhu města. (Hvězdárna Holešov, 2010)

obr. č. 6: Hvězdárna

zdroj: autorky

3.7.2 Církevní památky

Kostely patří k významným prvkům všech měst a vesnic. Slouží také jako orientační body krajiny a působí na svůj lid převážně estetickým dojmem. Na Holešovsku najdeme jak kostely starobylé, tak renesanční a také kostely, které byly vystavěny ve 20. století. (Valenta, 2011)

Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Farní kostel stojící na náměstí Dr. E. Beneše. Současná podoba kostela je projektem italského architekta Filiberta Lucheseho a spadá do konce 17. století. Jedná se o trojlodní barokní stavbu, jejíž dolní komplex tvoří andělé odnášející Pannu Marii, kterou ve druhé části

očekává Kristus. Výzdobu interiéru kostela provedl jeden z nejlepších moravských sochařů té doby Jan Jiří Schaubeger. Sochařskou tvorbu vytvořil Ondřej Zahner.

Uvnitř kostela jsou umístěny varhany a barokní lavice. Na oltáři vlevo je vyobrazen holešovský farář sv. Jan Sarkander. Ve věži kostela se nachází dva zvony – sv. Jakub a sv. Václav. K významným památkám Moravy, patří kostel s Černou kaplí. (Machovský, 2006)

obr. č. 7: Kostel Nanebevzetí Panny Marie

zdroj: autorky

Černá kaple

V roce 1748 byla ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie přistavěna Černá kaple. Pohřební kaple je zdobena štukovými plastikami, které vytvořil v 18. století sochař Bohumír Frič. Věž kostela zdobí dva zvony – Jakub a Václav, na kterých je vyobrazen znak města Holešova. (Valenta, 2011)

Její název je odvozen od barvy, která převládá v její výzdobě a tou je šedý a černý mramor. Černá kaple představuje honosné umělecké dílo, které slouží jako hrobka rodiny Rottalů a Vrbnů. Kaple má dva oltáře, které jsou umístěny naproti sobě (Očistcový oltář a oltář Smrtných úzkostí Krista Pána). (Machovský, 2006)

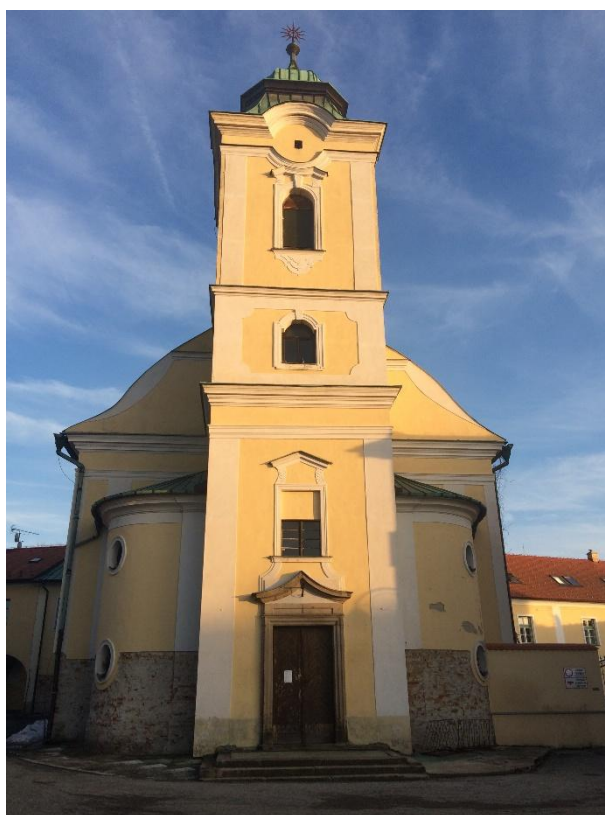
Kostel sv. Anny

Rozmanitá sochařská díla se nachází také v kostele sv. Anny, na které se opět podílel Ondřej Zonner a Bohumír Frič. Jedná se o filiální jednolodní kostel v prvcích baroka, jehož

stavba byla dokončena v roce 1746 a to Tomášem Šturmem. V kostele najdeme čtyři boční oltáře a jeden hlavní, který je zasvěcen sv. Anně. (Valenta, 2011)

Kostel zaujímá velkou část historie města. Zajímavostí je místnost bez oken, která se nachází ve věži kostela, původně určená pro ukládání významných dokumentů. (Bartošek, 2014)

Kostel stojí na místě, na kterém původně stál bratrský sbor a škola. V období třicetileté války byl kostel opuštěn. V roce 1742 se ho rozhodl obnovit Antonín z Rottalu a o rok později byl položen jeho základní kámen. Na vnější straně kostela je čtyřboká věž, ve které visely tři zvony. V době první světové války byly odevzdány na vojenské účely. (Machovský, 2006)

obr. č. 8: Kostel sv. Anny

zdroj: autorky

Trinitářský klášter

Soubor barokních budov, který je součástí kostelu sv. Anny. Kulturní památka z 20. století, která je tvořena kostelem sv. Anny a čtyřmi domy (č. p. 985, 1212, 8 a 182) na náměstí F. X. Richtera. Dům č. p. 8 má ve svém výklenku sochu Jana Nepomuckého v životní velikosti z 1. pol. 18. stol. (Město Holešov 2019, [online])

Kaple sv. Kříže

Památka na dřívější městský hřbitov, který stával uprostřed Smetanových sadů. Původně se rozprostíral kolem gotického kostelíka na místě dnešního kostela Nanebevzetí Panny Marie. Avšak v době třicetileté války vzrostla úmrtnost a musel být přeložen na prostornější místo do Smetanových sadů. Hřbitov fungoval do roku 1856, poté byl postaven nový, v Grohově ulici.

V 17. stol. Byla vybudována kaple Janem Ležatkou, a to na základě návrhu architekta Filiberta Lucheseho. Kaple je stejná jako kaple sv. Brigity ve Vídni.

Kaple sv. Kříže je barokní stavba, na jejímž vrcholu je dřevěná lucerna. V podlaze jsou náhrobky, které potvrzují její stáří. Na stěnách kaple jsou vyobrazeny výjevy posledního soudu ze Starého a Nového zákona. (Město Holešov 2019, [online])

obr. č. 9: Kaple sv. Kříže

zdroj: autorky

Kaple sv. Martina

Ve Smetanových sadech se nachází také Kaple sv. Martina. Původní kaple se špitálem shořela v roce 1681. V roce 1744 byla obnovena na náklady holešovského faráře Františka Wágnera.

Kaple se skládá ze dvou částí, které jsou od sebe oddělené mříží. U vstupní části je k vidění schodiště, lavičky a zpovědnice. V druhé části se nachází lavičky a oltář na východní straně.

Obraz na hlavním oltáři zobrazuje sv. Martina na bílém koni. Jeho autorem je holešovský rodák Karel Žůrek. Sochařskou výrobu vytvořil Ondřej Zahner.

Po roce 1989 byla započata úprava kaple holešovskými farníky a kaple byla znovu otevřena 11. listopadu 1996.

Ke kapli přiléhá dům U sv. Martina, který dnes využívá Římskokatolická farnost. (Město Holešov, Procházková 2019, [online])

3.7.3 Židovské památky

Po povstání Židů, které skončilo v roce 70 n. l. porážkou, byli Židé rozptýleni do všech částí říše a to především do královských měst, jako jsou např. Praha, Jihlava, Znojmo a Olomouc. Do města Holešov se přistěhovali po roce 1454, kdy byli z královských měst vyhnáni. Rod Šternberků, který tehdy v Holešově vládl, je kladně přijal a vzniklo Židovské ghetto, které se později stalo samostatným Židovským městem, které mělo svůj chrám – synagogu. (Památky Holešova, 1986)

Šachova synagoga

Jedná se jedinečnou památku, která je pojmenována podle rabína Sabbatai ben Meir Kohena, nazývaného Šach. Původně se jednalo o renesanční budovu, která byla v průběhu let upravována. Synagoga představuje jedinečný polský synagogiální typ. (Zlínský kraj, 2006)

Je ojedinělá tím, že všechny ostatní synagogy polského typu byly v té době zničeny nacisty.

Do synagogy se vstupuje nejprve po schodech do tmavé předsíně a následně do přísálí a modlitebny, kde se Židé koncem každého týdne shromažďovali. (Památky Holešova, 1986)

Ve staré synagoze se konaly bohoslužby a také zde probíhala výuka mladých lidí. Byla postavena v roce 1560. V roce 1893 byla postavena Nová synagoga, která byla původně využívána jako skladiště, stopařská dílna či byt. Synagoga prošla několika stavebními úpravami a poté byla otevřena pro veřejnost. V hlavním sálu synagogy se nachází svatostánek se schránkou ve tvaru barokního oltáře. Stará synagoga patří k nejstarším a také nejvýznamnějším památkám Holešova. (Machovský, 2006)

Židovský hřbitov

Židovský hřbitov svou rozlohou zaujímá asi 1 ha, na kterém je umístěno téměř 1 500 náhrobků, z nichž nejstarší spadá asi do roku 1614. (Zlínský kraj, 2006)

Jeho tvar je nepravidelný a lemuje tak tvar říčky Rusavy. Na hřbitově se nachází náhrobky z pískovce a ze žuly, které jsou rozmístěny nepravidelně. Nachází se zde také náhrobek rabína Sabbataje ben Meir ha-Kohena, ke kterému směřuje řada ortodoxních Židů. (Kryštofová, 2010)

Jedinečnost holešovského židovského hřbitova spočívá v tom, že je zde užíváno náhrobků složených ze dvou opřených desek. U vstupu se nachází obřadní místnost. Dochovány jsou tři velké dřevěné desky s modlitbami, kamenná deska se jmény umučených Židů v období holocaustu a desky padlých vojáků v 1. světové válce. V roce 2002 – 2004 proběhla oprava obřadní místnosti a byla otevřena jako muzeum místní židovské čtvrti. (Machovský, 2006)

3.7.4 Sochařská tvorba

Výtvarné umění má vliv na člověka, na jeho city a patří mezi důležité prvky společnosti. Velký význam nesou díla, která jsou vystavena na veřejných místech a prohlubují vztah mezi obcí a jejími obyvateli. V Holešově se nachází řada sochařských děl:

Morový sloup

Nachází se na náměstí u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Sloup je vysoký sedm metrů. Byl postaven na počátku 18. století jako pocta zneškodnění a ochrany před morem. Skládá se z podnože, na které je v trojúhelníkovém půdorysu umístěna balustráda, na níž jsou v rozích umístěny zjednodušené pískovcové sochy světců - sv. Roch, sv. Jan Nepomucký a sv. Jan Sarkander. Ve středu je umístěna socha Panny Marie a andílků.

Pomník Františka Xavera Richtera

Jedná se o pomník významného hudebního skladatele 18. století a holešovského rodáka F. X. Richtera. Pomník se nachází v zámecké zahradě, kde je na dva metry vysokém hranolovém kamenném soklu umístěna busta skladatele, kterou zhotovil v roce 1952 akademický sochař Jan Habarta.

Pomník Bedřicha Smetany

V ulici Smetanovy sady je umístěn pomník dalšího významného českého hudebního skladatele Bedřicha Smetany. Je to jeho první pomník na Moravě, na jehož vrcholu se nachází skladatelova busta v nadživotní velikosti. Autorem busty, která je vytvořena ze žulového

pískovce, je Emil Hlavica. Autor se snažil zachytit skladatele se všemi jeho rysy a psychologickou prokresleností. Pomník se nachází na vysokém pískovcovém soklu, na jehož přední straně je vyryt citát z jeho opery Libuše – „Bedřich Smetana 1824 – 1884“ a na zadní stěně – „Tvůrci moderní české hudby Pěvecký spolek Podhoran“.

Pomník T. G. Masaryka

V Holešově se nachází také pomník prvního prezidenta Československé republiky T. G. Masaryka. Socha v nadživotní velikosti je umístěna na žulovém soklu, na které je bronzová deska s informacemi o historii pomníku. Ten byl v době okupace uschován a poté znovu navrácen, v době komunismu se socha vytratila a v roce 1994 zde byla umístěna socha současná. Autorem díla je Otto Gutfreund, který zachytil Masaryka ve vzpřímeném postoji a společenském obleku.

Sfinga

V okrajové části Holešova – Všetul, před továrnou Sfinx, se nachází plastika sfingy. Jedná se o kamennou sochu na soklu, na jehož bocích jsou vyobrazeny reliéfy lidí a zvířat klancích se faraonovi. Je tradováno, že sochu si majitelé nechali přivést až z Egypta. (Valenta, 2011)

3.7.5 Přírodní památky regionu

Památné stromy

V Holešově je řada památných stromů. Jeden z nich představuje líska turecká, jejíž stáří je 150 let, obvod kmene 337 cm. V zámeckém parku můžeme vidět další památný strom a to buk lesní, jehož stáří se odhaduje na 200 – 300 let, s obvodem kmene 625 cm. Další památné stromy se nachází v obcích Žopy – lípa velkolistá, v Dobroticích lípa srdčitá a planá hrušeň.

Přírodní památka Dubina

Přírodní památka Dubina se nachází mezi obcí Prusinovice a Hlinsko pod Hostýnem. Jedná se o dubohabrový lesík o rozloze 0,65 ha.

Přírodní památka Kurovický lom

Památka nacházející se 1,5 km od obce Kurovice. Jedná se o zpustlý vápencový lom s jezírkem naplněným vodou o rozloze 15 ha. Vyskytují se zde útvary jury a křídly, které jsou dokladem vulkanismu.

Přírodní park Záhlinické rybníky

Zahrnuje komplex rybníků, přilehlých luk lužního lesa na středním toku řeky Moravy. Jedná se o oblast, která byla zařazena mezi mokřady mezinárodního významu. Vyskytuje se zde jedenáct druhů chráněných obojživelníků a tři druhy chráněných plazů. Lokalita má také svůj ornitologický význam. (Machovský, 2006)

3.7.6 Tvrze na Holešovsku

V okolí Holešova se nachází pozůstatky několika hradů či hrádků. Mezi nejstarší a nejzachovalejší památky na Holešovsku patří tvrz v Rymicích a Kurovicích.

Kurovická tvrz je jednou z nejvýznamnějších renesančních památek na Holešovsku. Tvrz Vladyckého rodu spadá do druhé poloviny 13. století. Byla přestavěna a je někdy označována jako zámek. Původně byla využívána jako byt správce a hospodářského služebnictva, později byla využívána pro potřeby Jednotného zemědělského družstva.

Další významná tvrz se nachází v obci Rymice. Vznikla ve dvou stavebních etapách a první písemná zmínka o ní pochází z 16. století, ačkoli její stavební prvky vykazují starší původ.

Tvrz v obci Přílepy nedaleko Holešova pochází z roku 1569. V roce 1603 byla přestavěna na malý renesanční zámeček, který se v minulosti využíval hlavně ke zdravotnickým účelům. (Bartošek, 1999)

3.7.7 Památné domy

Ve městě se nachází celkem devět památných domů, které jsou významné svou architekturou, historií či dobou vzniku. Domy patří k významným kulturním památkám města.

Dům č. p. 133

Dům, který pochází z přelomu 18. a 19. století a odráží v sobě prvky klasicismu, stojí v centru bývalého židovského města. Uvnitř domu jsou dochované výrazné klenby, černá kuchyň a také kovářské prvky.

Dům č. p. 16

Představuje nevýznamnější stavbu západní strany náměstí. Také označován jako tzv. Kuhnův dům, ve kterém se mísí gotické, renesanční a barokní prvky. V roce 1744 se v domě usadil Jiří Mik, který zde provozoval zpracování kůží. Tento dům i s ostatními domy v řadě,

měl v zadních prostorách budovy koželužské dílny, protože za domy protékal potok a koželuzi potřebovali ke své práci hodně vody.

Dům č. p. 32

Barokní, měšťanský dům, který pochází ze 17. století, byl centrem hospodářského, politického a kulturního života města. V domě se nacházela radnice, kde vykonával svou činnost purkmistr a zasedala v něm rada města (konšelé). Za domem se nacházel dvůr se studnou, která byla určena pro veřejnost. Dům byl zcela prvním patrovým domem města.

Dům č. p. 65

Měšťanský dům z 18. století s prvky baroka, ve kterém sídlili holešovští hejtmani.

Dům č. p. 38

Dům svým vzhledem a novorenesanční fasádou poukazuje na vývoj měšťanských domů od středověku do 19. století. Dům je charakteristický pozůstatky středověkých a barokních konstrukcí. K domu náleží sklepy, které jsou zčásti gotické. Majitelé domu se střídali, byli poddanými olomouckého biskupa. Na konci 19. století měl zde sídlo Čtenářský spolek a později Občanská záložna. (Město Holešov, 2009 [online])

3.7.8 Ostatní památky

Městské muzeum a galerie

Muzeum s galerií nacházející se na náměstí Dr. E. Beneše. Muzeum bylo otevřeno v roce 1998 a galerie o rok později. V galerii se nachází obrazy Františka Růžičky, který se při své tvorbě věnoval zejména regionu Holešovska a Bystřicka. V galerii se také konají výstavy regionálních i zahraničních umělců. Část stálé expozice v muzeu přináší pohled do minulosti a druhá část se týká zámku.

Americký park

Park, který vznikl v roce 1900 a je v něm pochováno tisíc rakouských, ruských, polských a francouzských vojáků, kteří zahynuli v bitvě u Slavkova. V parku je umístěna mohyla a deska se jmény holešovských obyvatel, kteří zemřeli v první světové válce. (Machovský, 2006)

Vysoký pomník, který stojí na kopci, byl postaven v roce 1905, kdy se konalo stoleté výročí bitvy u Slavkova. Pomník vznikl ze zájmu a na náklady spolku bývalých vojáků. Zhotovil jej holešovský sochař Jan Krajčo. Ke slavnostnímu odhalení pomníku došlo 20. srpna 1905 za přítomnosti městské rady, obecního zastupitelstva a dalších významných hostů.

Na počátku byla deska pomníku zhotovena z černého mramoru, nad ní se nacházela plastika dvojhlavého orla (znak rakouské monarchie). V průběhu let pomník získal další význam a byl památkou na holešovské vojáky, kteří padli za 1. světové války. Na základě toho byl z pomníku odstraněn dvojhlavý orel, místo počáteční mramorové desky byla upevněna deska bronzová s vyobrazením dvou žen s chlapcem, kteří pláčou u hrobu zemřelé otce. Strany pomníku jsou pokryté mramorovou deskou se jmény padlých. Pomník byl po své rekonstrukci odhalen 12. července 1931.

Ve druhé polovině 20. století byl pomník znovu restaurován, avšak neustále se stejně jako park, potýká s devastací z řad občanů. (Plecháčová, 1999)

3.8 Vodní mlýny

Mlýny jsou nedílnou součástí historie každé oblasti. V Holešově se nacházelo šest vodních mlýnů a jeden větrný. Některé mlýny sloužily také k výrobě elektrického proudu. Jedním z nich je např. Oborný mlýn, který má bohatou historii a v jeho držení se střídalo mnoho majitelů. V roce 1881 koupila mlýn i s jeho pozemky vrchnost a mlýn byl připojen k zámecké bažantnici a v jeho budově byla zřízena myslivna. Na jedné z jeho zdí je vyobrazena Panna Marie s dítětem v náručí.

Dalším mlýnem je Podzámecký (Zámecký) mlýn, který stával před holešovským zámkem. Poháněla ho voda, která přitékala náhonem z mlýna Oborného. V roce 1872 byl zbořen, nicméně zachovalo se vodní dílo s turbínou, která vyráběla elektřinu pro účely zámku.

Řeka Rusava

Pramen řeky Rusavy se nachází ve stejnojmenné obci Rusava. K řece náleží několik přítoků, z nichž největším je přítok Ráztoky. Mezi další její přítoky patří Brusenka, Slavkovský potok, Zhrta, Žopka, Roštěnka, Rymický a Němčický potok, Žabínek a Stonač.

Název řeky je podle vody v horní části jejího toku, která byla zbarvena červenavou zeminou. Řeka pramení na jižním úbočí vrchu Bukovina. Její tok je posilován několika přítoky. Rusava teče z obce směrem k Brusnému, Chomýži, Jankovicím a poté do Holešova, odkud teče do Hulína k záhlinickým rybníkům, kde se stéká s řekou Moravou. Po řadu let byla energie vodních toků využívána k pohonu vodních kol. (Pospíšil, 2018)

3.9 Průmysl a hospodářství na Holešovsku

Město Holešov se nachází v úrodné části Hané, což znamená, že obyvatelé města se odjakživa živili zemědělstvím a chovem dobytka. V roce 1928 byl městu udělen magistrát a holešovské panství náleželo rodině Vrbnů. V roce 1848 město magistrát ztratilo a stalo se městem okresním.

V 60. letech vznikají první spolky – čtenářský, pěvecko-hudební. V 80. letech vznikají počátky Sokola, Dobrovolné hasičské jednoty a rozrůstají se také spolky – tělovýchovné, chlapecké a dívčí školy. Mnohé obyvatelstvo je v té době zaměstnáno v průmyslových závodech. V Kohnově továrně, cukrovaru a od roku 1910 v Kneislově továrně na cukrovinky.

Hospodářský rozvoj zpomalila 1. světová válka a lidé také viděli příčinu špatné hospodářské situace v Židech a tudíž byly drancovány židovské obchody. Na počátku 20. let průmysl opět vzkvétá a dochází k rozvoji menších firem.

Dřevozpracující průmysl

TOVÁRNA NA OHÝBANÝ NÁBYTEK V HOLEŠOVĚ (TON)

Zakladatelem výroby ohýbaného nábytku byl Michael Thonet. Ohýbání dřeva prostřednictvím horké páry si nechal patentovat a hledal vhodné podmínky pro své podnikání. Právě bukové lesy na východní Moravě ho přivedly do Koryčan, kde postavil továrnu. Krátce potom však postavil největší továrnu na ohýbaný nábytek v Bystřici pod Hostýnem.

Po vzniku továrny v Koryčanech, Bystřici pod Hostýnem a Vsetíně založili Jakob a Josef Kohn konkurující továrnu v Holešově. Závod se zaměřoval na výrobu nábytku a to zejména z bukového dřeva a své zboží také vyvážel do zahraničí. V továrně bylo zaměstnáno až 1200 lidí.

Potravinářský průmysl

CUKROVAR VŠETULY

Vznik cukrovaru vyšel z ideje rodiny Proskowtzů z Kvasic. Na výstavbě se podílelo mnoho lidí, jako např. Josef Svoboda, ing. Otta Zeman, František Štěrba. Cukrovar představoval moderní závod, který se v průběhu let zdokonaloval. V polovině 30. let zde bylo zaměstnáno 130 lidí. Cukrovar vyráběl cukr surový, homolový, kostkový, krystalový a mletý. Po roce 1991 byl jeho provoz ukončen.

PH. KNEISL – TOVÁRNA NA CUKROVINKY VŠETULY

Továrna vznikla v roce 1863, kdy její zakladatel Philipp Kneisl ve svém domě vyráběl cukrovinky. Firma se postupně rozrůstala a zaměstnávala více lidí. V roce 1887 převzala vedení podniku jeho manželka a od roku 1900 jejich synové Philipp a Rudolf Kneislovi, kteří rozšířili sortiment o čokoládové produkty. Firma se velmi rychle rozrostla, a bylo nutné pro ni sehnat nové místo. Od roku 1907 byla postavena v místní části Holešova – Všetuly. Závod se nadále rozrůstal a zaměstnával více lidí. V únoru 1948 byl podnik znárodněn a dostal jméno Sfinx.

HOLEŠOVSKÝ PIVOVAR

Počátek výroby piva ve zdejším pivovaru spadá do 17. století. V průběhu let se majitelé pivovaru vystřídali. Pivovar zaměstnával kolem 30 lidí.

Textilní průmysl

Od konce 18. století se objevují první zmínky o soukenické a tkalcovské výrobě na Holešovsku. Tkalcovské řemeslo se zde těšilo výrazné oblibě a na Holešovsku bylo přes 250 tkalců. V důsledku rozšíření manufakturní a tovární výroby tkalců výrazně ubývalo.

Z důvodu nedostatku pracovních pozic vznikala ve druhé polovině 19. století řada pletářských živností, které se často staly jediným zdrojem příjmů rodiny. Jednou z nich je např. továrna na pletené zboží – Bubílek a Grauer, pletárna Marie Mikešková, pletárna Anna Dohnálková, tovární výroba pleteného zboží Antonín Krutil.

Koncem třicátých let byly v Holešově tři pletářské dílny – Žofie Helsnerová, Amálie Zimáčková, Anežka Nesvadbová. Po roku 1948 byly podniky znárodněny a byl vytvořen jeden pletářský podnik Bruna, který svou výrobu postupně rozšiřoval a také se zvyšoval počet jeho zaměstnanců. V roce 1950 došlo k reorganizaci a závod byl převeden do Moravskoslezské pletárny MOP, která se specializovala na výrobu kojeneckého zboží. Narůstal objem výroby, a proto se začalo s výstavbou nového závodu, který byl přejmenován na národní podnik LOANA. (Olšina, 2010)

3.10 Spolky v Holešově

Vlastivědný kroužek

Jedná se o spolek různých osobností, které obohacují kulturní život města a regionu. Byl založen 2. října 1959 významnými osobami, které se zabývaly regionální vlastivědou, její historií a kulturou. Jeho činnost byla v průběhu let pozastavena a obnovena v roce 2011 na

základě zájmu vlastivědné badatelky Radky Pilařové a historika Ondřeje Machálka. Postupně se k nim přidali i ostatní bývalí členové.

Vlastivědný kroužek spolupracuje s Městským kulturním střediskem Holešov a podílí se na organizaci přednášek týkajících se vlastivědy. Členové kroužku vydali několik publikací a uspořádali mnoho exkurzí týkajících se holešovských památek.

Činnost kroužku je zaměřena na poznání regionální historie, kulturu a umění regionu, přírodu regionu. Kroužek pořádá různé přednášky, semináře a exkurze jak pro jeho členy, tak pro širokou veřejnost. (Machálek a Pilařová, 2014)

Jednota Orla Holešov

Vznikla na přelomu 19. a 20. století. Důvodem vzniku byla netolerance vůči nábožensky založeným členům a také emancipační snahy mladých katolíků. Spolek se zajímal jak o tělovýchovné aktivity, tak o kulturně – výchovnou činnost. Kulturní činnost byla věnována zejména dětem, kdy spolek pořádal dětské besídky, loutkové divadlo či divadelní představení. Pro dospělé byly určeny plesy, večírky či různé přednášky a besedy. (Rafaja, 2014)

Městská knihovna Holešov

Konec 1. světové války znamenal obnovu kulturního a společenského života ve městech a obcích. V Holešově vzniká Masarykova knihovna, která navazuje na již dřívější Čtenářský spolek. Masarykova knihovna byla otevřena 1. září 1920, a to v prostorách gymnázia, kde byla otevřena také čítárna.

Její název se postupně měnil. Od roku 1925 se nazývá Masarykova veřejná obecní knihovna a čítárna. Postupně během let vzrůstal zájem o knihovnu a čítárnu.

Knihovna během let měnila své prostory a také pracovníky. V současné době je součástí Městského kulturního střediska v Holešově a je členěna na několik oddělení. Podílí se také na publikaci a již vydala několik knih s regionální tematikou. (Železná, 2014)

Tělocvičná jednota Sokol

Tělocvičná jednota byla založena v roce 1880, kdy ještě převážná část obyvatel hovořila německy. Jednota měla dva obory – tělocvičný a hasičský. Činnost jednoty se dále rozvíjela a začaly se pořádat divadla, koncerty. (Holešov, město a okres, 1936)

Kino Svět

O kulturní život města se dříve staraly výše uvedené spolky. Současná budova kina Svět dříve sloužila jako hotel. V roce 1912 Hotel Pokorný zakoupil katolický spolek a vybudoval z něj hotel Central, kde se začala konat divadelní představení, později představení filmová. Prvním filmovým představením byl americký film Král Králů 28. září 1929.

V Holešově se dříve nacházela kina dvě – kino Central a kino Sokol. V roce 1948 byla obě kina zestátněna a o několik let později v roce 1954 sloučena v jedno kino a tím bylo kino Svět.

V průběhu let 1983 – 1986 došlo k celkové přestavbě a modernizaci kina. V roce 1988 kino vyhořelo příčinou technické závady. Poté bylo znovuotevřeno v roce 1990. (MKS Holešov, 2019)

EMPIRICKÁ ČÁST

4 Metodologie výzkumu

4.1 Charakteristika výzkumného šetření

Povědomí o svém regionu patří k základním znalostem žáků primární školy. Je důležité, aby žáci dobře znali okolí své školy či bydliště a seznámili se s historickými, kulturními a přírodními památkami, které se v jejich blízkosti nachází.

S nástupem do základní školy si žáci osvojují mnoho nových informací, znalostí a dovedností. V nepřehledném množství těchto znalostí by měly zaujímat své místo také informace žáků o místě, kde žijí. Tyto informace žáci nejčastěji získávají právě v prostředí školy, ale také rodiny, či na základě svého vlastního bádání.

Na prvním stupni základní školy je učivo o regionu zakomponováno do předmětů vlastivěda a přírodověda, ale současně prolíná učivo všech předmětů v rámci mezipředmětových vztahů. Jedním z cílů primární školy je probudit u žáků kladný vztah a lásku k místu svého bydliště. Učitel by se měl snažit poskytovat žákům informace atraktivně a zajímavě, aby umožnil jejich co možná nejdelší zapamatování. Právě regionální učivo poskytuje učiteli, i žákům vhodnou příležitost k názorným ukázkám a vlastnímu prožitku.

Abychom zjistili, jaké mají žáci znalosti o svém regionu, rozhodli jsme se empirickou část diplomové práce zaměřit na testování těchto znalostí.

4.2 Cíle výzkumného šetření a stanovení předpokladů

Hlavním cílem výzkumného šetření je zjistit míru znalostí žáků pátých ročníků dvou základních škol v Holešově o svém regionu. Z hlavního cíle jsme dále vyčlenili dílčí cíle:

- sestavit a zrealizovat didaktický test;
- vyhodnotit jednotlivé položky testu;
- zjistit, zda žáci znají památky nacházející se v okolí jejich školy;
- zjistit, zda se liší znalosti žáků dle jejich pohlaví (dívky/chlapci);
- zjistit, zda se liší znalosti mezi základními školami.

Na základě výše uvedených cílů byly stanoveny tyto předpoklady:

Předpoklad č. 1: *Žáci ZŠ mají nedostatečné znalosti o svém regionu.*

Předpoklad č. 2: *Znalosti mezi dívkami a chlapci se výrazně neliší.*

Předpoklad č. 3: *Znalosti mezi základními školami se nijak výrazně neliší.*

Předpoklad č. 4: *Žáci neznají památky nacházející se v okolí jejich školy.*

4.3 Výzkumná metoda

Znalosti žáků o svém regionu byly zjišťovány prostřednictvím didaktického testu, který jsme sami sestavili (viz příloha č. 1). Didaktický test patří mezi kvantitativně orientované metody, které odhalují výsledky úspěšnosti učiva ve výuce u specifické skupiny osob. Jedním z hlavních rozdílů mezi didaktickým testem a zkouškou je, že didaktický test je předem navrhován, ověřován, hodnocen a interpretován na základě již dříve definovaných pravidel. (Chráška, 2007)

Existují různé druhy didaktických testů. Výzkumné šetření bylo provedeno prostřednictvím **nestandardizovaného** didaktického testu. Chráška uvádí, že za nestandardizované didaktické testy označujeme ty, u kterých nedošlo k ověření na větším počtu žáků. Jedná se o testy, jejichž přípravu si zajišťují sami učitelé, avšak musí dodržovat základní pravidla.

Náš didaktický test má za úkol zjistit míru znalostí žáků o svém regionu, jednalo se tedy o test **kognitivní**.

Položky didaktického testu

Didaktický test obsahuje jednotlivé testové položky, které představují pro žáka určitý úkol nebo problém. Testové úlohy se dělí na otevřené a uzavřené podle toho, zda žák musí odpověď tvořit sám nebo je odpověď v nabídce možných odpovědí.

Struktura didaktického testu

Před tím, než začneme se sestavováním jednotlivých položek didaktického testu, je nutné zaměřit svou pozornost na jeho plánování. (Chráška, 2007)

Chráška ve své publikaci uvádí jednotlivé kroky, kterých bychom se měli držet při konstrukci didaktického testu:

- stanovení účelu didaktického testu;
- vymezení obsahu;
- navržení jednotlivých položek testu;
- zhodnocení navržených položek jinou kompetentní osobou;
- korektura testových položek;
- stanovení časové dotace.

Dalším důležitým krokem při plánování didaktického testu je ověření vlastností jeho jednotlivých položek. Ověření by mělo proběhnout na přiměřeně velkém okruhu testovaných osob. (Chráska, 2007)

Vlastnosti didaktického testu

Mezi základní vlastnosti didaktického testu patří validita, reliabilita a praktičnost.

Validita je pokládána za nejdůležitější vlastnost didaktického testu. Didaktický test je označován jako validní tehdy, když je jím zkoušeno to, co opravdu má být. (Chráska, 2007) Gavora (2000) ve své publikaci zmiňuje různé stupně validity a uvádí, že výzkumný nástroj může splňovat validitu více či méně. Nejedná se tedy o fixně definovanou vlastnost, ale o vlastnost, která se mění dle podmínek výzkumu. Rozlišujeme obsahovou a predikční validitu. Obsahovou validitou testu se rozumí míra shodnosti obsahu testu s cíli a obsahem výuky. Predikční validita znamená způsobilost předpovídat úspěšnost v učení.

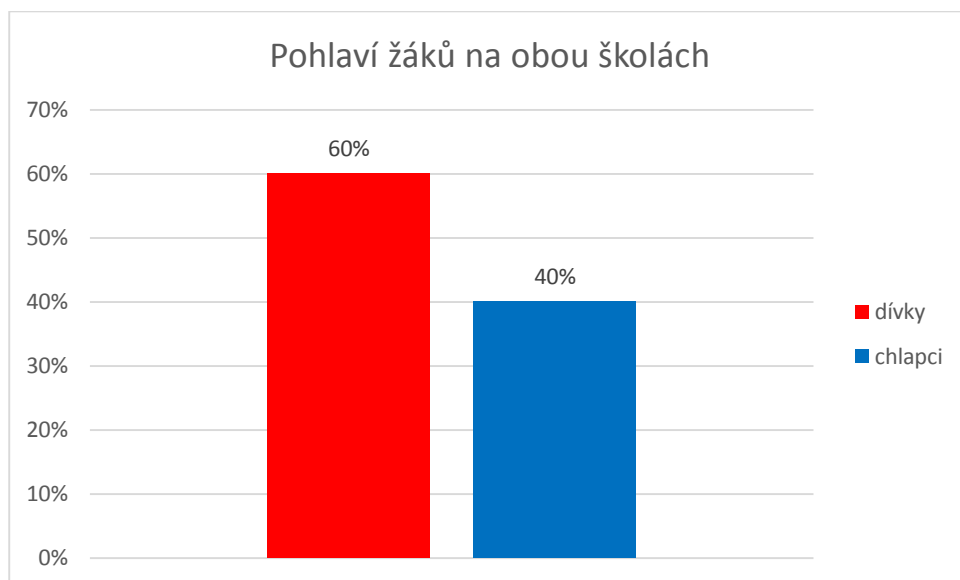
Reliabilita označuje spolehlivost a přesnost výsledků didaktického testu. Spolehlivostí testu se zakládá na tom, že při opakování testování za stejných podmínek dosahujeme stejných nebo podobných výsledků. Přesnost testu je dána počtem a rozsahem chyb, ke kterým dochází během testování. (Chráska, 2007)

4.4 Výzkumný vzorek

Respondenty výzkumného šetření byli žáci pátých ročníků dvou základních škol v Holešově. Z každé školy se výzkumného šetření zúčastnily dvě třídy. Celkem tedy 90 žáků z obou základních škol, a to 45 žáků ze školy A a 45 žáků ze školy B. Počet dívek a chlapců na školách nebyl vyrovnaný. Na škole A bylo 29 dívek a 16 chlapců a na škole B 25 dívek a 20 chlapců. Cílem výzkumného šetření bylo zjistit míru znalostí žáků pátých ročníků o svém regionu.

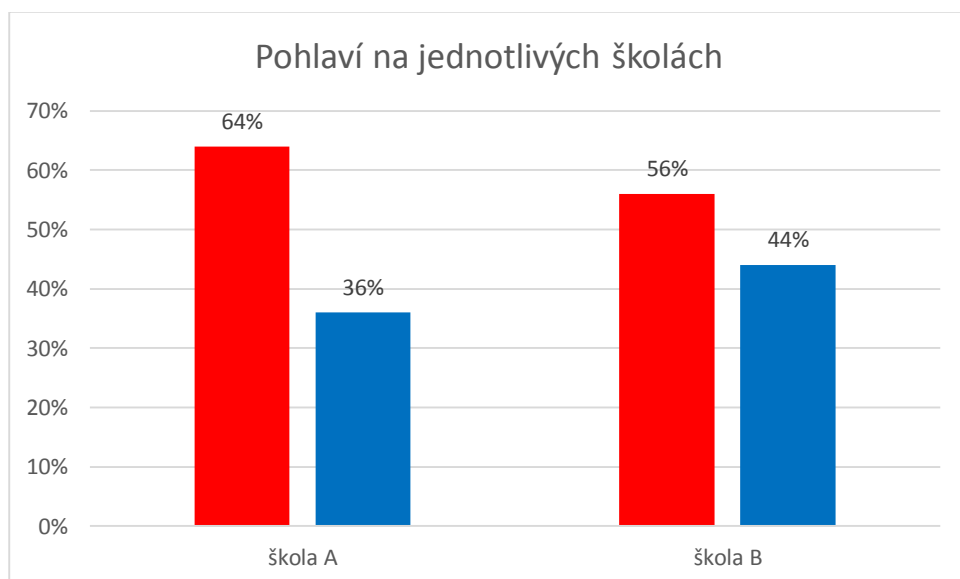
	Škola A	Škola B
počet žáků celkem	45	45
počet dívek	29	25
počet chlapců	16	20

Tab. č. 1.: Počet respondentů v jednotlivých školách

Graf č. 1: Pohlaví žáků na obou školách dohromady

Graf č. 1 ukazuje procentuální rozvrstvení pohlaví žáků na obou školách dohromady. Z grafu lze vyčíst, že na obou školách dohromady převažuje procentuální zastoupení dívek. Procento dívek činí 60 % a chlapců 40 %.

Graf č. 2: Pohlaví žáků na jednotlivých školách

Graf č. 2 ukazuje procentuální zastoupení pohlaví na jednotlivých školách. Z grafu je patrné, že na obou školách převažuje vyšší počet dívek. Na škole A je dívek 64 % a chlapců 36 %. Na škole B je dívek 56 % a chlapců 44%.

4.5 Charakteristika škol

Výzkumného šetření se zúčastnily dvě školy, které se nachází ve městě Holešov. Jednou ze škol, která se výzkumného šetření zúčastnila, byla 1. Základní škola Holešov, která se nachází v centru města, v ulici Smetanovy sady. Přimo před školou se nachází hned několik pamětihodností a památek. Škola je rozdělena na první a druhý stupeň. První stupeň má většinou dvě třídy jednoho ročníku.

Druhá škola, která se do výzkumu zapojila, byla 3. Základní škola Holešov. Škola se nachází v okrajové části města – Všetuly. Škola je také rozdělena na první a druhý stupeň. První stupeň má většinou tři třídy jednoho ročníku.

4.6 Předvýzkum

Abychom zjistili, jak budou žáci na test reagovat, provedli jsme předvýzkum. Didaktický test byl předložen dvěma žákyním pátého ročníku, které se již samotného výzkumného šetření neúčastnily. Hlavním cílem bylo zjistit, kolik času test žákům zabere, zda budou rozumět jeho jednotlivým položkám a zda jednotlivé položky testu odpovídají jejich věkové kategorii. Testování proběhlo na začátku června roku 2018.

Před zahájením testování byly žákyním sděleny základní instrukce potřebné k vyplnění testu. Žákyně pracovaly s mapou krajů ČR, kterou využily u první položky testu. Po skončení testu byly vyzvány k tomu, aby zhodnotily obtížnost jednotlivých testových položek. Jako nejobtížnější úlohu označily položku číslo 9, která se týkala století, kdy se stal Holešov městem. Naopak jako nejméně obtížnou zvolily položku číslo 1 a 2. Nakonec byly žákyně vyzvány k tomu, aby zhodnotily celkovou obtížnost testu (lehký – středně těžký – těžký). Celkově test označily jako středně těžký.

Výsledkem předvýzkumu bylo stanovení času, který budou žáci pro jeho vyplnění potřebovat. Na začátku nebyl žákům stanoven přesný časový limit, ve kterém by museli test zvládnout. Na základě předvýzkumu byl nastaven orientační časový limit pro test na 12 – 15 minut. Z předvýzkumu dále vyplynulo, že jednotlivé položky testu jsou srozumitelné a není třeba je blíže specifikovat.

4.7 Průběh výzkumného šetření

Výzkumné šetření proběhlo v polovině června roku 2018. S výzkumným šetřením souhlasily dvě základní školy města Holešov. Školy jsme kontaktovali prostřednictvím emailů. Ke shromáždění dat byla použita metoda didaktického testu, kterou jsme předložili žákům pátých ročníků. Výzkumného šetření se zúčastnily celkem čtyři třídy. Dvě třídy pátého ročníku z 1. základní školy Holešov (celkem 45 žáků) a dvě třídy pátého ročníku z 3. ZŠ Holešov (celkem 45 žáků). Celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 90 žáků.

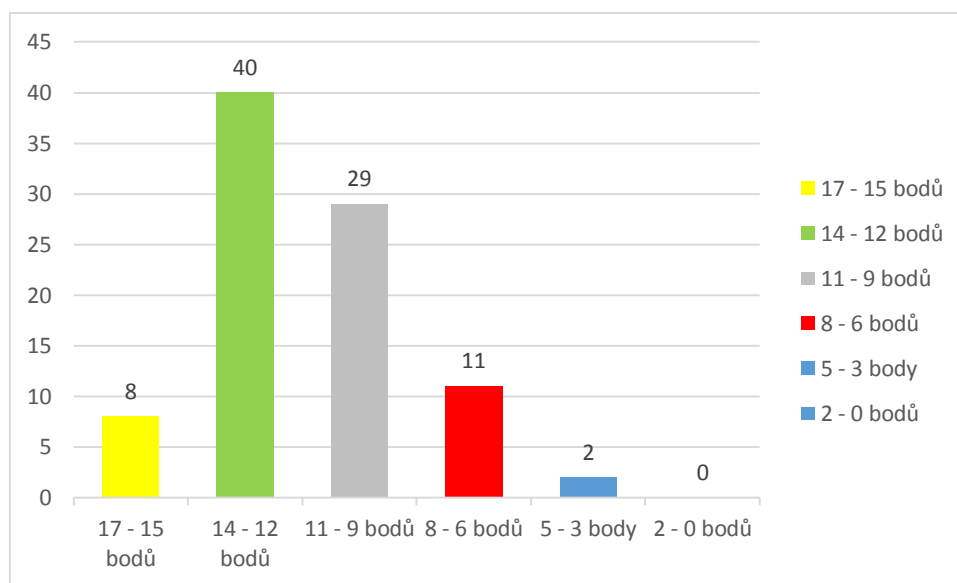
Test se skládal z deseti položek. Šest položek bylo uzavřených a čtyři položky otevřené. Některé položky byly pro názornost doplněny obrázkem a jedna položka se týkala práce s časovou osou. Maximální počet bodů, kterého žáci mohli v testu dosáhnout, byl stanoven na 17. Některé položky byly ohodnoceny jedním bodem (jedna odpověď) a některé vyžadovaly více odpovědí a tudíž za každou správnou odpověď byl přidělen jeden bod.

Na začátku výzkumného šetření bylo žákům sděleno, k čemu testování slouží a pro jaké účely budou jeho výsledky využity. Dále bylo poukázáno na to, že je test zcela anonymní. Žáci měli pouze zakroužkovat své pohlaví (dívka, chlapec); název školy, kterou navštěvují (1. ZŠ Holešov, 2. ZŠ Holešov, 3. ZŠ Holešov) a místo svého bydliště (Holešov, jiné). Žáci musí při vyplňování testu pracovat s mapou krajů ČR.

Test žáci vypracovávali v běžné vyučovací hodině. Na průběh jsme dohlíželi a po jeho vyplnění s žáky diskutovali o jeho obtížnosti. Někteří žáci označili test jako jednoduchý a někteří naopak jako obtížný. S žáky jsme prodiskutovali také správné výsledky testu. Cílem výzkumného šetření bylo zjistit míru znalostí žáků o svém regionu.

5 Vyhodnocení didaktického testu

Abychom zjistili, jakých výsledků žáci v testu dosáhli, stanovili jsme si tabulku pro vyhodnocení jednotlivých položek testu. Každá položka má své bodové ohodnocení. Největším počtem bodů byla ohodnocena položka číslo čtyři, kdy žáci pojmenovávali památky na obrázcích.

Graf č. 3: Rozptí bodů, kterých žáci v testu dosáhli

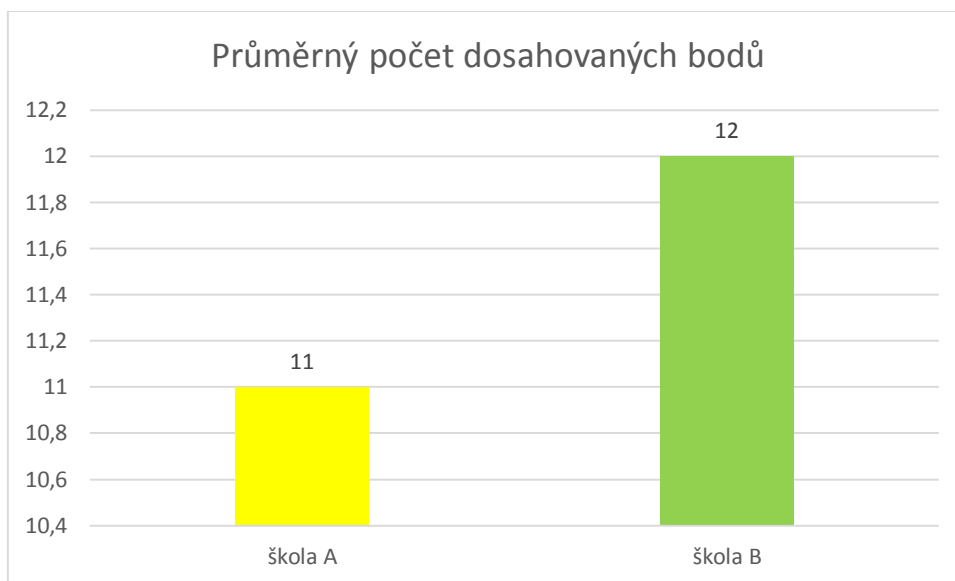
Graf č. 3 ukazuje počet žáků, kteří dosáhli konkrétního rozptí celkového počtu bodů v didaktickém testu. Z grafu je patrné, že nejvíce žáci dosahovali rozptí bodů 14 – 12 a žádný z žáků nedosáhl počtu bodů 2 – 0. Nejmenší počet bodů, který žáci získali, byl 5 – 3 bodů. Tento počet bodů získali dva žáci.

	4 body	3 body	2 body	1 bod	0 bodů
Položka č. 1			správný název kraje i zaznačení na slepé mapě	správný název kraje, nebo jen správné zaznačení na slepé mapě	špatná odpověď + špatné zaznačení, žádná odpověď
Položka č. 2				správné odpověď	špatná odpověď
Položka č. 3				správná odpověď	špatná odpověď
Položka č. 4	všechny obrázky správně pojmenovány	3 obrázky správně pojmenovány	2 obrázky správně pojmenovány	1 obrázek správně pojmenován	0 obrázků správně pojmenovaných
Položka č. 5				správná odpověď	špatná odpověď
Položka č. 6				správná odpověď	špatná odpověď
Položka č. 7				správná odpověď	špatná odpověď, žádná odpověď
Položka č. 8				správná odpověď	špatná odpověď
Položka č. 9			správná odpověď i správné zaznačení na časové ose	správná odpověď nebo jen správné zaznačení na časové ose	žádná odpověď, špatná odpověď i špatné zaznačení na časové ose
Položka č. 10		všechny informace správně spojeny	dvě informace správně spojeny	jedna informace správně spojena	všechny informace nesprávně spojeny

Tabulka č. 2: Bodové ohodnocení jednotlivých položek didaktického testu

Celkem mohli žáci v testu dosáhnout 17 bodů. Mezi jednotlivými rozpětími bodů didaktického testu je rozdíl dvou bodů.

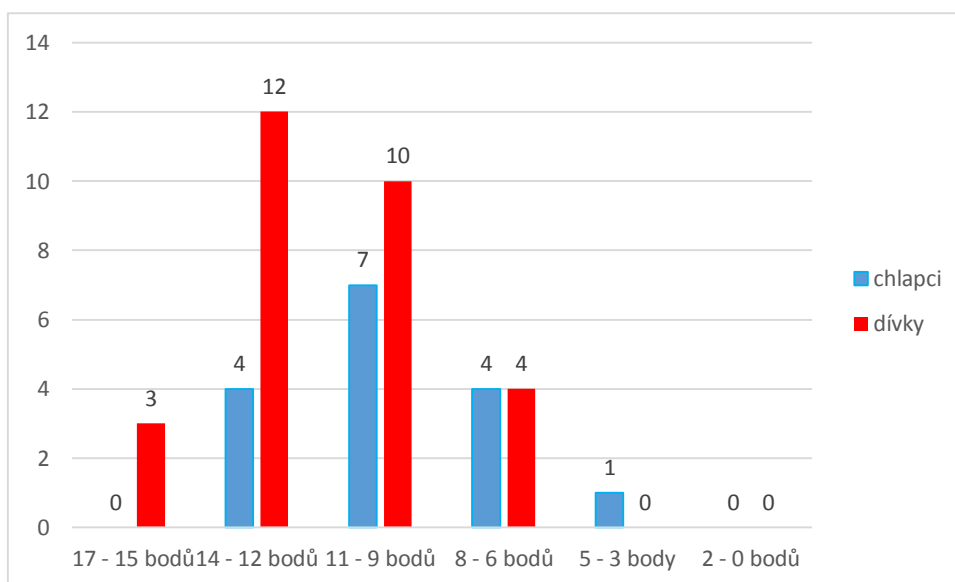
Průměrný počet dosahovaných bodů

Graf č. 4: Průměrný počet dosahovaných bodů na jednotlivých školách

Graf č. 4 ukazuje průměrný počet dosahovaných bodů na jednotlivých školách. Z grafu vyplývá, že průměrný počet bodů, kteří žáci v testu dosáhli, se nijak výrazně nelišil a dělil ho od sebe pouze jeden bod.

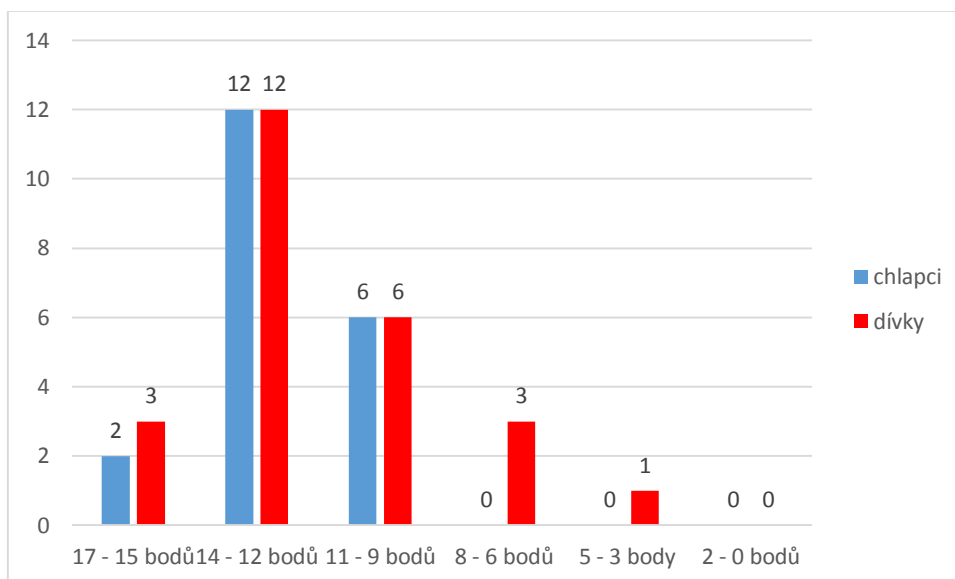
Rozdíl bodů mezi pohlavími na jednotlivých školách

Graf č. 5: Srovnání bodů na škole A mezi pohlavími

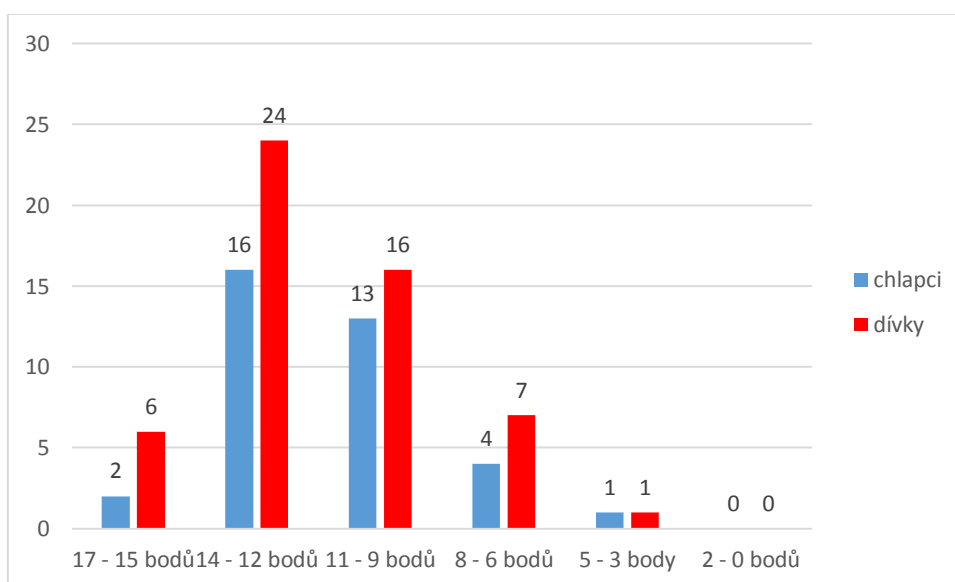
Graf č. 5 poukazuje na rozpětí bodů na škole A mezi pohlavími. Největšího počtu bodů v rozpětí 17 – 15 bodů dosáhly tři dívky a žádný chlapec. Rozpětí bodů 14 – 12 dosáhli čtyři

chlapci a dvanáct dívek. Nejmenší rozpětí bodů, kterého bylo dosaženo bylo 5 – 3 bodů, které získal jeden chlapec.

Graf č. 6: Srovnání bodů na škole B mezi pohlavími

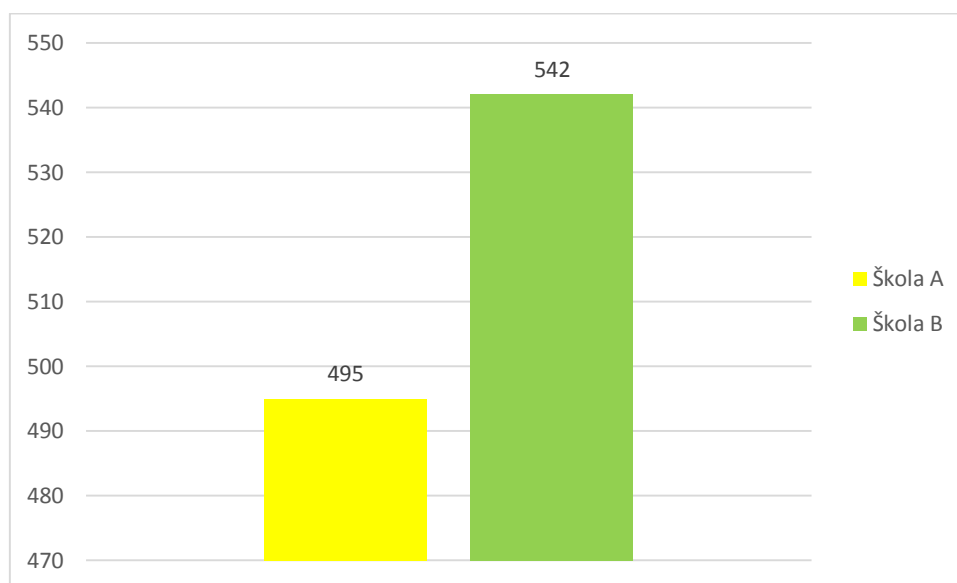
Graf č. 6 ukazuje rozdíl bodů mezi pohlavími na škole B. Největšího rozpětí bodů 17 – 15 dosáhli dva chlapci a tři dívky. Rozpětí bodů 14 – 12 dosáhl stejný počet chlapců a dívek – 12. Nejmenšího počtu bodů, kterého bylo dosaženo, bylo 5 – 3 a dosáhla ho jedna dívka.

Graf č. 7: Rozpětí bodů mezi pohlavími u obou škol

Graf č. 7 uvádí rozpětí bodů, kterého dosahovali chlapci a dívky na obou školách. Největšího počtu bodů 17 – 15 dosáhlo šest dívek a dva chlapci. Rozpětí bodů 14 – 12 dosáhlo dvacet čtyři dívek a šestnáct chlapců. Nejmenší rozpětí bodů, které bylo dosaženo, bylo 5 – 3 bodů a dosáhla ho jedna dívka a jeden chlapec.

Úspěšnost jednotlivých škol

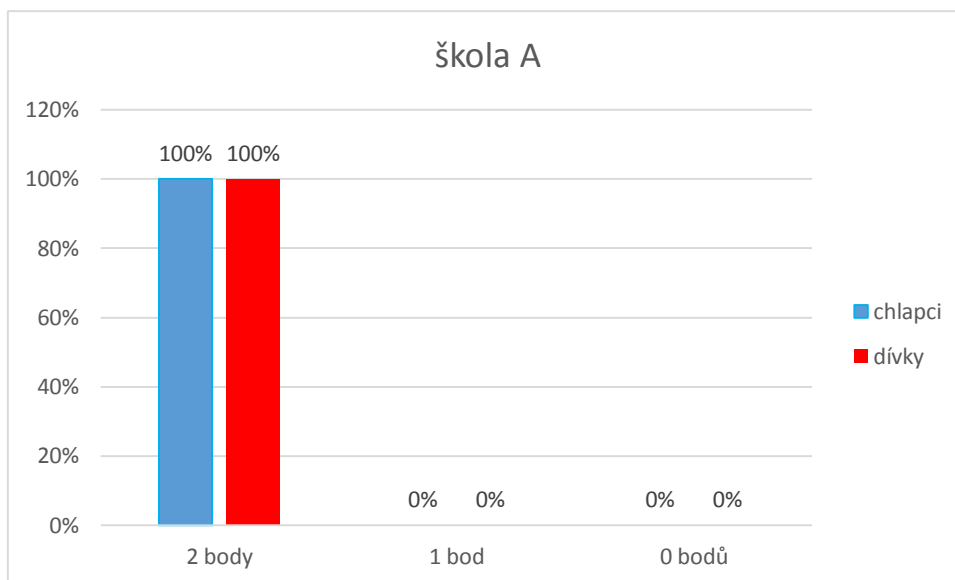

Graf č. 8: Celkový počet bodů jednotlivých škol

Z grafu č. 8 je patrné, že v didaktickém testu byla úspěšnější škola B s celkovým počtem bodů všech žáků 542. Škola A získala celkově 495 bodů. Rozdíl bodů mezi školami činí 47 bodů.

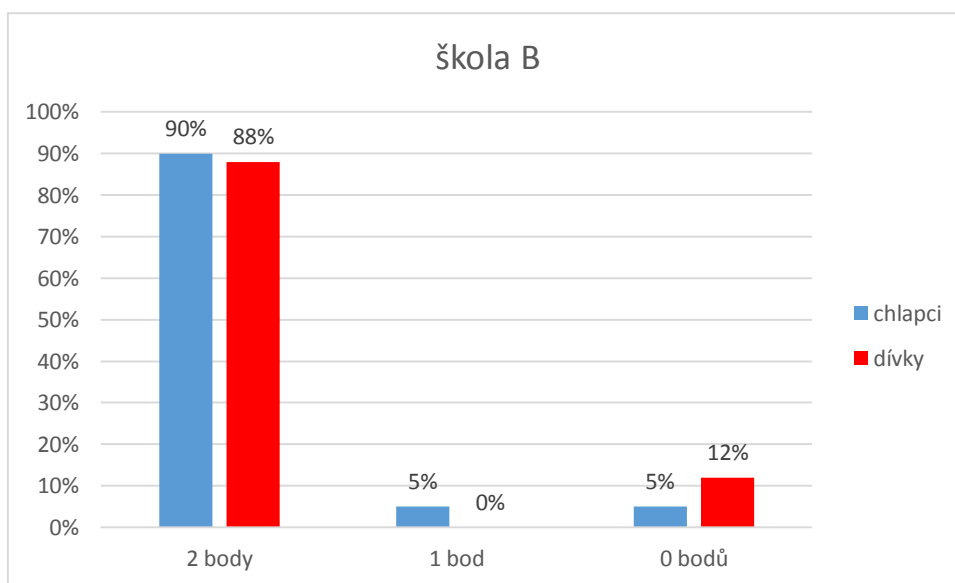
5.1 Vyhodnocení jednotlivých položek didaktického testu

Položka č. 1: Jak se jmenuje kraj, kde se nachází město Holešov? Napiš jeho název a s pomocí mapy vyznač na slepé mapě.

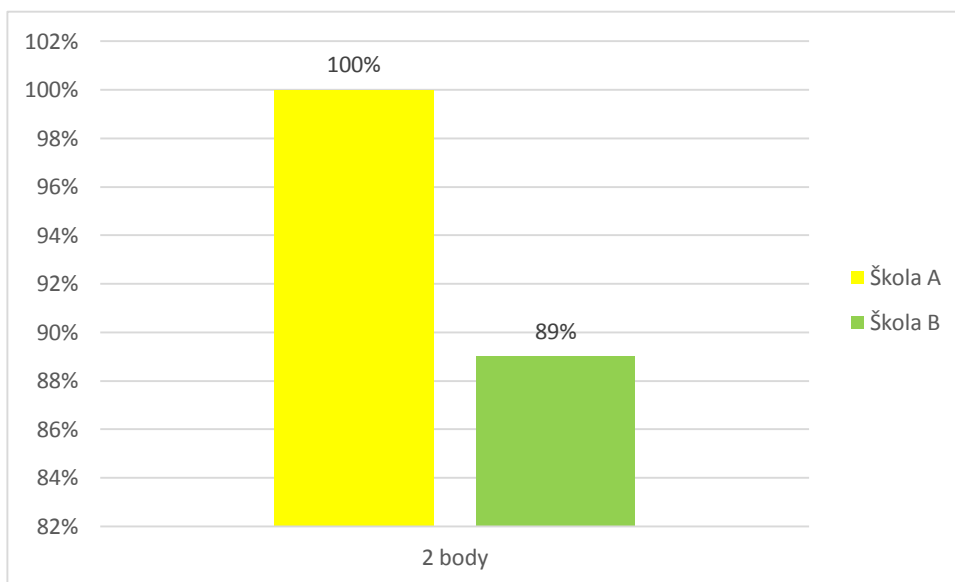
Graf č. 9: Název kraje a jeho zaznačení do mapy

Graf č. 9 ukazuje procento úspěšnosti položky č. 1 u chlapců a dívek ze školy A. Z grafu vyplývá, že úspěšnost u první položky byla u obou pohlaví 100%. Žáci musí u této položky pracovat s mapou krajů ČR, která jim má usnadnit vyznačení kraje do slepé mapy. Na základě této skutečnosti můžeme říci, že žáci umí pracovat s mapou a zařadit město do příslušného kraje.

Graf č. 10: Název kraje a jeho zaznačení do mapy

Z grafu č. 10 již vyplývají malé rozdíly v bodech u odpovědí žáků ze školy B. Počet chlapců, který získal 2 body, byl 18 – 90% a 22 dívek, což činí 88%. Jeden bod získalo 5% chlapců a žádná z dívek. Nula bodů získalo 5% chlapců a 12% dívek. Z grafu je patrné, že u první položky byli úspěšnější chlapci. Někteří žáci nezískali bod z toho důvodu, že vypsalí do mapy všechny kraje ČR a už neurčili ten, ve kterém se nachází město Holešov, jiní správně napsali kraj, ale už jej nevyhledali na mapě.

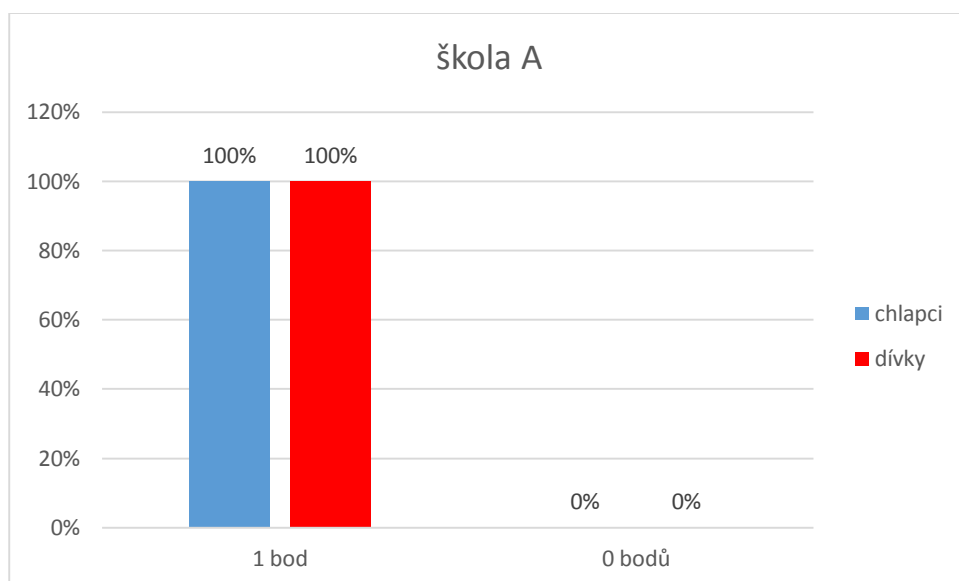

Graf č. 11: Procentuální úspěšnost žáků, kteří získali maximální počet bodů u položky č. 1

Graf č. 11 ukazuje srovnání všech žáků na jednotlivých školách, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 1. Maximálního počtu bodů bylo možno dosáhnout při správném zaznačení kraje do slepé mapy a také při jeho správném pojmenování. Z grafu je patrné, že u položky č. 1 byla úspěšnější škola A, kde všichni žáci dosáhli maximálního počtu bodů, který byl stanoven na 2 body.

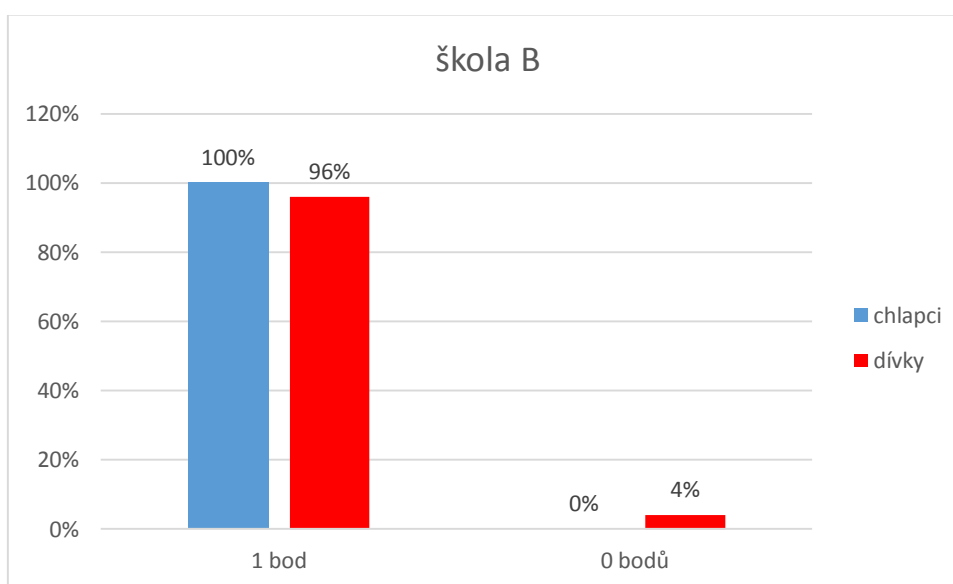

Položka č. 2: Z uvedených znaků zakroužkuj ten, který patří městu Holešov.

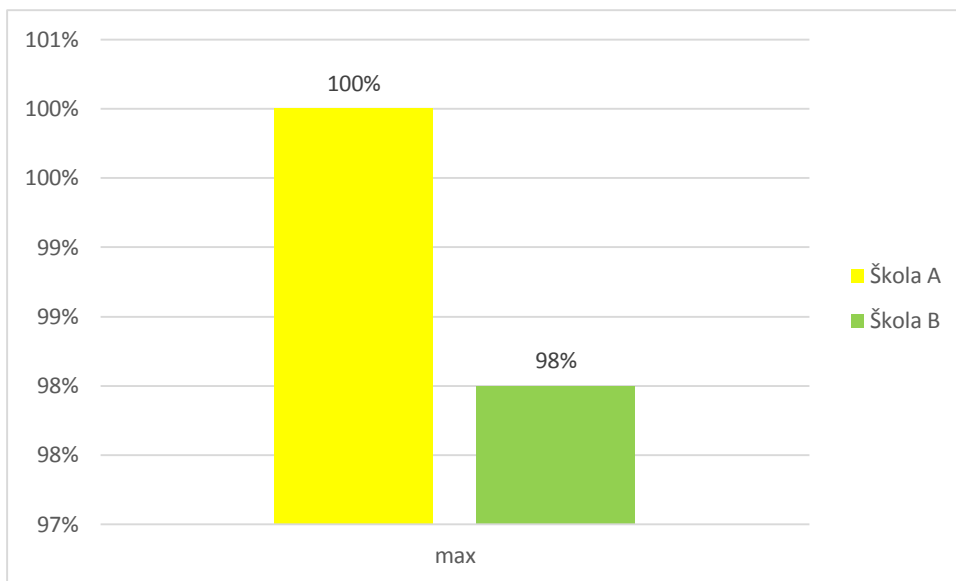
Graf č. 12: Úspěšnost položky č. 2 na škole A

Z grafu č. 12 je patrné, že úspěšnost žáků byla na škole A 100% a to jak u chlapců, tak i u dívek. Na základě toho můžeme říci, že žáci mají povědomí o tom, jak znak města vypadá.

Graf č. 13: Úspěšnost položky č. 2 na škole B

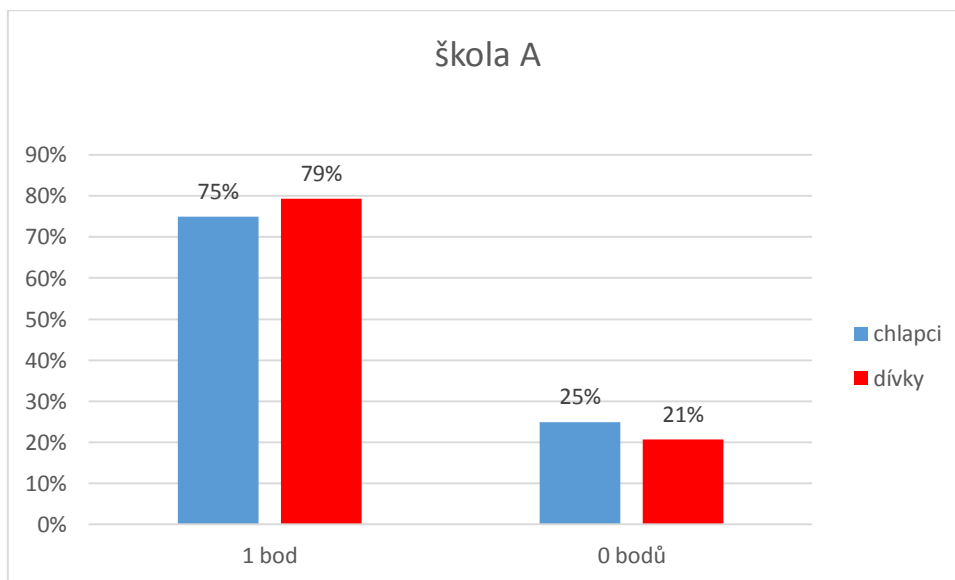
Graf č. 13 ukazuje úspěšnost žáků na Škole B u položky č. 2. Z grafu vyplývá, že úspěšnost chlapců byla 100% a úspěšnost dívek 96%, což odpovídá jedné špatné odpovědi. Většina žáků tedy ví, jak znak města vypadá.

Graf č. 14: Počet žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 2

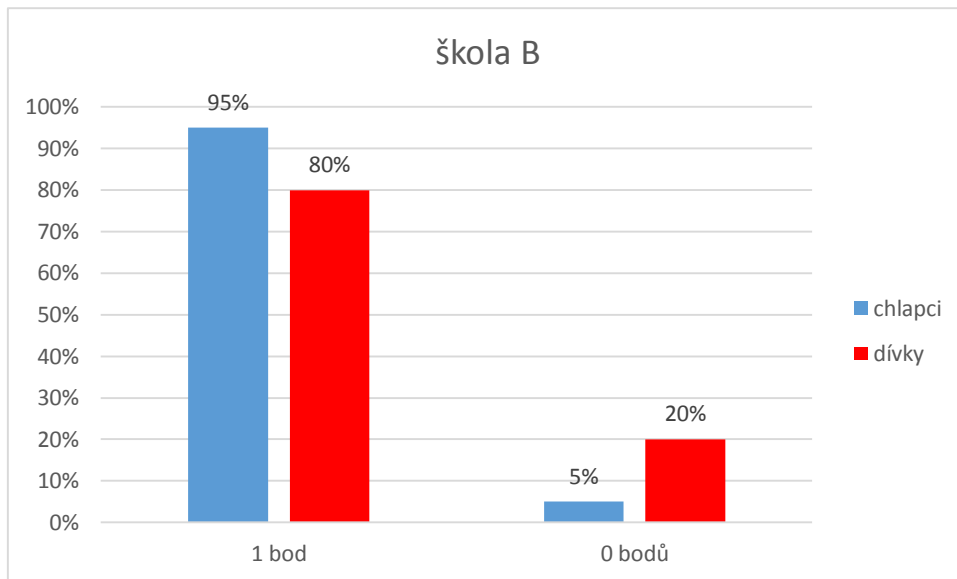
Graf č. 14 nám udává procento žáků, kteří u položky č. 2 uvedli správnou odpověď a získali tak maximální počet bodů. Z grafu je patrné, že všichni žáci ze školy A získali maximální počet bodů a ze školy B jeden žák uvedl špatnou odpověď a maximálního počtu bodů tedy dosáhlo 98 % žáků.

Položka č. 3: Jak se jmenuje řeka, která protéká městem Holešov?

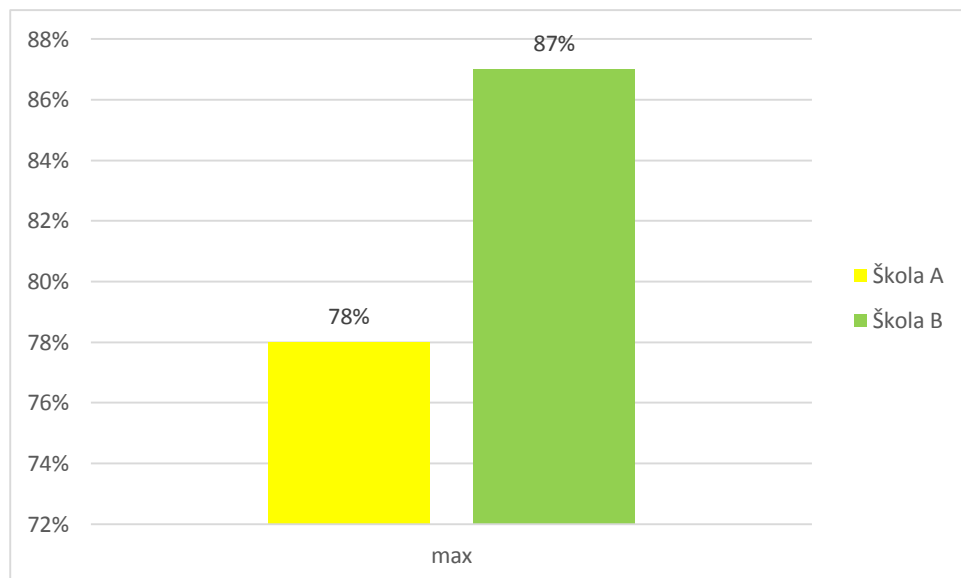
Graf č. 15: Úspěšnost žáků u položky č. 3 na škole A

Z grafu č. 15 vyplývá, že na položku č. 3 správně odpovědělo 75% chlapců a 79% dívek. Počet chlapců, kteří získali 0 bodů, byl 4, což odpovídá 25% a počet dívek 6, což odpovídá 21%. Jednalo se o položku, která vyžadovala volnou odpověď, a tudíž někteří žáci položku nevyplnili vůbec a někteří uvedli odpověď chybnou.

Graf č. 16: Úspěšnost žáků u položky č. 3 na škole B

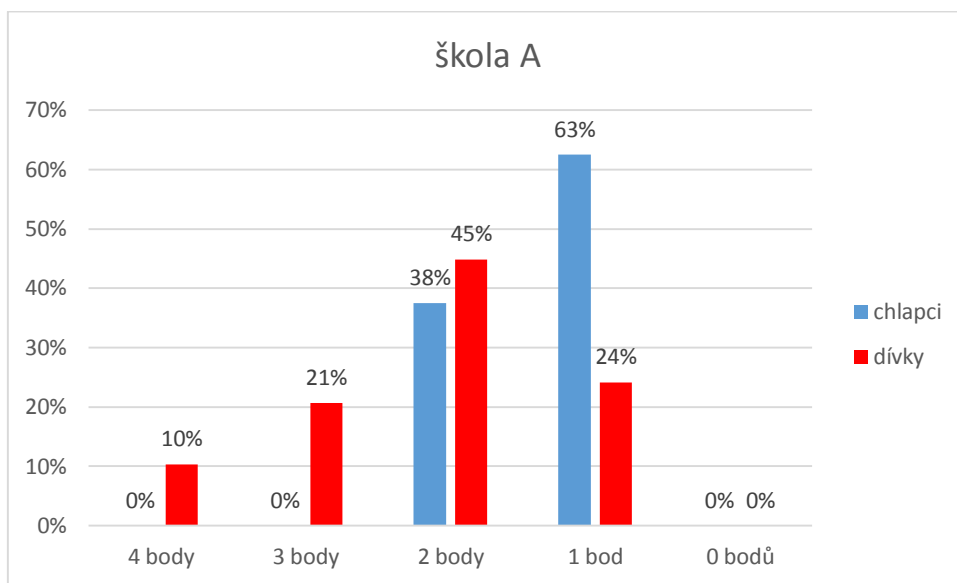
Graf č. 16 ukazuje úspěšnost u položky č. 3 na škole B. Na škole B získalo 1 bod 95% chlapců a 80% dívek. Jeden chlapec získal 0 bodů, což odpovídá 5% a pět dívek, což odpovídá 20%. U položky č. 3 byli na škole úspěšnější chlapci.

Graf č. 17: Procento žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 3

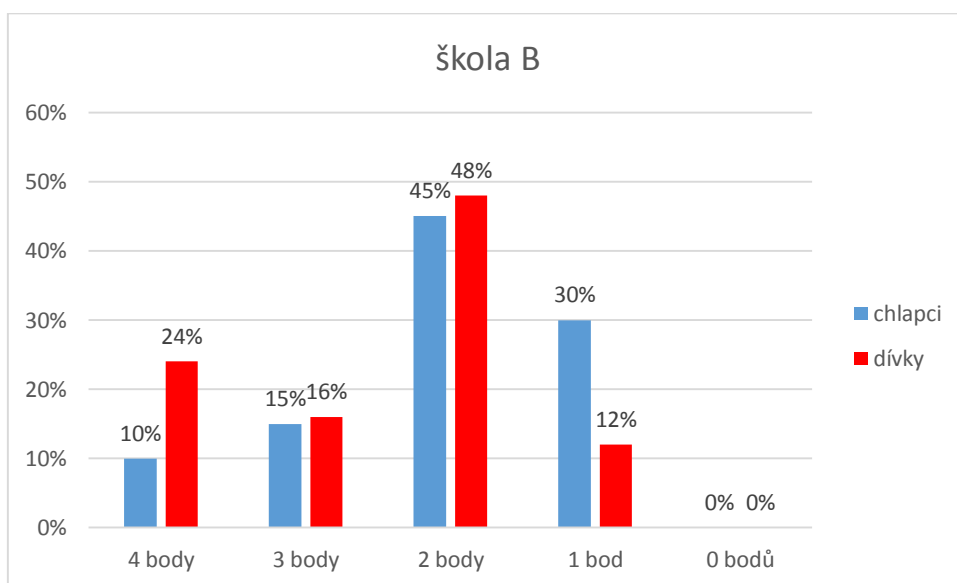
Graf č. 17 ukazuje procentuální úspěšnost žáků u položky č. 3, kteří dosáhli maximálního počtu bodů. Z grafu je patrné, že úspěšnější byli žáci na škole B. Na škole B uvedlo správnou odpověď 87 % žáků, zatímco na škole A 78 % žáků.

Položka č. 4: Pojmenuj a na linku napiš památku, kterou vidíš na obrázku:

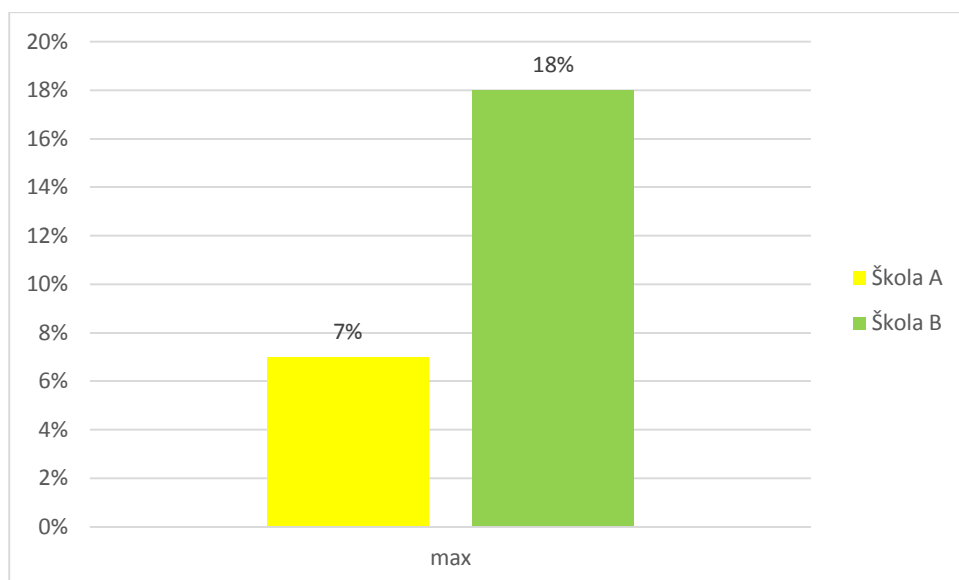
Graf č. 18: Úspěšnost žáků u položky č. 4 na škole A

Z grafu č. 18 je patrné, že u položky č. 4 byly na škole A úspěšnější dívky. Všechny čtyři správně pojmenované památky měly 3 dívky, což odpovídá 10% z celkového počtu všech dívek a žádný chlapec. Tři body získalo 6 dívek – 21% a žádný chlapec. Dvou bodů dosáhlo 6 chlapců – 38% a 13 dívek – 45%. Jeden bod získalo 10 chlapců – 63% a 7 dívek – 24%. Žádný z žáků nedosáhl nula bodů.

Graf č. 19: Úspěšnost žáků u položky č. 4 na škole B

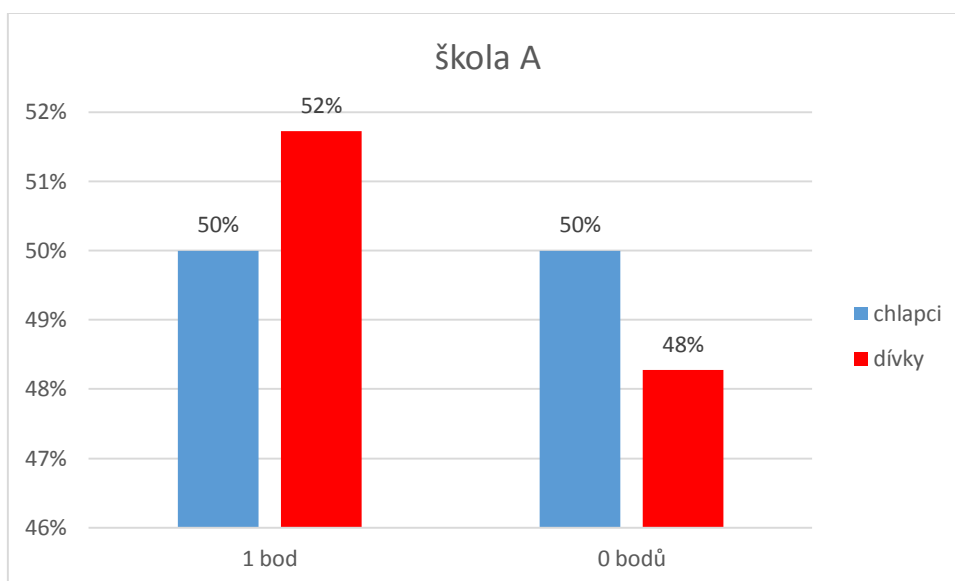
Graf č. 19, ukazuje úspěšnost položky č. 4, na škole B. Plného počtu bodů zde dosáhli 2 chlapci – 10% a 6 dívek – 24%. Tři bodů dosáhli 3 chlapci – 15% a 4 dívky – 16%. Dva body získalo 9 chlapců – 45% a 12 dívek – 48%. Jeden bod mělo 6 chlapců – 30% a 3 dívky – 12%. Nula bodů nezískal žádný z žáků.

Graf č. 20: Procentuální úspěšnost žáků, kteří u položky č. 4 dosáhli maximálního počtu bodů

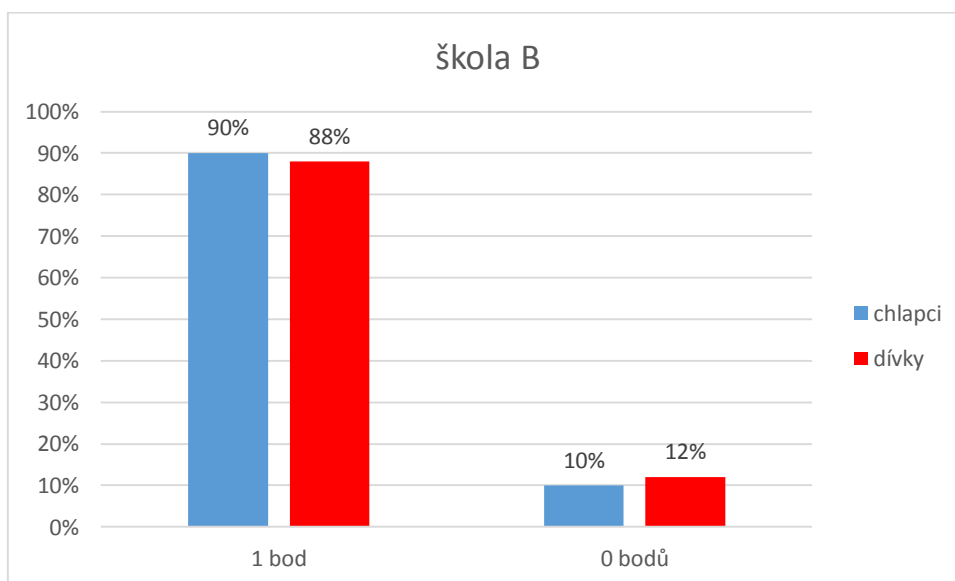
Graf č. 20 ukazuje procentuální úspěšnost žáků, kteří u položky č. 4 dosáhli maximálního počtu bodů. Maximální počet bodů byl u této položky stanoven na čtyři body a žáci jej mohli získat při správném pojmenování všech čtyř památek. Za každou neuvedenou, či chybnou odpověď se jim bod odčítal. Procento žáků, kteří čtyři body získali, bylo na škole A pouze 7 % a na škole B 18 % ze všech žáků.

Položka č. 5: Vyber umělecký sloh, ve kterém je postaven Holešovský zámek.

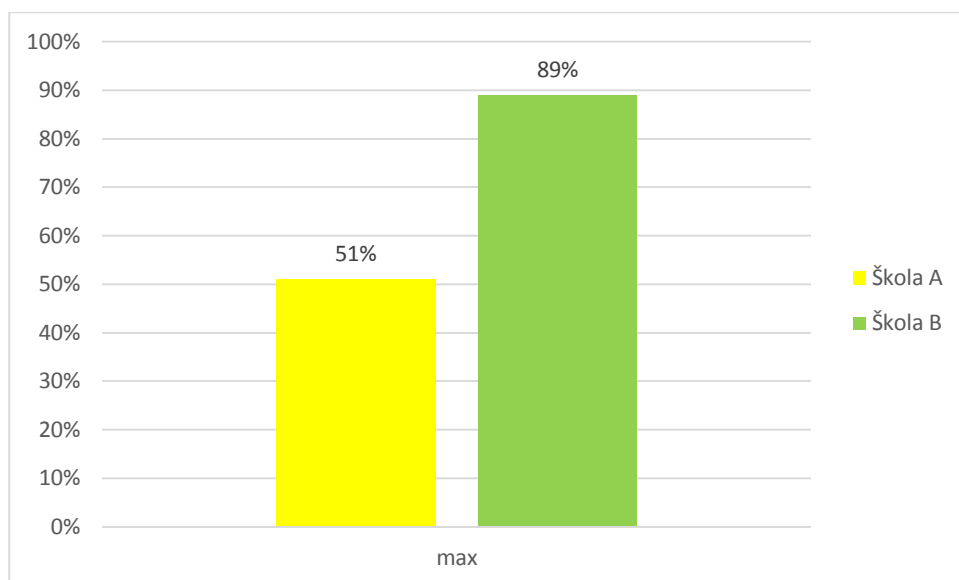
Graf č. 21: Úspěšnost žáků u položky č. 5 na škole A

Z grafu č. 21 je patrné, že úspěšnost žáků u položky č. 5 byla u obou pohlaví na škole A téměř vyrovnaná. Počet chlapců, kteří správně odpověděli na položku č. 5, byl 8, což odpovídá 50% a počet dívek se správnou odpovědí byl 15, tedy 52%. Chlapců, kteří uvedli špatnou odpověď nebo žádnou odpověď a získali tedy nula bodů, bylo rovněž 8 – 50% a dívek 14 – 48%. Z grafu tedy vyplývá, že asi polovina žáků odpověď na položku č. 5 znala a druhá polovina žáků odpověď neznala.

Graf č. 22: Úspěšnost žáků u položky č. 5 na škole B

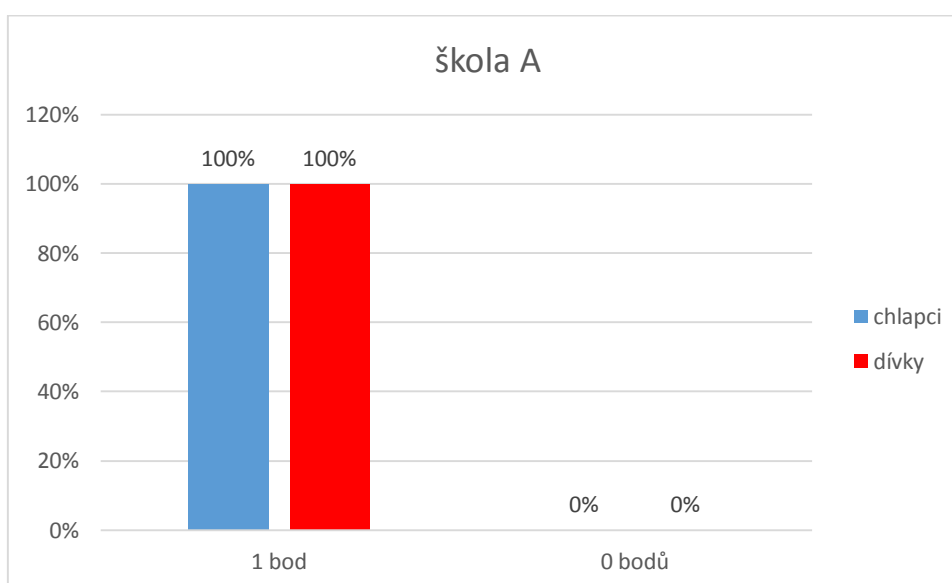
Při srovnání grafu č. 21 a grafu č. 22 je zřejmé, že žáci na škole B byli u položky č. 5 úspěšnější než žáci na škole A. Z grafu č. 22 dále vyplývá, že správnou odpověď na položku č. 5 uvedlo 18 chlapců – 90% a 22 dívek – 88%. Nula bodů měli 2 chlapci – 10% a 3 dívky – 12%.

Graf č. 23: Maximální počet bodů u položky č. 5

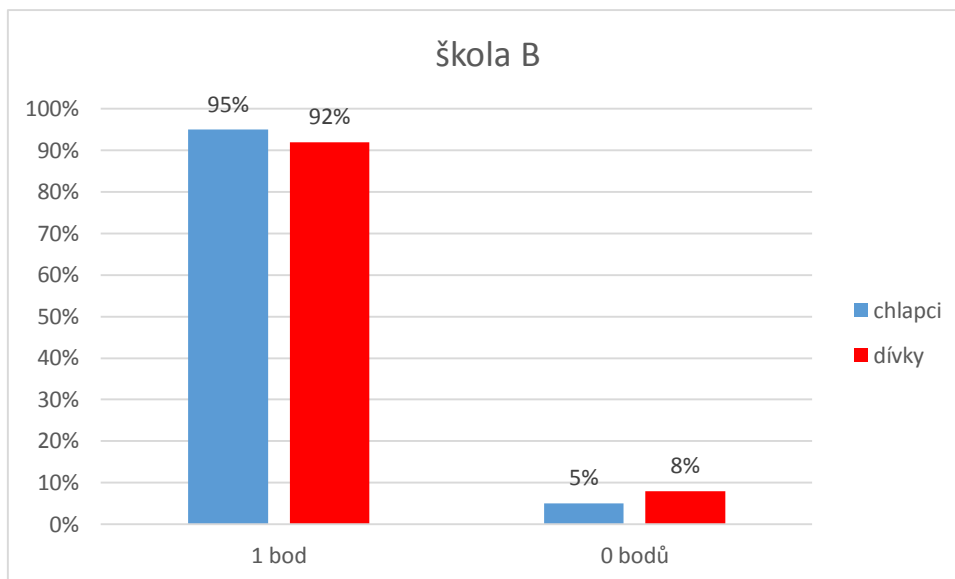
Graf č. 23 ukazuje procento žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky číslo 5. Z grafu vyplývá, že u položky č. 5 byla úspěšnější škola B, kde plného počtu bodů dosáhlo 89 % žáků, kdežto na škole A to bylo jen 51 % žáků.

Položka č. 6: Vyber, kdo stojí v čele města Holešov:

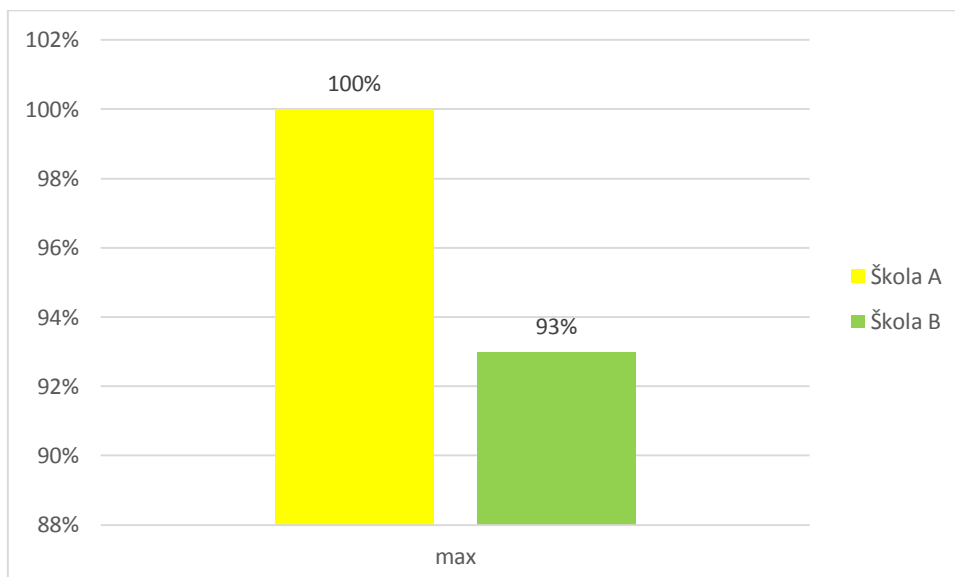
Graf č. 24: Úspěšnost u položky č. 6 na škole A

Z grafu č. 24 je na první pohled patrné, že úspěšnost žáků u položky č. 6 na škole A byla u obou pohlaví 100%.

Graf č. 25: Úspěšnost u položky č. 6 na škole B

Z grafu č. 25 vyplývá, že úspěšnost u položky č. 6 na škole B byla u chlapců 95%, což je 19 chlapců. Úspěšnost u dívek byla 92%, což odpovídá 23 dívkám. Jeden chlapec a dvě dívky nezískali žádný bod.

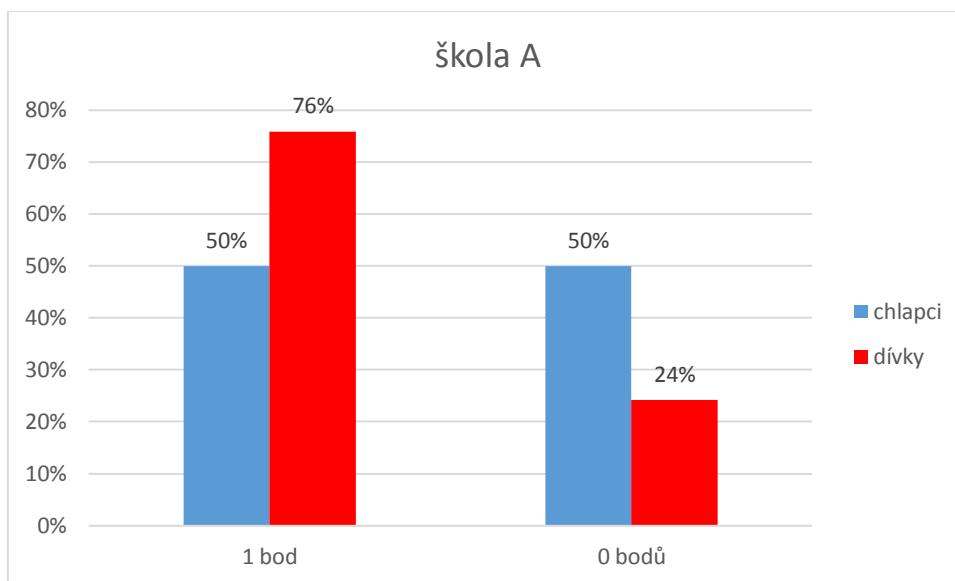

Graf č. 26: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli plného počtu bodů

Z grafu je patrné, že plného počtu bodů ze školy A dosáhli všichni žáci – 100 % z celkového počtu. Na škole B to bylo 93 % žáků ze všech.

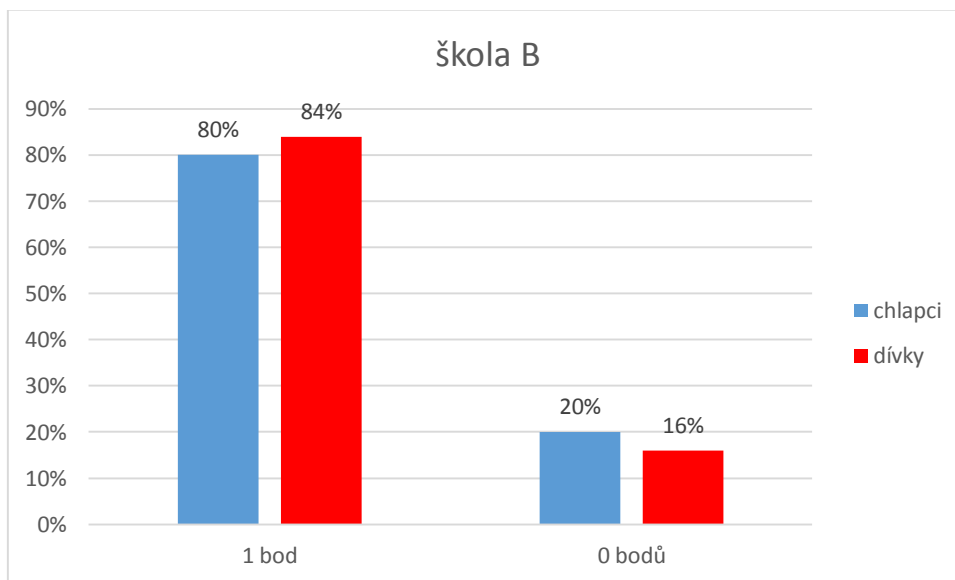

Položka č. 7: Napiš alespoň jednu židovskou památku města Holešov.

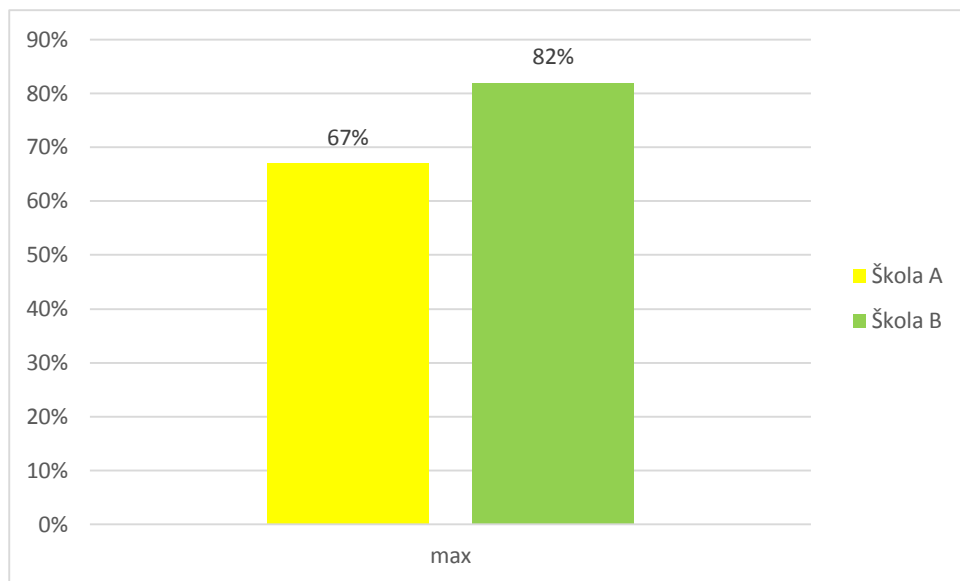
Graf č. 27: Úspěšnost žáků u položky č. 7 na škole A

Graf č. 27 ukazuje, že počet chlapců, kteří získali 1 bod a 0 bodů na škole A je vyrovnaný. Počet dívek, které získaly 1 bod, činí 22 – 76%. Nula bodů získalo 7 dívek – 24%. Na základě tohoto grafu můžeme říci, že dívky byly u položky č. 7 úspěšnější.

Graf č. 28: Úspěšnost žáků na škole B u položky č. 7

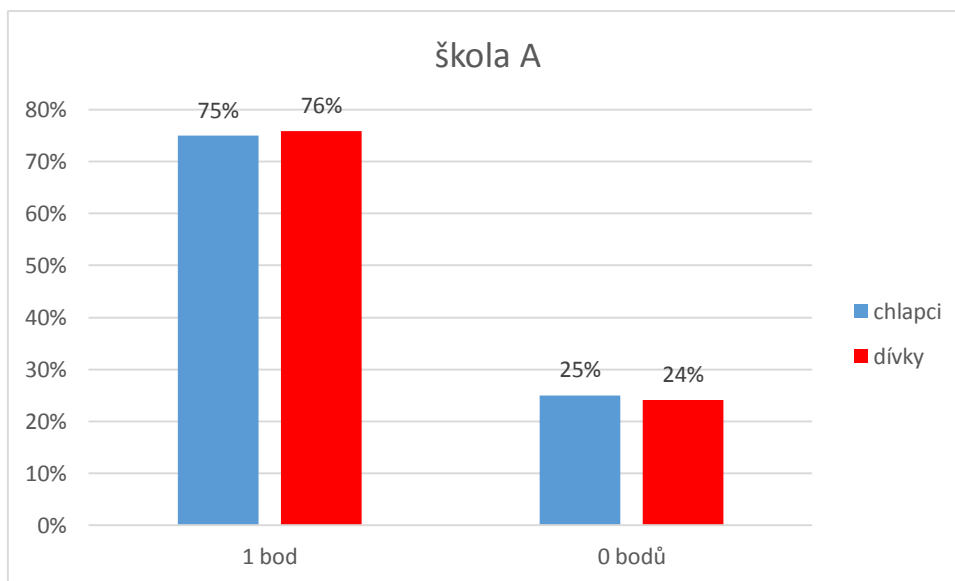
Graf č. 28 ukazuje, že úspěšnost chlapců na škole B je 80% - 16 správných odpovědí. Úspěšnost dívek 84% - 21 správných odpovědí. Nula bodů získalo 20 % chlapců – 4 chybné odpovědi a 16 % dívek – 4 chybné odpovědi.

Graf č. 29: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů

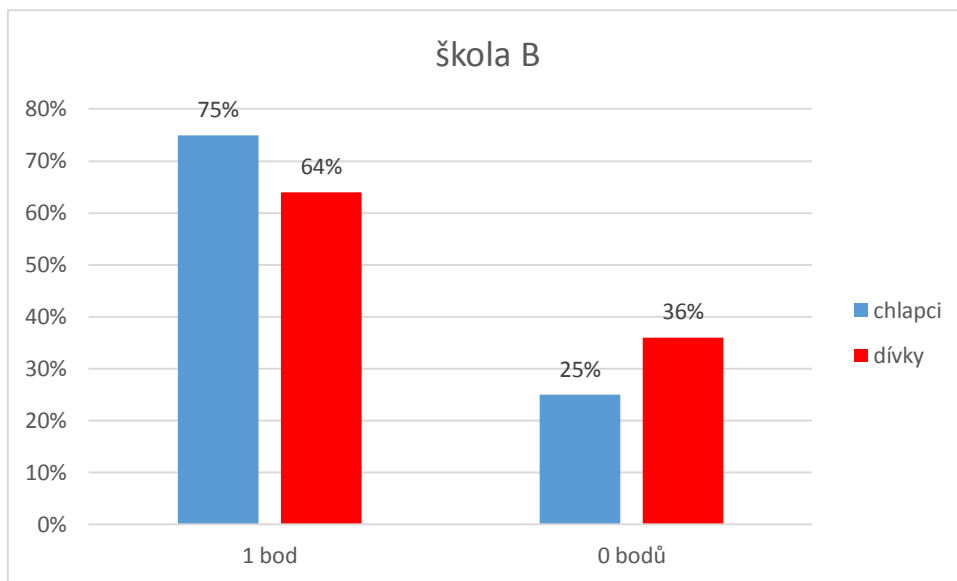
Graf č. 29 ukazuje procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 7. Na škole A to bylo 67 % žáků a na škole B 82 % žáků.

Položka č. 8: Jak se jmenuje sloup na náměstí Dr. Edvarda Beneše?

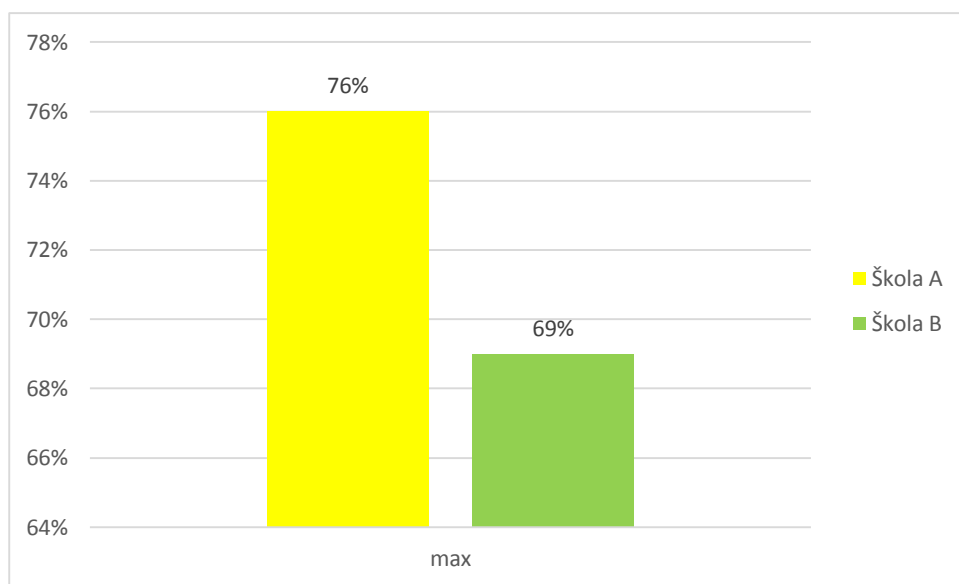
Graf č. 30: Úspěšnost žáků na škole A u položky č. 8

Z grafu č. 30 je patrné, že úspěšnost žáků u položky č. 8 na škole A byla u obou pohlaví téměř stejná. Správnou odpověď uvedlo 75% chlapců a 76%dívek a špatnou odpověď 25% chlapců a 24% dívek.

Graf č. 31: Úspěšnost žáků na škole B u položky č. 8

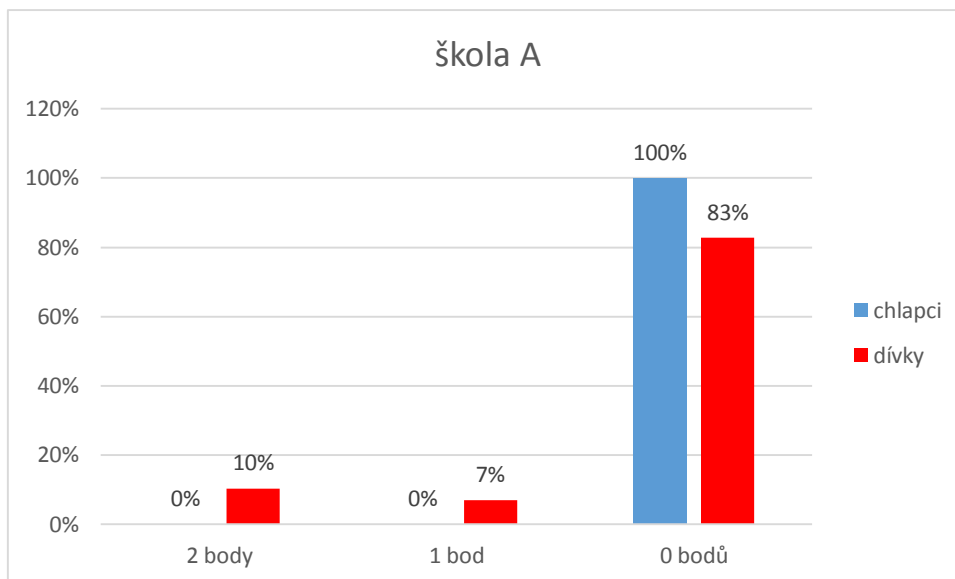
Z grafu č. 31 lze vyčíst úspěšnost žáků u položky č. 8 na škole B. Počet chlapců, kteří získali 1 bod, byl 15, což činí 75% a počet dívek s jedním bodem byl 16 – 64%. Lze říci, že u položky č. 8 byli úspěšnější chlapci. Nula bodů získalo 5 chlapců – 25% a 9 dívek – 36%.

Graf č. 32: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 8

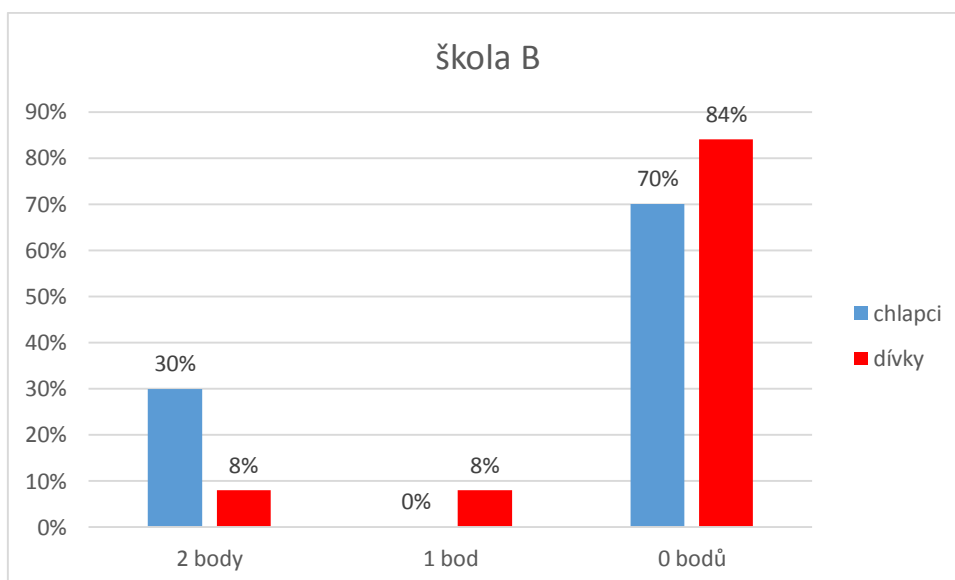
Z grafu č. 32 vyplývá, že plného počtu bodů dosáhlo na škole A 76 % žáků a na škole B 69 % žáků.

Položka č. 9: Vyber a na časové ose vyznač, ve kterém století se město Holešov stalo městem:

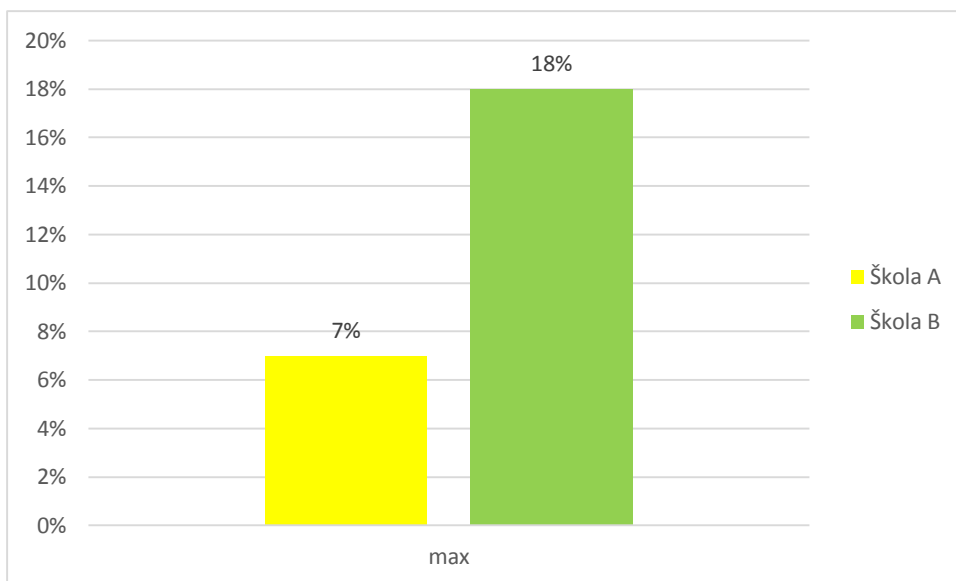
Graf č. 33: Úspěšnost žáků u položky č. 9 na škole A

Graf č. 33 ukazuje procentuální úspěšnost žáků u položky č. 9 na škole A. Z grafu můžeme vyčíst, že u této položky žáci nebyli příliš úspěšní. Pouze 3 dívky – 10% získaly 2 body. Dvě dívky získaly 1 bod – 7%. Špatně odpovědělo a zaznačilo století 24 dívek – 83%. Všichni chlapci odpověděli a zaznačili století na číselné ose špatně.

Graf č. 34: Úspěšnost žáků u položky č. 9 na škole B

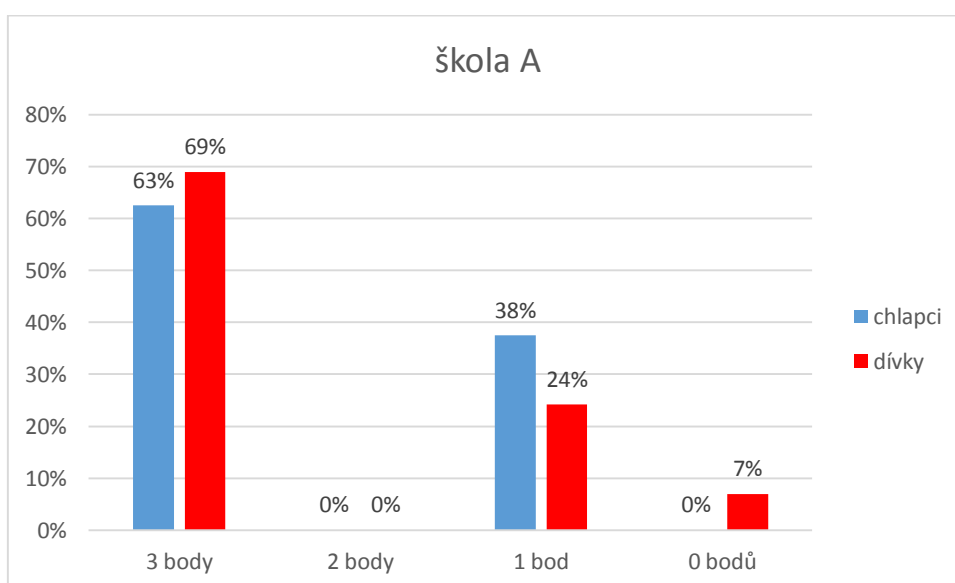
Z grafu č. 34 vyplývá, že 2 body získalo 6 chlapců – 30% a 2 dívky – 8%. Dvě dívky – 8% získaly 1 bod. Špatně odpovědělo a zaznačilo století 14 chlapců – 70% a 21 dívek – 84%. Na škole B byli u položky č. 9 úspěšnější chlapci.

Graf č. 35: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 9

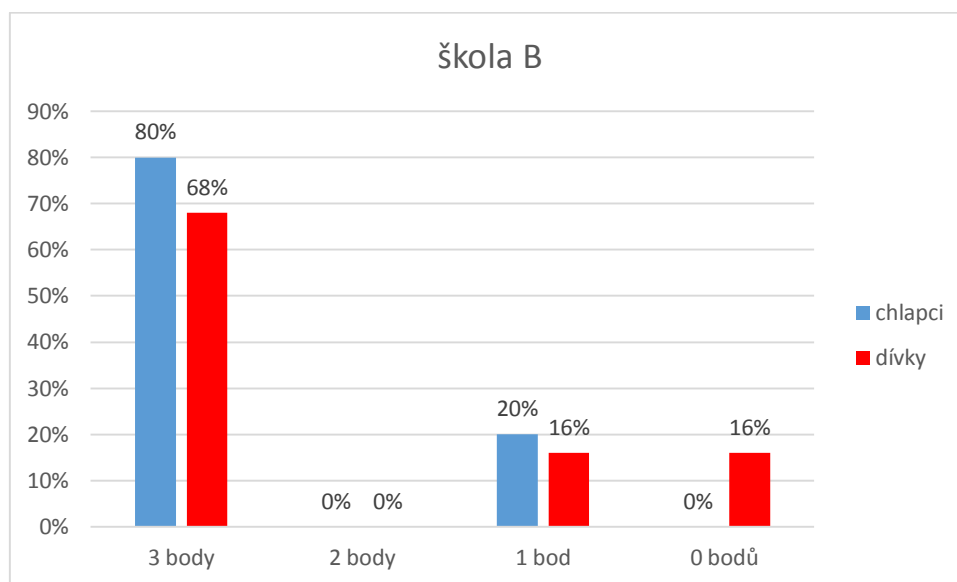
Graf č. 35 ukazuje procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 9. Maximální počet bodů byl stanoven na dva body. Z grafu je patrné, že maximálního počtu bodů na škole A dosáhlo pouze 7 % ze všech žáků a na škole B 18 % ze všech žáků.

Položka č. 10: Spoj jméno (vlevo) s informací (vpravo).

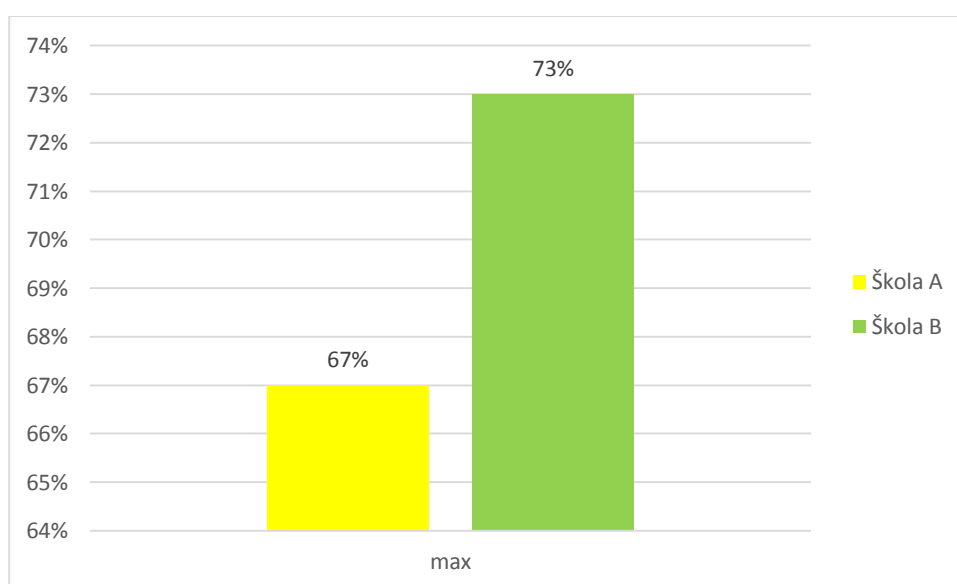
Graf č. 36: Úspěšnost žáků na škole A u položky č. 10

Z grafu č. 36 lze vyčíst, že 3 body získalo 10 chlapců, což je 63% a 20 dívek – 69%. Dva body nezískal žádný z žáků. Jeden bod mělo 6 chlapců – 38% a 7 dívek – 24%. Žádný z chlapců nedosáhl 0 bodů. Počet dívek, které získaly 0 bodů, byl 2, což je 7%. Na základě tohoto grafu můžeme konstatovat, že žáci byli u položky č. 10 úspěšní.

Graf č. 37: Úspěšnost žáků u položky č. 10 na škole B

Graf č. 37 ukazuje, že u položky č. 10 byli na škole B úspěšnější chlapci než dívky. Všechny informace správně spojilo a získalo 3 body 16 chlapců – 80% a 17 dívek – 68%. Dvou bodů nedosáhl žádný z žáků. Jednu správně spojenou informaci, tedy 1 bod získali 4 chlapci – 20% a 4 dívky – 16%. Nula bodů měly 4 dívky – 16% a žádný z chlapců.

Graf č. 38: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 10.

Z grafu č. 38 vyplývá, že procento žáků, kteří získali maximální počet bodů na škole A je 67 % a na škole B 73 %.

6 SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ A PLATNOST STANOVENÝCH PŘEDPOKLADŮ

Předpoklad č. 1: *Žáci ZŠ mají nedostatečné znalosti o svém regionu.*

Pro potvrzení platnosti tohoto předpokladu jsme stanovili, že žáci, kteří v testu dosáhli více jak 70% (17 – 12 bodů) mají dostatečné znalosti o svém regionu a žáci, kteří získali méně jak 70% (11 – 0 bodů) mají nedostatečné znalosti o svém regionu.

Po vyhodnocení didaktického testu jsme dospěli k závěru, že žáci mají dostatečné znalosti o svém regionu, tudíž se daný předpoklad **nepotvrdil**. Rozpětí bodů, které vymezuje dostatečné znalosti žáků v testu (17 – 12 bodů) získalo 48 žáků a rozpětí bodů, které označuje nedostatečné znalosti žáků o svém regionu (11 – 0 bodů) získalo 42 žáků. Rozdíl mezi rozpětími, které jsme si stanovili pro určení znalostí žáků o svém regionu, nebyl nikterak velký a dělilo ho od sebe pouze šest žáků.

Na základě toho si myslíme, že by si žáci poznatky o svém regionu mohli ještě více rozšířit a upevnit, aby jejich znalosti byly ještě na vyšší úrovni. Právě regionální učivo by mělo pro žáky představovat nejzákladnější informace a mělo by být pro ně natolik atraktivní, že si jej budou pamatovat a sami pátrat po dalších nových informacích. Po vyhodnocení testu jsme zjistili, že nejproblematičtějšími položkami byly ty, které se týkaly památek, které se v Holešově nachází. V testu jsme zaznamenali to, že někteří žáci názvy památek znají, ale nedokáží je spojit s příslušnou památkou. Jiní zase spojili názvy dvou a více památek dohromady, což znamená, že o daných památkách již slyšeli, ale již ztratili povědomí o tom, jak daná památka vypadá a kde se nachází. Učitel by měl vhodným způsobem žákům památky prezentovat a snažit se u nich vzbudit zájem a touhu po nových a dalších informacích. To mu umožňuje zařazování vycházek a exkurzí do výuky. Tyto v mnohém odstraňují stereotypy klasické vyučovací hodiny a umožňují vlastní prožitek, díky kterému si žáci nové informace mnohem lépe osvojí a také poskytnou jejich trvalejší zapamatování.

Předpoklad č. 2: *Znalosti mezi dívkami a chlapci se výrazně neliší.*

Daný předpoklad potvrzovali prostřednictvím celkového počtu všech dívek a chlapců na obou školách a vypočítáním průměru bodů, kterých dosáhli. Na základě toho jsme dospěli k závěru, že předpoklad č. 2 se potvrdil. Dívky dosahovaly v průměru 11, 6

bodů a chlapci 11,3 bodů. Rozdíl v bodech mezi pohlavími je tedy minimální a činí 0,3 bodů. Hranici pro to, aby se daný předpoklad **nepotvrdil**, jsme stanovili na rozdíl 1 bodu.

Předpoklad č. 3: *Znalosti mezi základními školami se nijak výrazně neliší.*

Pro určení platnosti tohoto předpokladu jsme vypočítali celkový počet bodů všech žáků na daných školách. Na základě toho jsme dospěli k závěru, že žáci ze Školy A dosáhli celkem 495 bodů a žáci ze Školy B 542 bodů. Z uvedených výsledků vyplývá, že žáci ze Školy B byli úspěšnější než žáci ze Školy A. Rozdíl bodů mezi jednotlivými školami činí 47 bodů. Daný předpoklad se nám tedy **nepotvrdil**.

Předpoklad č. 4: *Žáci neznají památky nacházející se v okolí jejich školy.*

Pro určení platnosti tohoto předpokladu jsme především vycházeli z otázky č. 4. Orientační počet bodů pro potvrzení tohoto předpokladu byl stanoven na 3 a více bodů. Stanoveného počtu bodů dosáhlo 24 žáků z celkového počtu 90 žáků. Maximální počet bodů, kterého mohli žáci u této otázky dosáhnout, byl 4. Daný předpoklad se tedy **potvrdil**.

Hlavním cílem výzkumného šetření bylo zjistit míru znalostí u žáků pátých ročníků v Holešově o svém regionu. Na základě vyhodnocení didaktického testu jsme dospěli k závěru, že žáci mají přiměřené znalosti o svém regionu. Didaktický test byl předložen žákům dvou základních škol v Holešově. Rozdíl ve výsledcích didaktického testu mezi školami činil 47 bodů.

Před samotnou realizací výzkumu jsme stanovili rozhraní procent úspěšnosti didaktického testu:

100% - 85%	velmi dobré znalosti
84% - 69%	dobré znalosti
68% - 53%	průměrné znalosti
52% - 37%	malé znalosti
36% - 0%	nedostatečné znalosti

Škola A získala celkově 495 bodů, což odpovídá 65% úspěšnosti a dle našeho členění zařazuje žáky do kategorie průměrných znalostí. Škola B získala 542 bodů, což činí 71% správných odpovědí a spadá tedy do kategorie dobrých znalostí žáků.

Dále jsme se ve výzkumném šetření zabývali tím, zda jsou rozdíly ve znalostech mezi dívkami a chlapci. Po vyhodnocení a určení průměru bodů, kterých chlapci a dívky dosahovali, jsme dospěli k závěru, že rozdíly ve znalostech mezi pohlavími nejsou, anebo jsou jen velmi minimální.

Na základě výše uvedených výsledků didaktického testu jsme se rozhodli vytvořit náměty, které by mohli učitelé zařadit do výuky v hodinách vlastivědy k rozšíření znalostí a doplnění vědomostí o svém regionu.

6.1 Diskuze a navržená doporučení

Výzkumné šetření bylo zaměřeno na zjištění znalostí žáků pátých ročníků v Holešově o svém regionu. Abychom odhalili, jaké znalosti žáci mají, použili jsme kvantitativní výzkum a to konkrétně didaktický test. Didaktický test jsme sami sestavili a ověřili na výzkumném vzorku dvou žáků. Jednotlivé položky didaktického testu se týkaly různých sfér regionálního učiva. Jednalo se o položky geografické, historické, přírodní a také o pojmenování místních památek.

Na základě vyhodnocení didaktického testu jsme shrnuli výsledky výzkumného šetření. Žáci mohli v testu získat maximálně 17 bodů, což činí 100%. Průměrná úspěšnost všech žáků v testu byla 68%, což odpovídá 12 bodům. Na základě tohoto zjištění si myslíme, že by bylo dobré, aby bylo regionální učivo do výuky více začleňováno a to nejen v předmětu vlastivěda, ale aby prolínalo celou povinnou školní docházkou v rámci mezipředmětových vztahů.

Didaktický test jako metodu výzkumného šetření jsme si zvolili proto, abychom zjistili, jaké mají žáci znalosti o svém regionu, a poté mohli s výsledky dále pracovat a uplatnit je ve své budoucí praxi, popřípadě poskytnout přehled o tom, na co by se učitelé ve výuce vlastivědy měli více zaměřit.

Z výzkumného šetření dále vyplývá úspěšnost či neúspěšnost u jednotlivých položek, na jejímž základě můžeme stanovit položky, které byly pro žáky nejproblematictější a ty, u kterých chybovali méně. Mezi položky, u kterých žáci nebyli příliš moc úspěšní, patří např. položka č. 9, která se týkala určení století. Domníváme se, že žáci nemají zcela jasnou představu o jednotlivých stoletích a o tom, jak se pohybují v čase. Někteří žáci uvedli století správně, ale už jej nedokázali zaznačit na časovou osu. Práce s časovou osou by měla být součástí vlastivědného učiva již na prvním stupni ZŠ. Podobně obtížnou položkou byla pro žáky položka č. 5, která se týkala uměleckého slohu, ve kterém byl postaven holešovský zámek. Žáci by měli

mít alespoň základní představu o znacích jednotlivých uměleckých slohů a na základě toho zařadit danou památku.

Naopak u položky č. 2 chybovali žáci nejméně. Jednalo se o položku, u které měli žáci zakroužkovat znak, který patří městu Holešov. Úspěšnost u této položky byla velmi vysoká. Našel se pouze jeden žák, který uvedl chybnou odpověď.

Další položkou, u které si žáci vedli dobře, byla položka č. 1. U této položky se vyskytlo jen malé procento žáků, kteří by uvedli chybně kraj, ve kterém se město Holešov nachází. Za položku mohli získat celkem 2 body. Jeden bod za správné uvedení kraje a druhý za jeho správné zaznačení do slepé mapy. Žáci pracovali s mapou krajů ČR. Chybné odpovědi vznikaly např. na základě špatně pochopené otázky, kdy žáci vypsalí do slepé mapy všechny kraje ČR a už nebylo poznat, který je ten, v němž město Holešov leží, nebo zaznačili do mapy kraj správně, ale již si bohužel nevzpomněli na jeho název a někteří neuvedli vůbec žádnou odpověď.

Na základě výše uvedeného se domníváme, že to, jak žáci odpovídají, závisí také na tom, jak umí pracovat s textem a jak mají rozvinuté logické myšlení, tak aby otázku pochopili správně, ale také hlavně na tom, jak učitel otázku klade. Při špatné formulaci otázky ze strany učitele, může také vzniknout riziko špatné odpovědi.

Regionální učivo by mělo být pro žáky stěžejní a mělo by být zařazováno do výuky pravidelně a systematicky. Dosažené výsledky považujeme za průměrné a chtěli bychom, aby tato práce posloužila také pedagogům jako soubor námětů do vlastivědného vyučování a mohli z ní ve své praxi čerpat a regionální učivo svým žákům přiblížit, a to co možná nejzábavnější a hravou formou.

ZÁVĚR

V diplomové práci jsme se zaměřili na regionální vlastivědu a její využití na 1. stupni ZŠ, konkrétně na město Holešov a jeho blízké okolí. V práci je kladen důraz na význam regionu a jeho důležitost v zařazení v učivu základní školy. Právě region je oblastí, která by měla žáky nejvíce zajímat a vyvolávat u nich patřičné emoce a projevy náklonnosti ke svému domovu.

Hlavním cílem diplomové práce bylo zjistit míru znalostí žáků pátých ročníků o svém regionu. Test jsme předložili žákům na dvou základních školách, které se nachází ve městě Holešov.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. V teoretické části jsme se zaměřili na ukotvení regionálního učiva v RVP ZV, na metody výuky a organizační formy, které je vhodné využívat ve vlastivědném vyučování, zvláště pak při výkladu regionálního učiva, které by mělo být žákům předkládáno zajímavým a poutavým způsobem tak, aby si vytvořili vztah ke svému bydlišti či ho ještě více upevnili. Jako důležitou formu vlastivědného vyučování zde vyzvedáme vlastivědnou vycházku, kdy mají žáci možnost bezprostředně danou oblast poznat a vidět. Také organizační formy výuky by neměly být stereotypní a učitel by je měl neustále obnovovat a obohacovat výuku různými zajímavostmi. V práci jsme se zabývali vymezením regionu, jeho prvky a také historií obcí a měst.

Teoretická část zahrnuje celkovou charakteristiku města Holešov, jeho polohu a historii, se kterou by žáci měli být také do jisté míry seznámeni. Další kapitola je věnována významným památkám a zajímavostem města Holešov a jeho nejbližšího okolí. Jsou zde také uvedeny významné osobnosti a rodáci města Holešov. Dále přinášíme pohled na historii průmyslu a podnikání v Holešově.

Empirická část práce zahrnuje výsledky výzkumného šetření, které jsme zaznamenali do grafů. Z vyhodnocení výsledků testů vyplývá, že žáci mají o svém regionu dobré znalosti, které by však mohly ještě více upevnit zařazením aktivních činností do výuky a vycházek za účelem poznání okolní přírody a památek. Právě poznání památek, činilo žákům největší problém, a proto by mělo být do výuky ještě více zařazeno.

Regionální učivo by mělo patřit k základním znalostem žáků a mělo by u nich vzbuzovat touhu po poznání. Na učitelích je, jak se k tomuto tématu postaví a jakým způsobem ho do výuky zařadí tak, aby žákům poskytli možnost vnímat jeho důležitost pro osobní život.

POUŽITÁ LITERATURA A OSTATNÍ ZDROJE

Literatura

BARTOŠ, Josef, Jindřich SCHULZ a Miloš TRAPL. *Regionální dějiny: pojetí, poslání, metodika*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2004. ISBN 80-244-0865-1.

BARTOŠEK, Lubomír. *Střípky z historie Holešovska*. Holešov: Městský úřad, 1999. Knihovnička Holešovska.

BARTOŠÍKOVÁ, Jarmila, Jitka ZEZULOVÁ, Miroslav OLŠINA a Jana PAŠTIKOVÁ. *Historie a současnost podnikání na Kroměřížsku a Holešovsku*. Žehušice: Městské knihy, 2010. Historie a současnost podnikání v regionech ČR. ISBN 978-80-86699-59-2.

DOLEŽAL, J. *Holešov : historický vývoj a současná výstavba : [v minulosti a přítomnosti]*. V Holešově: MNV, 1957. 55 s. · černobílé fot.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. Edice pedagogické literatury. ISBN 8085931796.

Historické zahrady Kroměříž ...: odborná konference. Hrdějovice: Agentura Bonus, 1999.

Holešov, město a okres. Praha, 1936. Národohospodářská propagace Čech a Moravy.

Hvězdárna Holešov. Holešov: MKS Holešov, 2010. 12 s · il.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1369-4.

KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 4. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 791 s.

KORIM, Vojtech a Miroslava GAŠPAROVÁ. *Základy vlastivedného vzdelávania*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta UMB, 2003. ISBN 80-8055-813-2.

KRYŠTOFOVÁ, Soňa: *Toulky za humny Holešova: průvodce a vyprávění o toulkách za krásami města Holešova a jeho okolí*. Holešov: Občanské sdružení K.O.S.A, 2010. 41 s · il.

KVASNIČKA, Pavel, KRATOCHVÍL, Augustin, ed. *Vlastivěda moravská*. V Brně: Musejní spolek, 1929.

MACEK, Petr. *Franz Xaver Richter*. Kroměříž: Muzeum Kroměřížska, 1989. Kdo byl kdo na Kroměřížsku.

MACHOVSKÝ, Jan. *Vítejte v Holešově, vítejte na Holešovsku--: turistický průvodce*. Holešov: Městské kulturní středisko, 2006. ISBN 80-239-9752-1.

Malý průvodce po historii města Holešova - osobnosti. Holešov: Město Holešov, 2011. Knihovnička Holešovska. ISBN 978-80-260-0224-6

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-7315-039-5.

MEJSTRÍK, Václav a Antonín Maria DOSTÁL. *Metodika vyučování vlastivědě: učebnice pro studium učitelství pro 1.-5. ročník základní devítileté školy na pedagogických institutech*. Praha: SPN, 1964. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

NELEŠOVSKÁ, Alena a Hana SPÁČILOVÁ. *Didaktika primární školy*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2005. ISBN 80-244-1236-5.

OPATRÍL, Stanislav. *Pedagogika pro učitelství prvního stupně základní školy: celostátní vysokoškolská učebnice pro studenty pedagogických fakult*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. Učebnice pro vysoké školy (Státní pedagogické nakladatelství).

Památky Holešova. Holešov: Městský národní výbor, [1990].

POSPÍŠIL, Arnošt. *Vodní mlýny při toku řeky Rusavy*. Holešov: město Holešov, 2018. Knihovnička Holešovska. ISBN 978-80-270-4128-2.

RAŠKOVÁ, Miluše. *Elementární učení o přírodě a společnosti od minulosti k současnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006. ISBN 8024413817.

Sborník Vlastivědného kroužku v Holešově 2011-2012. Holešov: Město Holešov, 2014. Knihovnička Holešovska. ISBN 978-80-260-6079-6.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Praha: ISV, 1999. Pedagogika (ISV). ISBN 80-85866-33-1.

TRÉBSKÝ, František. *Holešovský okres: Přehled*. Druhé opravené a doplněné vydání. Holešov: Fr.J. Balatka, 1935.

VALENTA, Jiří. *Památky na Holešovsku*. Holešov: Město Holešov, 2011. Knihovnička Holešovska. ISBN 978-80-260-0225-3.

VAVRDOVÁ, Alena. *Didaktika vlastivědy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2009. ISBN 978-80-244-2263-3.

Zlínský kraj: města a obce Zlínského kraje: tradice, historie, památky, turistika, současnost. Rožnov pod Radhoštěm: PROXIMA Bohemia, 2006. ISBN 80-239-7619-2.

Internetové zdroje

Kroměříž: Znak Kroměříž [online]. Publikáční a redakční systém Public4u, 2018 [cit. 2018-5-15]. Dostupné z: <http://www.historickasidla.cz/dr-cs/191-kromeriz.html>

Město Holešov: Kaple sv. Martina [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-01-4]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/1065-kaple-svateho-martina.html>

Město Holešov: Kovárna [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-25]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/kovarna>

Město Holešov: Město [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-01-10]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/mesto>

Město Holešov: Památky Holešova [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/pamatky-holesova>

Město Holešov: Památné domy [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/105-dum-c-p-133>

Město Holešov: Památné domy [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/103-dum-c-p-16>

Město Holešov: Památné domy [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/104-dum-c-p-32>

Město Holešov: Památné domy [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/78-dum-c-p-65>

Město Holešov: Památné domy [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-28]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/82-dum-c-p-38>

Město Holešov: RICHTER František Xaver [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-15]. Dostupné z: https://www.holesov.cz/osobnost-holesova/224-richter-frantisek-xaver?shared_domain=knihovna

Město Holešov: Smetanovy sady a kaple sv. Kříže [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-01-4]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/19-smetanovy-sady-a-kaple-svateho-krize>

Město Holešov: Symboly města [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-02-20]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/symboly-mesta>

Město Holešov: Trinitářský klášter s areálem a kostel sv. Anny [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-3-30]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/1054-trinitarsky-klaster-s-arealem-a-kostel-svate-anny.html>

Město Holešov: Zámecká zahrada [online]. Holešov: Raab Computer, 2019 [cit. 2019-3-30]. Dostupné z: <https://www.holesov.cz/misto/6-zamecka-zahrada>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2017. 164 s. [cit. 2019-01-10]. Dostupné z <http://www.nuv.cz/t/aktualne-platne-zneni-rvp-zv>

Registr komunálních symbolů: Symboly - Prusinovice [online]. Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, 2018 [cit. 2018-5-15]. Dostupné z: <https://rekos.psp.cz/detail-symbolu/id/f66de766-fb78-4c57-a9ef-e301602732f0>

Slepá mapa ČR: Mapa ČR [online]. [cit. 2018-05-20]. Dostupné z: <http://mapaceskerepubliky.cz/img/slepa-mapa-kraju-cr.jpg>

Šachova synagoga, Holešov: Východní Morava [online]. Centrála cestovního ruchu Východní Moravy, 2018 [cit. 2018-5-15]. Dostupné z: <http://www.vychodni-morava.cz/cil/694>

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Počet respondentů v jednotlivých školách

Tab. č. 2: Bodové ohodnocení jednotlivých položek didaktického testu

Seznam grafů

Graf č. 1: Pohlaví žáků na obou školách dohromady

Graf č. 2: Pohlaví žáků na jednotlivých školách

Graf č. 3: Rozpětí bodů, kterých žáci v testu dosáhli

Graf č. 4: Průměrný počet dosahovaných bodů na jednotlivých školách

Graf č. 5: Srovnání bodů na škole A mezi pohlavími

Graf č. 6: Srovnání bodů na škole B mezi pohlavími

Graf č. 7: Rozpětí bodů mezi pohlavími u obou škol

Graf č. 8: Celkový počet bodů jednotlivých škol

Graf č. 9: Název kraje a jeho zaznačení do mapy

Graf č. 10: Název kraje a jeho zaznačení do mapy

Graf č. 11: Procentuální úspěšnost žáků, kteří získali maximální počet bodů u položky č. 1

Graf č. 12: Úspěšnost položky č. 2 na škole A

Graf č. 13: Úspěšnost u položky č. 2 na škole B

Graf č. 14: Počet žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 2

Graf č. 15: Úspěšnost žáků u položky č. 3 na škole A

Graf č. 16: Úspěšnost žáků u položky č. 3 na škole B

Graf č. 17: Procento žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 3

Graf č. 18: Úspěšnost žáků u položky č. 4 na škole A

Graf č. 19: Úspěšnost žáků u položky č. 4 na škole B

Graf č. 20: Procentuální úspěšnost žáků, kteří u položky č. 4 dosáhli maximálního počtu bodů

Graf č. 21: Úspěšnost žáků u položky č. 5 na škole A

Graf č. 22: Úspěšnost žáků u položky č. 5 na škole B

Graf č. 23: Maximální počet bodů u položky č. 5

Graf č. 24: Úspěšnost u položky č. 6 na škole A

Graf č. 25: Úspěšnost u položky č. 6 na škole B

Graf č. 26: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli plného počtu bodů

Graf č. 27: Úspěšnost žáků u položky č. 7 na škole A

Graf č. 28: Úspěšnost žáků na škole B u položky č. 7

Graf č. 29: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů

Graf č. 30: Úspěšnost žáků na škole A u položky č. 8

Graf č. 31: Úspěšnost žáků na škole B u položky č. 8

Graf č. 32: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 8

Graf č. 33: Úspěšnost žáků u položky č. 9 na škole A

Graf č. 34: Úspěšnost žáků u položky č. 9 na škole B

Graf č. 35: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 9

Graf č. 36: Úspěšnost žáků na škole A u položky č. 10

Graf č. 37: Úspěšnost žáků u položky č. 10 na škole B

Graf č. 38: Procentuální úspěšnost žáků, kteří dosáhli maximálního počtu bodů u položky č. 10

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Richter František Xaver

Obr. č. 2: Znak města Holešov

Obr. č. 3: Vlajka města Holešov

Obr. č. 4: Zámek Holešov

Obr. č. 5: Zámecká zahrada

Obr. č. 6: Hvězdárna

Obr. č. 7: Kostel Nanebevzetí Panny Marie

Obr. č. 8: Kostel sv. Anny

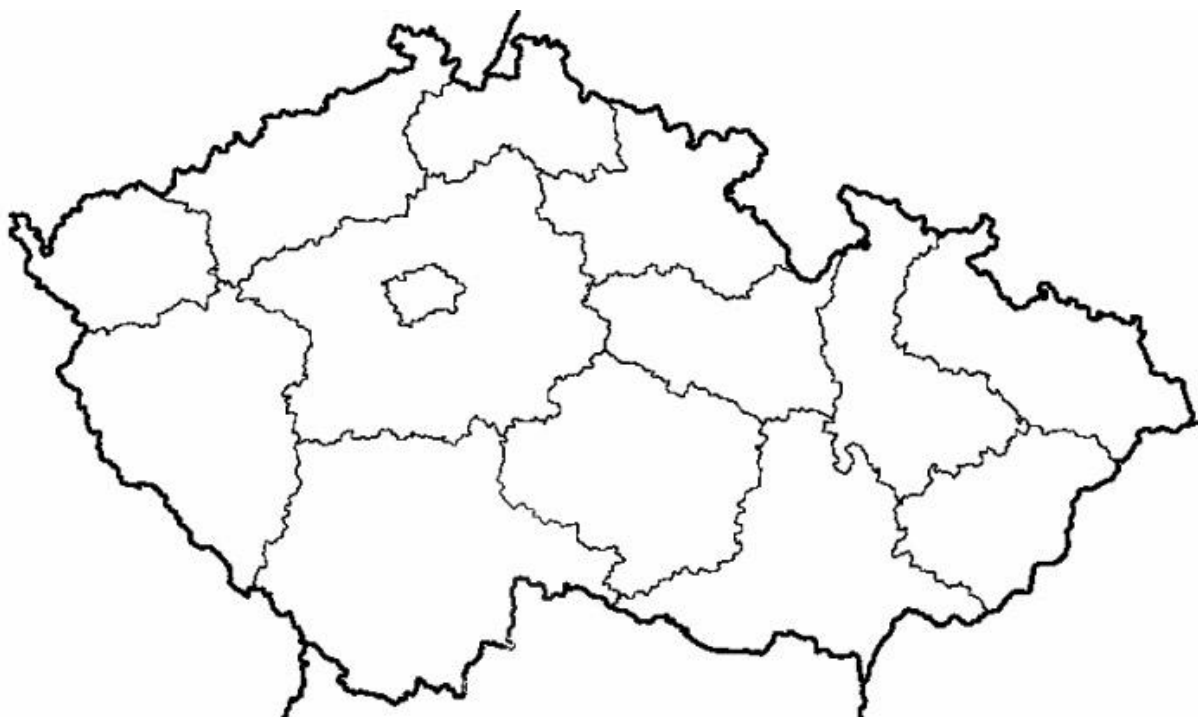
Obr. č. 9: Kaple sv. Kříže

SEZNAM PŘÍLOH

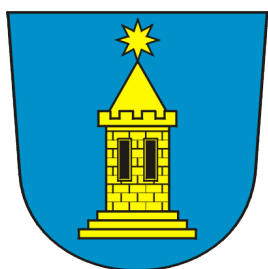
Příloha č. 1: Didaktický test

Příloha č. 1: Didaktický test

1. Jak se jmenuje kraj, kde se nachází město Holešov? Napiš jeho název a s pomocí mapy vyznač na slepé mapě:

2. Z uvedených znaků zakroužkuj ten, který patří městu Holešov.

a)

b)

c)

3. Jak se jmenuje řeka, která protéká městem Holešov?

---

4. Pojmenuj a na linku napiš památku, kterou vidíš na obrázku:

5. Vyber umělecký sloh, ve kterém je postaven holešovský zámek:

- a) romantismus
- b) klasicismus
- c) baroko

6. Vyber, kdo stojí v čele města Holešov:

- a) starosta
- b) prezident
- c) primátor

7. Napiš alespoň jednu židovskou památku města Holešov:

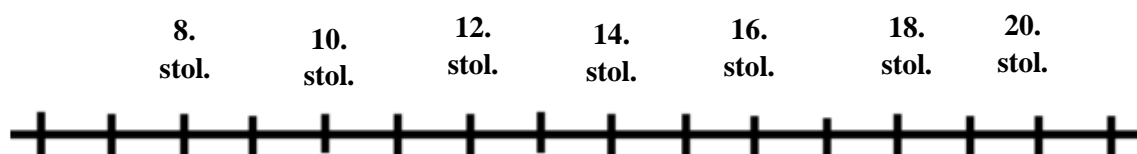
---

8. Jak se jmenuje sloup na náměstí Dr. Edvarda Beneše?

- a) Sloup Nejsvětější Trojice
- b) Morový – Mariánský sloup
- c) Nejvyšší sloup

9. Vyber a na časové ose vyznač, ve kterém století se město Holešov stalo městem:

- a) 20. století
- b) 16. století
- c) 14. století

10. Spoj jméno (vlevo) s informací (vpravo).

a) Rudolf Seifert	hudební skladatel
b) František Xaver Richter	gymnázium Holešov
c) Ladislav Jaroš	starosta města Holešov
-

Jsem:

a) dívka

b) chlapec

Kterou z uvedených ZŠ navštěvuješ?

a) 1. ZŠ Holešov

b) 2. ZŠ Holešov

c) 3. ZŠ Holešov

Jsem z:

a) Holešova

b) jiné: _____

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Michaela Vrubelová
Katedra:	Primární a preprimární pedagogiky
Vedoucí práce:	Mgr. Alena Vavrdová, Ph. D.
Rok obhajoby:	2019

Název práce:	Regionální vlastivěda a její využití v primární škole – Holešov
Název v angličtině:	Exploiting of region in homeland study – Holešov
Anotace práce:	Diplomová práce pojednává o regionu a jeho zařazení do výuky žáků na 1. stupni ZŠ. Práce je rozdělena na část teoretickou a empirickou. Teoretická část se zabývá ukotvením regionálního učiva v RVP ZV se zaměřením na téma regionu. Empirická část práce mapuje znalosti žáků o svém regionu v pátých ročnících základních škol v Holešově.
Klíčová slova:	region, téma regionu v RVP ZV, město Holešov
Anotace v angličtině:	This diploma thesis deals with region and its placing in teaching students in primary schools. Thesis is divided into theoretical part and empirical part. Theoretical part deals with anchoring regional teaching in RVP ZV with focus on region topic. Empirical part reports students knowledge about their region in 5th grade of primary schools in Holešov.
Klíčová slova v angličtině:	region, regional theme in RVP ZV, town Holešov
Přílohy vázané v práci:	Příloha č. 1: Didaktický test.

Rozsah práce:	93 stran textu + 4 strany příloh
Jazyk práce:	český